

Forslag til lov om ændring af ophavsretsloven. (Gennemførelse af service-direktivet m.v.)

Fremsat den xx.xx.xxxx af kulturministeren (Carina Christensen)

Forslag

til

Lov om ændring af ophavsretsloven

(Gennemførelse af service-direktivet m.v.)

§ 1

I lov om ophavsret, jf. lovbekendtgørelse nr. 587 af 20. juni 2008, foretages følgende ændringer:

1. Som nyt punkt i *fodnoten* til lovens titel indsættes:

»Loven indeholder bestemmelser, der gennemfører dele af Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2006/123/EF af 12. december 2006 om tjenesteydelser i det indre marked (EU-Tidende 27. december 2006, L 376, s. 36).«

2. I § 38 indsættes efter stk. 5 som nyt stk. 6:

»Stk. 6. Kulturministeren fastsætter nærmere regler om godkendelsen af den i stk. 5 nævnte organisation.«

Stk. 6 bliver herefter stk. 7.

3. I § 39 indsættes efter stk. 4:

»Stk. 5. Kulturministeren fastsætter nærmere regler om godkendelsen af den i stk. 3 nævnte fællesorganisation.«

4. I § 50 indsættes efter stk. 4:

»Stk. 5. Kulturministeren fastsætter nærmere regler om godkendelsen af de i stk. 4 nævnte rettighedshaverorganisationer.«

5. I § 68 indsættes som nyt stk. 3:

»Stk. 3. Kulturministeren fastsætter nærmere regler om godkendelsen af den i stk. 2 nævnte fællesorganisation.«

Stk. 3 og 4 bliver herefter stk. 5 og 6.

6. I § 75a indsættes som nyt stk. 2:

»Stk. 2. Kulturministeren fastsætter nærmere regler om den i stk. 1 nævnte godkendelse.«

Stk. 2 bliver herefter stk. 3

7. Efter § 46 indsættes:

»§ 46a. Kulturministeren kan yde rettighedshaverne kompensation for forskellen mellem provenuet for salg af blanke dvd'er i et givet år og provenuet for salg af blanke dvd'er i 2005, i det omfang førstnævnte provenu er mindre end i 2005.«

§ 2

Loven træder i kraft den 28. december 2009.

§ 3

Loven gælder ikke for Færøerne og Grønland, men kan ved kgl. anordning sættes i kraft for disse landsdele med de afvigelser, som de særlige færøske og grønlandske forhold tilsiger.

Bemærkninger til lovforslaget

Almindelige bemærkninger

1. Indledning

Hovedformålet med lovforslaget er at indføre fornøden hjemmel for kulturministeren til at fastsætte nærmere regler om sagsbehandlingen af de i lovens § 38, stk. 5, § 39, stk. 2, § 50, stk. 4, § 68, stk. 2 og § 75a, stk. 1, nævnte godkendelsesordninger.

Dette skal sikre gennemførelse af Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2006/123/EF af 12. december 2006 om tjenesteydelser i det indre marked (EU-Tidende nr. L 376 af 27. december 2006, s. 36-68), herefter benævnt servicedirektivet, i dansk ret. Servicedirektivet opstiller en række formelle krav til sagsbehandlingen i forbindelse med myndigheders udstedelse af tilladelser. Servicedirektivet er relevant i forhold til Kulturministeriets godkendelse af forvaltningsorganisationer, idet de forvalter ophavsrettigheder på vegne af rettighedshaverne og dermed er tjenesteydere i servicedirektivets forstand. Servicedirektivet skal være gennemført i national ret senest den 28. december 2009.

Derudover har lovforslaget til formål at gennemføre en teknisk ændring af ophavsretsloven således, at der indsættes en materiel hjemmel til udbetaling af kompensation for et eventuelt fald i dvd-provenuet under blankbåndordningen.

2. Lovforslagets baggrund og indhold

2.1. Direktivet om tjenesteydelser i det indre marked

2.1.1. Direktivets formål og anvendelsesområde

Direktivet om tjenesteydelser i det indre marked (servicedirektivet) er vedtaget med hjemmel i traktaten om oprettelse af Det Europæiske Fællesskab, særligt artikel 47, stk. 2, første og tredje punktum og artikel 55. Direktivet blev vedtaget i december 2006 med kvalificeret flertal i Rådet i fælles beslutningstagen med Europa-Parlamentet, jf. EF-traktatens artikel 251. Danmark stemte for forslaget.

Servicedirektivet er et horisontalt direktiv, som kodificerer og supplerer den gældende generelle og sektorspecifikke EU-lovgivning, der gælder for tjenesteydelser, dvs. servicevirksomhed. En række forhold er undtaget fra direktivets anvendelsesområde, herunder arbejdsretlige bestemmelser, sundhedsydelser og en række sociale tjenesteydelser. Servicedirektivet indeholder desuden et *lex specialis* princip. Det vil sige, at anden fællesskabslovgivning har forrang frem for servicedirektivet i tilfælde af modstridende bestemmelser.

Servicedirektivet udgør en vigtig del af EU's Lissabon-strategi, hvorefter EU inden 2010 skal være "den mest konkurrencedygtige og dynamiske vidensbaserede økonomi". Formålet med Lissabon-strategien er at skabe flere jobs i EU, styrke de økonomiske reformer i EU's medlemslande og samtidig sikre den sociale samhørighed i EU.

Direktivets formål er at sikre et mere velfungerende indre marked for tjenesteydelser med henblik på at forbedre rammerne for vækst og beskæftigelse i EU. Direktivet indeholder en række forskellige bestemmelser, som skal forbedre det indre marked for service.

2.1.2. Administrativ forenkling

Kapitel II i servicedirektivet forpligter medlemsstaterne til generelt at undersøge og eventuelt forenkle procedurer og formaliteter af relevans for virksomheder, som ønsker at optage og udøve servicevirksomhed. Medlemsstaterne forpligtes til i deres sagsbehandling at acceptere dokumentation fra andre medlemsstater for opfyldelsen af krav. Medlemsstaterne kan i den forbindelse alene kræve dokumenter i form af originaler, bekræftede oversættelser eller bekræftede kopier, hvis dette er begrundet i et tvingende alment hensyn eller i øvrigt er tilladt i medfør af fællesskabsretten.

Dette kapitel indebærer også, at medlemsstaterne skal oprette en eller flere kvikskrænker, hvorigennem servicevirksomheder elektronisk kan finde vejledning og afvikle formaliteter i forbindelse med at optage og udøve servicevirksomhed.

2.1.3. Etableringsfrihed for tjenesteydere

I kapitel III i servicedirektivet fastlægges den generelle ramme for indholdet af de tilladelser, som kompetente myndigheder kan kræve, at en tjenesteyder skal indhente for at optage og udøve servicevirksomhed.

Det følger af direktivets art. 9, at tilladelsesordninger skal være ikke-diskriminerende, begrundede i et tvingende alment hensyn og proportionale. Det vil sige, at de skal være egnede til at opnå formålet og de må ikke være mere restriktive end nødvendigt for at opnå formålet hermed.

Kapitlet om etableringsfrihed omhandler også regler om sagsbehandling og betingelserne for at opnå en tilladelse. Det følger således af art. 10, nr. 3, at betingelser, der opstilles for at opnå en tilladelse, ikke må overlappende krav og kontroller, som i det væsentlige er sammenlignelige med krav, som en tjenesteyder allerede er underlagt i en anden medlemsstat. Tilladelser må desuden som udgangspunkt ikke være af begrænset varighed, jf. art. 11. Hvis der på grund af knappe naturlige ressourcer eller begrænset teknisk kapacitet udstedes et begrænset antal tilladelser, følger det af art. 12, at udvælgelsen af ansøgere derudover skal foregå med garanti for uvildighed og gennemskuelig. Der stilles desuden i art. 13 krav om, at procedurer og formaliteter, herunder sagsbehandlingsfrister, skal være klare og offentliggjort på forhånd. Endvidere gælder som udgangspunkt et princip om stiltiende accept, hvilket indebærer, at en tilladelse kan anses for meddelt, hvis ansøgeren ikke får svar fra den kompetente myndighed inden for den fastsatte tidsfrist, medmindre der er fastsat en anden ordning begrundet i tvingende almene hensyn, herunder tredjeparts legitime interesse, jf. art. 13, nr. 4.

Kapitlet indeholder herudover henholdsvis en liste med krav til tjenesteydere, som er forbudte og en liste med krav, som skal evalueres ("gråzonekrav"), eksempelvis krav om, at tjenesteyderen skal have en bestemt retlig form eller krav om minimums- eller maksimumspriser, samt en forpligtelse for medlemsstaterne til at meddele Europa-kommissionen, hvis de indfører nye "gråzonekrav".

2.1.4. Fri bevægelighed for tjenesteydere

Kapitel IV i servicedirektivet skal gøre det nemmere at levere tjenesteydelser midlertidigt på tværs af grænserne i EU. Formålet er at reducere hindringer for, at tjenesteydere kan levere tjenesteydelser i andre medlemsstater, end der hvor de er etableret. For at opnå dette, indføres i direktivets artikel 16 et princip om fri udveksling af tjenesteydelser. Herved indskrænkes de krav, som medlemsstaterne må håndhæve over for tjenesteydere, der agerer midlertidigt på deres område.

En medlemsstat må kun håndhæve nationale krav til tjenesteydere, der leverer tjenesteydelser i medlemsstaten på midlertidig basis, hvis kravet ikke er diskriminerende, er begrundet i offentlig orden, offentlig sikkerhed, offentlig sundhed eller miljøbeskyttelse, samt er proportionalt, dvs. er egnet til at opnå det tilsigtede mål og ikke er mere indgribende, end hvad der er nødvendigt for at opnå formålet.

Princippet om fri udveksling af tjenesteydelser har ikke betydning for, hvilke krav medlemsstaterne må stille til tjenesteydere, der etablerer virksomhed.

En række tjenesteydelser og områder er undtaget fra princippet om fri udveksling af tjenesteydelser, herunder ophavsrettigheder.

2.1.5. Tjenesteydernes kvalitet

I servicedirektivets kapitel V fastsættes en række fælles regler, der relaterer sig til tjenesteydernes kvalitet. Bl.a. forpligtes tjenesteyderne til at give en række oplysninger til tjenestemodtagerne.

Herudover lægges der i direktivet op til, at Europa-Kommissionen, medlemsstaterne og private organisationer sammen skal arbejde for at udvikle en politik til forbedring af tjenesteydelsers kvalitet, f.eks. ved at tilskynde til frivillig certificering af tjenesteydere, udvikling af normer og standarder og udbrede viden om kvalitetsmærker.

2.1.6. Administrativt samarbejde

Servicedirektivets kapitel VI har til formål at forbedre det administrative samarbejde mellem medlemsstaternes kompetente myndigheder for at sikre en effektiv kontrol med tjenesteydere og de tjenesteydelser, som de udfører. Bl.a. specificerer direktivet, hvilket ansvar henholdsvis etableringsland og værtsland har i de situationer, hvor en tjenesteyder benytter sig af sin ret til fri udveksling af tjenesteydelser.

2.1.7. Konvergensprogram

Konvergensprogrammet i kapitel VII indebærer bl.a., at medlemsstaterne skal forelægge Europa-Kommissionen en rapport, hvori de beskriver og begrundet samtlige tilladelsesordninger og krav, som ifølge direktivet skal evalueres. I rapporten skal medlemsstaterne også beskrive og begrunde de nationale krav, som håndhæves over for tjenesteydere, der leverer tjenesteydelser uden at være etableret i landet.

2.1.8. Implementering af direktivet i dansk ret

Hovedparten af direktivet gennemføres i dansk ret i form af en lov om tjenesteydelser, som er planlagt til fremsættelse af økonomi- og erhvervsministeren i folketingssamlingen 2008-2009. Direktivets kapitel III om etableringsfrihed for tjenesteydere er relevant i relation til ophavsrettigheder for så vidt angår ophavsretslovens godkendelsesordninger for forvaltningsselskaber jævnfør afsnit 2.2.1. Direktivets kapitel IV om fri bevægelighed for tjenesteydelser i relation til forvaltningsselskabernes administration af ophavsrettigheder behandles i afsnit 2.2.2.

2.2. Direktivets betydning for ophavsretsloven

2.2.1. Direktivets bestemmelser om etableringsfrihed for tjenesteydere

I henhold til ophavsretsloven skal organisationer, der på vegne af rettighedshaverne forvalter disses ophavsrettigheder, godkendes af Kulturministeriet, jf. §§ 38, stk. 5, 39, stk. 2, 50, stk. 4, 68, stk. 2 og 75a, stk. 1. Eksempler på sådanne organisationer er KODA, der er godkendt til at forvalte rettighederne til offentlig fremførelse af musikværker på vegne af komponister, sangskrivere og musikforlæggere, Gramex, der er godkendt til at opkræve vederlag for offentlig fremførelse på vegne af udøvende kunstnere og Copydan-foreningerne, der forvalter ophavsrettigheder på en række forskellige områder på vegne af alle grupper af rettighedshavere.

Baggrunden for disse godkendelsesordninger er navnlig hensynet til brugerne af ophavsretligt beskyttede værker. Når det for eksempel drejer sig om brug af musik i butikker, fitnesscentre, radio- og tv-stationer m.v. er det vigtigt, at brugerne så enkelt og ubureaukratisk som muligt kan klarere de nødvendige rettigheder.

Som led i gennemførelsen af servicedirektivets bestemmelser om etableringsfrihed er tilladelsesordningerne i ophavsretsloven blevet gennemgået med henblik på en vurdering af, om disse er i overensstemmelse med direktivet.

Det er Kulturministeriets vurdering, at det, med henblik på at sikre korrekt implementering af servicedirektivets regler i ophavsretsloven, er nødvendigt at indføre en hjemmel for kulturministeren til at fastsætte nærmere regler om sagsbehandlingen af de i lovens §§ 38, stk. 5, 39, stk. 2, 50, stk. 4, 68, stk. 2 og 75a, stk. 1, nævnte godkendelsesordninger.

2.2.2. Direktivets bestemmelser om fri bevægelighed for tjenesteydelser

Servicedirektivets kapitel IV om fri bevægelighed for tjenesteydelser skal gøre det lettere at levere tjenesteydelser midlertidigt på tværs af grænserne i EU. Formålet er at reducere hindringer for, at tjenesteydere kan levere tjenesteydelser i andre medlemsstater end der, hvor de er etableret. For at opnå dette, indføres i direktivets artikel 16 et princip om fri udveksling af tjenesteydelser. Herved indskrænkes de krav, som medlemsstaterne må håndhæve over for tjenesteydere, der agerer midlertidigt på deres område.

Det følger af direktivets artikel 17, nr.11, at ophavsrettigheder er undtaget fra princippet om fri udveksling af tjenesteydelser.

Det bemærkes, at Generaldirektoratet for Indre Marked og Tjenesteydelser har udarbejdet en håndbog i gennemførelsen af servicedirektivet, hvoraf fremgår et fortolkningsbidrag til direktivets bestemmelser. Det fremgår af håndbogen, at: *"Undtagelsen i artikel 17, nr. 11, om intellektuelle rettigheder dækker rettighederne som sådan (rettighedens eksistens, anvendelsesområde og undtagelser, varighed osv.). til gengæld vedrører den ikke virksomhed, som er knyttet til forvaltningen af sådanne rettigheder, f.eks. opkrævningsselskaber eller patentagenter."* Det bemærkes videre, at det af indledningen til håndbogen fremgår, at dens indhold ikke er bindende for Europa-Kommissionen.

Kulturministeriet gør opmærksom på, at håndbogens betragtning ikke kan finde støtte i de forhandlinger, der lå til grund for servicedirektivet. Kulturministeriet henviser endvidere til, at infosoc-direktivet forudsætter kollektiv beskyttelse af rettigheder inden for den europæiske ophavsretslovgivning.

Eftersom en ophavsret ikke i sig selv udgør en service, kan ordlyden af artikel 17, nr. 11, ifølge Kulturministeriets vurdering, kun kan relateres til den service, der er forbundet med beskyttelsen af ophavsretten. Heraf følger, at de kollektive forvaltningsselskabers services i medfør af artikel 17, stk. 11, er undtaget fra artikel 16. Bestemmelserne om fri bevægelighed for tjenesteydelser ses i lyset heraf ikke at føre til ændringer af ophavsretsloven.

Spørgsmålet om omfanget af undtagelsen i art. 17, nr.11 har været drøftet uformelt med en række andre EU-lande, herunder de nordiske lande. Det følger af drøftelserne, at tilsvarende overvejelser gøres i de fleste EU-lande, herunder i de nordiske lande.

2.3. Hjemmel til kompensation for provenutab som følge af nedsættelsen af dvd-vederlaget

2.3.1 Baggrund for forslaget

Ved en ændring af ophavsretsloven vedtaget af Folketinget den 2. juni 2006 (L166) blev den såkaldte blankbåndsortning revideret, idet dvd-vederlaget blev nedsat fra 10 kr. til 3 kr. pr. dvd.

Baggrunden for denne ændring fremgår af afsnit 3.3.3. om dvd-vederlaget i de almindelige bemærkninger til L166, hvorefter: "Kulturministeriet finder, at vederlaget på blanke dvd'er nu står i misforhold til detailprisen. Vederlaget på 10,07 kr. for en almindelig blank dvd udgør en tredjedel til halvdelen af detailprisen på 20-30 kr. Det høje vederlag er også medvirkende til en ikke uvæsentlig grænse- og internethandel fra bl.a. Tyskland. Der er derfor behov for en justering af dvd-vederlaget i nedadgående retning.

På den baggrund foreslås det, at bestemmelsen i ophavsretslovens § 40, stk. 2, ændres, således at vederlagssatsen for digitale billedmedier (dvd-r, dvd-rw m.v.) nedsættes til 3 kr. Den foreslåede ændring indebærer, at dvd-vederlaget nedsættes med ca. 7 kr. pr. stk.

En sådan nedsættelse forventes ifølge Skatteministeriets beregninger at være provenuneutral for rettighedshaverne."

Det følger videre af de almindelige bemærkninger til L166, at rettighedshaverne havde rejst tvivl om Skatteministeriets beregninger, hvorfor Kulturministeriet lagde op til nedsættelsen af en følgegruppe bestående af repræsentanter for rettighedshaverne i form af Copydan, repræsentanter for forbrugerelektronikbranchen i form af BFE, ITEK, Dansk Handel og Service og IT-brancheforeningen samt Skatteministeriet og Kulturministeriet, for at følge udviklingen på området.

Følgegruppen skal i en periode opføre udviklingen i dvd-provenuet i forhold til dvd-provenuet i 2005. Det fremgår af bemærkningerne, at: "Såfremt der mod forventning er sket et fald, er Kulturministeriet indstillet på at yde kompensation til rettighedshaverne, uanset om faldet skyldes selve vederlagsnedsættelsen eller fx skyldes, at der sælges færre dvd'er, fordi der i stedet kopieres på digitale dvd-optagere med indbygget harddisk."

Kompensationsordningen er løbende og medfører en pligt for staten til at kompensere rettighedshaverne for forskellen mellem provenuet i et givet år og provenuet i 2005, i det omfang provenuet er mindre end i 2005. Kompensationen kan dog maksimalt udgøre 18,1 mio. kr. årligt svarende til provenuet fra dvd-vederlaget i 2005. Kompensationen reguleres med pris- og lønudviklingen.

Kompensationsordningen fremgår alene af de almindelige bemærkninger. For at sikre, at der fremadrettet er den fornødne materielle hjemmel til udbetalingen af ovennævnte kompensation til rettighedshaverne foreslås § 46 a derfor indsat i ophavsretsloven.

Ændringen er alene af teknisk karakter.

2.3.2. Gældende ret

Grundlaget for at staten kan kompensere rettighedshaverne for forskellen mellem provenuet i et givet år og provenuet i 2005, i det omfang provenuet er mindre end i 2005 fremgår pt. af de almindelige bemærkninger til L166. Det bemærkes, at Kulturministeriet i november 2008 har søgt om Finansudvalgets godkendelse af udbetaling af kompensation på 3 mio. kr. for 2006.

2.3.3. Tilvejebringelse af hjemmel

Med indsættelse af § 46a i ophavsretsloven skabes en egentlig materiel lovhjemmel for statens kompensation for et eventuelt provenutab som følge af den tidligere vedtagne nedsættelse af dvd-vederlaget til rettighedshaverne.

Ændringen har alene teknisk karakter og tilsigter ikke at ændre på den allerede vedtagne kompensationsordning.

3. Lovforslagets økonomiske og administrative konsekvenser for stat, regioner og kommuner

Lovforslaget medfører ikke negative økonomiske eller personalemæssige konsekvenser for staten, regionerne, kommunerne.

Hvad angår de administrative konsekvenser for stat, regioner, kommuner skønnes forslaget, der indfører hjemmel til at fastlægge procedurene for Kulturministeriets godkendelse af forvaltningsorganisationerne ikke at medføre nævneværdige konsekvenser for staten. Regioner og kommuner er ikke berørt af forslaget.

4. De økonomiske og administrative konsekvenser for erhvervslivet

Det vurderes, at forslaget ikke har direkte eller afledte erhvervsøkonomiske konsekvenser. Det vurderes desuden, at lovforslaget medfører meget begrænsede administrative konsekvenser for erhvervslivet.

5. De administrative konsekvenser for borgerne

Lovforslaget har ikke administrative konsekvenser for borgerne.

6. Miljømæssige konsekvenser

Forslaget har ingen miljømæssige konsekvenser.

7. Forholdet til EU-retten

Lovforslaget gennemfører dele af direktiv nr. 2006/123/EF af 12. december 2006 om tjenesteydelser i det indre marked (servicedirektivet) (EU-Tidende L 376 af 27. december 2006, s. 36–68). Direktivet skal være implementeret i medlemsstaterne senest den 28. december 2009.

Lovforslaget stiller ikke strengere krav til virksomhederne, end servicedirektivet foreskriver.

8. Høring

Et lovudkast blev den x. december 2008 sendt til høring. Høringsinstanser var.....

I alt er x organisationer, institutioner, ministerier m.v. blevet hørt.

9. Samlet vurdering af konsekvenser af lovforslaget

	Positive konsekvenser/ mindre udgifter	Negative konsekvenser/ Merudgifter
--	---	---------------------------------------

Økonomiske konsekvenser for stat, kommuner og amtskommuner	Ingen	Ingen
Administrative konsekvenser for stat, regioner, og kommuner.	Ingen	Ingen
Økonomiske konsekvenser for erhvervslivet	Ingen.	Ingen direkte økonomiske konsekvenser og kun begrænsede indirekte økonomiske konsekvenser.
Administrative konsekvenser for erhvervslivet	Ingen	Ingen
Miljømæssige konsekvenser	Ingen	Ingen
Administrative konsekvenser for borgerne	Ingen	Ingen
Forholdet til EU-retten	Lovforslaget gennemfører dele af direktiv nr. 2006/123/EF af 12. december 2006 om tjenesteydelser i det indre marked (servicedirektivet) (EU-Tidende L 376 af 27. december 2006, s. 36–68).	

Bemærkninger til lovforslagets enkelte bestemmelser

Til § 1

Til nr. 1

Der indsættes et nyt punktum i fodnoten til ophavsretsloven, der angiver, at loven indeholder bestemmelser, der gennemfører dele af Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2006/123/EF af 12. december 2006 om tjenesteydelser i det indre marked (EU-Tidende 27. december 2006, L 376, s. 36).

Til nr. 2

Efter ophavsretslovens § 38 skal der betales et vederlag ved videresalg af eksemplarer af kunstværker, hvor der ved transaktionen medvirker professionelle på kunstmarkedet, fx salg via auktionshuse og kunstgallerier. Denne følgeret (droit de suite) er harmoniseret inden for EU ved direktiv 2001/84/EF af 27. september 2001 om følgeret for ophavsmanden til et originalkunstværk. Følgeretsvederlaget beregnes på baggrund af en degressiv skala som en procentdel af salgsprisen.

Følgeretsvederlaget kan kun gøres gældende af en organisation, der er godkendt af Kulturministeriet, jf. § 38, stk. 5. Organisationen forestår opkrævningen og fordelingen af vederlaget til de berettigede. Foreningen Copydan Billedkunst er godkendt som organisation på området. Et vilkår for godkendelsen er, at organisationen til stadighed repræsenterer en væsentlig del af de ophavsmænd - hvad enten de er danske eller statsborgere fra andre EU-lande - der har ret til følgeretsvederlag.

For at blive godkendt skal organisationen være den, der kan dokumentere den bredeste repræsentation af ophavsmænd på området. Der sker ikke en forskelsbehandling mellem danske og udenlandske rettighedshavere eller -organisationer, da det afgørende er, hvilken organisation der kan dokumentere den bredeste repræsentation. Det er p.t. Copydan Billedkunst.

Ordningen, hvorefter kun en enkelt organisation godkendes til at modtage følgeretsvederlaget, er baseret på det overordnede princip om, at rettighedshaverne skal sikres vederlag for brugen af deres værker, og brugerne af værkerne skal have en let og gennemskelig adgang til at klarere deres brug.

Derfor vurderes ordningen, som den følger af ophavsretslovens § 38 at være proportional, da ordningen er egnet og ikke er mere restriktiv end nødvendigt for at opnå formålet med tilladelsen. Ordningen sikrer kunsthandlende en let og gennemskelig måde, hvorpå de kan betale følgeretsvederlaget til den relevante aktør/organisation. Ved at have en godkendelsesordning sikrer man sig imod, at små og mellemstore virksomheder, herunder auktionshuse og gallerier, skal betale vederlag til flere organisationer med hver deres repertoire. En sikring af, at små og mellemstore virksomheder ikke bliver mødt med en flerhed af ubestemte krav om vederlagsbetaling, kan ikke ske ved efterfølgende kontrol og lignende, da virksomhederne begår en ophavsretskrænkelser, hvis de ikke afregner vederlag for de kunstværker, der videresælges.

Det følger af direktivets artikel 13, at der skal gennemføres regler for en myndigheds behandling af ansøgninger om tilladelse til at yde servicevirksomhed, såfremt der eksisterer en godkendelsesordning herom. Disse regler skal dels indeholde en tidsfrist for myndighedens behandling af ansøgningerne, dels angive fra hvilket tidspunkt tidsfristen for gennemførelsen af behandlingen løber og dels om muligheden for at forlænge tidsfristen. Dertil kommer, at der skal fastsættes regler for de tilfælde, hvor myndigheden ikke svarer på en ansøgning indenfor den fastsatte frist. Bestemmelser herom vil blive optaget på bekendtgørelsesniveau, da det af lovtekniske grunde findes mest hensigtsmæssigt at fastsætte tidsfrister for behandlingen af anmodninger om tilladelse på bekendtgørelsesniveau frem for på lovniveau. Direktivet angiver ikke en minimumsfrist for myndighedens sagsbehandling.

Med forslaget til et nyt stk. 6 indføres en hjemmel for ministeren til at fastsætte nærmere regler på bekendtgørelsesniveau for ministeriets sagsbehandling af den i § 38, stk. 5, nævnte godkendelsesordning.

Til nr. 3

Efter ophavsretslovens § 39, stk. 1, skal der betales vederlag til ophavsmændene, når virksomheder m.v. fremstiller eller importerer blanke lagringsmedier, fx blanke cd-skiver, blanke dvd-skiver, hukommelseskort og videobånd. Populært kaldes denne vederlagsordning for blankbåndsordningen. Administrationen af ordningen foretages af en fællesorganisation, som repræsenterer en væsentlig del af ophavsmænd, udøvende kunstnere og andre rettighedshavere, hvis værker, præstationer m.v. anvendes i Danmark. Det følger af lovens § 39, stk. 3, at organisationen skal godkendes af Kulturministeriet. I dag er den godkendte organisation Copydan Båndkopi.

Ordningen gælder for alle rettighedshavere, uanset om de er danske statsborgere, er etableret i Danmark eller i et andet EU-land. En del af det opkrævede vederlag sendes til rettighedshavere i andre EU-lande. Ligeledes står det andre ikke-danske rettighedshavere frit for at blive medlemmer af fællesorganisationen.

Ordningen, hvorefter kun en enkelt organisation godkendes til at modtage vederlaget, er baseret på det overordnede princip om, at rettighedshaverne skal sikres vederlag for brugen af deres værker og brugerne af værkerne skal have en let og gennemskelig adgang til at klarere deres brug. Derfor vurderes ordningen som den følger af ophavsretslovens § 39, stk.1, at være proportional, da ordningen er egnet og ikke er mere restriktiv end nødvendigt for at opnå formålet med tilladelsen. Ordningen sikrer grossister og detailhandelen en let og gennemskelig måde, hvorpå de kan betale vederlaget til den relevante aktør/organisation.

Der er tale om en slags parafiskal afgift, hvis størrelse er bindende fastsat i loven, hvorfor enhver, der ønsker at fremstille eller importere blanke lagringsmedier, forud herfor må tage blankbåndsvederlaget i betragtning.

En sikring af, at små og mellemstore virksomheder ikke bliver mødt med en flerhed af ubestemte krav om vederlagsbetaling, kan ikke ske ved efterfølgende kontrol og lignende, da virksomhederne begår en ophavsretskrænkelser, hvis de ikke afregner vederlag for de blanke medier de fremstiller eller importerer.

Det følger af direktivets artikel 13, at der skal gennemføres regler for en myndigheds behandling af ansøgninger om tilladelse til at yde servicevirksomhed, såfremt der eksisterer en godkendelsesordning herom. Disse regler skal dels indeholde en tidsfrist for myndighedens behandling af ansøgningerne, dels angive fra hvilket tidspunkt tidsfristen for gennemførelsen af behandlingen løber og dels om muligheden for at forlænge tidsfristen. Dertil kommer, at der skal fastsættes regler for de tilfælde, hvor myndigheden ikke svarer på en ansøgning indenfor den fastsatte frist. Bestemmelser herom vil blive optaget på bekendtgørelsesniveau, da det af lovtekniske grunde findes mest hensigtsmæssigt at fastsætte tidsfrister for behandlingen af anmodninger om tilladelse på bekendtgørelsesniveau frem for på lovniveau. Direktivet angiver ikke en minimumsfrist for myndighedens sagsbehandling.

Med forslaget til et nyt stk. 5 indføres en hjemmel for ministeren til at fastsætte nærmere regler på bekendtgørelsesniveau for ministeriets sagsbehandling af den i § 39, stk. 3, nævnte godkendelsesordning.

Til nr. 4

Det følger af ophavsretslovens § 50, stk. 1, at der på en række områder, herunder kopiering i undervisningsvirksomhed, udsendelse i radio og tv og kabelviderespredning af radio- og tv-udsendelser, kan indgås aftaler med aftalelicensvirkning. Aftalelicens betyder, at en aftale indgået med en repræsentativ rettighedshaverorganisation på et bestemt udnyttelsesområde udstrækkes til også at omfatte de ikke-repræsenterede rettighedshavere.

Det er en betingelse, at de rettighedshaverorganisationer, der ønsker at indgå aftaler med aftalelicensvirkning, godkendes af Kulturministeriet, jf. § 50, stk. 3. Ved godkendelsen lægges der vægt på, at organisationen omfatter en væsentlig del af ophavsmænd til en bestemt art af værker, der anvendes i Danmark. Der kan på grund af aftalelicensens natur kun være én aftalelicensudlødende organisation. Indgås der aftale med aftalelicensvirkning mellem en godkendt rettighedshaverorganisation og en bruger skal brugeren i almindelighed betale vederlag til organisationen for den ophavsretlige brug.

Den godkendte organisation er den, der kan dokumentere den bredeste repræsentation af ophavsmænd på området. Det kan således også være en rettighedshaverorganisation fra et andet EU-land. Desuden sker der lige behandling af de repræsenterede rettighedshavere og de ikke-repræsenterede.

Der sker ikke en forskelsbehandling mellem danske og udenlandske rettighedshavere eller -organisationer, da det afgørende er, hvilken organisation der kan dokumentere den bredeste repræsentation.

Ordnningen hvorefter kun en enkelt organisation godkendes til at modtage vederlaget er baseret på det overordnede princip om, at rettighedshaverne skal sikres vederlag for brugen af deres værker og brugerne af værkerne skal have en let og gennemskelig adgang til at klarere deres brug. Derfor vurderes ordningen, som den følger af ophavsretslovens § 50 at være proportional, da ordningen er egnet og ikke er mere restriktiv end nødvendigt for at opnå formålet med tilladelsen.

Det følger af direktivets artikel 13, at der skal gennemføres regler for en myndigheds behandling af ansøgninger om tilladelse til at yde servicevirksomhed, såfremt der eksisterer en godkendelsesordning herom. Disse regler skal dels indeholde en tidsfrist for myndighedens behandling af ansøgningerne, dels angive fra hvilket tidspunkt tidsfristen for gennemførelsen af behandlingen løber og dels om muligheden for at forlænge tidsfristen. Dertil kommer, at der skal fastsættes regler for de tilfælde, hvor myndigheden ikke svarer på en ansøgning indenfor den fastsatte frist. Bestemmelser herom vil blive optaget på bekendtgørelsesniveau, da det af lovtekniske grunde findes mest hensigtsmæssigt at fastsætte tidsfrister for behandlingen af anmodninger om tilladelse på bekendtgørelsesniveau frem for på lovniveau. Direktivet angiver ikke en minimumsfrist for myndighedens sagsbehandling.

Med forslaget til stk. 5 indføres en hjemmel for ministeren til at fastsætte nærmere regler på bekendtgørelsesniveau for ministeriets sagsbehandling af den i § 50, stk. 4, nævnte godkendelsesordning.

Til nr. 5

Efter ophavsretslovens § 68, stk. 1, gælder der i forhold til udøvende kunstnere og pladeproducenter en tvangslicens for offentlig fremførelse af fonogrammer (dvs. indspillet musik i form af cd'er m.v.). Det indebærer, at der skal betales vederlag til de udøvende kunstnere og pladeproducenterne, når fonogrammer spilles i radio og tv samt i andre offentlige sammenhænge. Det følger af § 68, stk. 2, at vederlagskravet kun kan gøres gældende gennem en af Kulturministeriet godkendt fællesorganisation, der omfatter såvel udøvende kunstnere som pladeproducenter. Den godkendte organisation er Gramex.

Gramex opkræver vederlag fra diverse brugere af musik, herunder radio- og tv-stationer, og fordeler vederlaget til rettighedshaverne. Det er et krav for at opnå godkendelse, at organisationen til stadighed repræsenterer en væsentlig del af de rettighedshavere, hvis musikindspilninger anvendes til offentlig fremførelse i Danmark.

Ordnningen gælder for alle rettighedshavere, uanset om de er danske statsborgere, er etableret i Danmark eller i et andet EU-land. En del af det opkrævede vederlag sendes til rettighedshavere i andre EU-lande. Ligeledes står det andre ikke-danske rettighedshavere frit for at blive medlemmer af fællesorganisationen.

Ordnningen hvorefter kun en enkelt organisation godkendes til at modtage vederlag er baseret på det overordnede princip om, at rettighedshaverne skal sikres vederlag for brugen af deres værker og brugerne af værkerne skal have en let og gennemskelig adgang til at klarere deres brug. Derfor vurderes ordningen, som den følger af ophavsretslovens § 68, at være proportional, da ordningen er egnet og ikke er mere restriktiv end nødvendigt for at opnå formålet med tilladelsen.

Ordnningen sikrer brugere af musik en let og gennemskelig måde, hvorpå de kan betale vederlaget til den relevante aktør/organisation. Ved at have en godkendelsesordning sikrer man sig imod, at små og mellemstore virksomheder skal indgå aftaler med flere forskellige rettighedshaverorganisationer med hver deres repertoire,

En sikring af, at små og mellemstore virksomheder ikke bliver mødt med en flerhed af ubestemte krav om vederlagsbetaling, kan ikke ske ved efterfølgende kontrol og lignende, da det vil skabe en retsuklarhed for virksomhederne.

Det følger af direktivets artikel 13, at der skal gennemføres regler for en myndigheds behandling af ansøgninger om tilladelse til at yde servicevirksomhed, såfremt der eksisterer en godkendelsesordning herom. Disse regler skal dels indeholde en tidsfrist for myndighedens behandling af ansøgningerne, dels angive fra hvilket tidspunkt tidsfristen for gennemførelsen af behandlingen løber og dels om muligheden for at forlænge tidsfristen. Dertil kommer, at der skal fastsættes regler for de tilfælde, hvor myndigheden ikke

svarer på en ansøgning indenfor den fastsatte frist. Bestemmelser herom vil blive optaget på bekendtgørelsesniveau, da det af lovtekniske grunde findes mest hensigtsmæssigt at fastsætte tidsfrister for behandlingen af anmodninger om tilladelse på bekendtgørelsesniveau frem for på lovniveau. I den forbindelse gøres opmærksom på, at direktivet ikke angiver en minimumsfrist for myndighedens sagsbehandling.

Med forslaget til et nyt stk. 3 indføres en hjemmel for ministeren til at fastsætte nærmere regler på bekendtgørelsesniveau for ministeriets sagsbehandling af den i § 68, stk. 2, nævnte godkendelsesordning.

Til nr. 6

Efter ophavsretslovens § 75a, stk. 1, skal erhvervsmæssig virksomhed, der på vegne af indehaveren af ophavsretten eller en kontraktmæssig indehaver af denne ret indgår aftaler om offentlig fremførelse af musikværker, godkendes af Kulturministeriet. Det betyder, at en organisation m.v., der forvalter komponisters og tekstforfatters rettigheder til offentlig fremførelse af musik, skal godkendes af Kulturministeriet. På nuværende tidspunkt er organisationen KODA godkendt til at foretage forvaltningen på dette område. Det stilles som betingelse for godkendelse, at organisationen til stadighed er den almindelige landsomfattende organisation til indgåelse af aftaler om offentlig fremførelse af musikværker. Den godkendte organisation er dermed den, der kan dokumentere den bredeste repræsentation af ophavsmænd på området. Der sker ikke en forskelsbehandling mellem danske og udenlandske rettighedshavere eller -organisationer, da det afgørende er, hvilken organisation der kan dokumentere den bredeste repræsentation.

Ordningen, hvorefter kun en enkelt organisation godkendes, er baseret på det overordnede princip om, at rettighedshaverne skal sikres vederlag for brugen af deres værker, og brugerne af værkerne skal have en let og gennemskelig adgang til at klarere deres brug.

Det vurderes, at ordningen ikke er diskriminerende, idet andre serviceydere, fx forvaltningsselskaber fra andre EU-lande, vil kunne godkendes. Endvidere er medlemskab af KODA åbent for alle komponister, hvad enten de er danske eller statsborgere i andre EU-lande.

Derfor vurderes tilladelsesordningen, som den følger af ophavsretslovens § 75a at være proportional, da ordningen er egnet og ikke er mere restriktiv end nødvendigt for at opnå formålet med tilladelsen. Ordningen sikrer forbrugerne og erhvervslivet en let og gennemskelig måde, hvorpå de kan betale vederlaget til den relevante aktør/organisation. Ved at have en godkendelsesordning sikrer man sig imod, at små og mellemstore virksomheder skal indgå aftaler med flere forskellige rettighedshaverorganisationer med hver deres repertoire.

En sikring af, at små og mellemstore virksomheder ikke bliver mødt med en flerhed af ubestemte krav om vederlagsbetaling, kan ikke ved efterfølgende kontrol og lignende, da virksomhederne begår en ophavsretskrænkelse, hvis de ikke har klareret alle rettigheder til de musikværker, som de bruger.

Det følger af direktivets artikel 13, at der skal gennemføres regler for en myndigheds behandling af ansøgninger om tilladelse til at yde servicevirksomhed, såfremt der eksisterer en godkendelsesordning herom. Disse regler skal dels indeholde en tidsfrist for myndighedens behandling af ansøgningerne, dels angive fra hvilket tidspunkt tidsfristen for gennemførelsen af behandlingen løber og dels om muligheden for at forlænge tidsfristen. Dertil kommer, at der skal fastsættes regler for de tilfælde, hvor myndigheden ikke svarer på en ansøgning indenfor den fastsatte frist. Bestemmelser herom vil blive optaget på bekendtgørelsesniveau, da det af lovtekniske grunde findes mest hensigtsmæssigt at fastsætte tidsfrister for behandlingen af anmodninger om tilladelse på bekendtgørelsesniveau frem for på lovniveau. Direktivet angiver ikke en minimumsfrist for myndighedens sagsbehandling.

Med forslaget til et nyt stk. 2 indføres en hjemmel for ministeren til at fastsætte nærmere regler på bekendtgørelsesniveau for ministeriets sagsbehandling af den i § 75a, stk. 1, nævnte godkendelsesordning.

Til nr. 7

Bestemmelsen indsættes i ophavsretsloven med henblik på at sikre en materiel lovhjemmel for dvd-kompensationsordningen, hvorved staten kompenserer rettighedshaverne for forskellen mellem provenuet for salget af blanke dvd'er i et givet år og provenuet for salget af blanke dvd'er i 2005, i det omfang dvd-

provenuet er mindre end i 2005. Rettighedshaverne kan kompenseres uanset årsagen til provenutabet. Kompensationen kan maksimalt udgøre 18,1 mio. kr. årligt (2005-PL) svarende til provenuet fra dvd-vederlaget i 2005. Der er tale om en løbende kompensationsordning, som pl-reguleres (dvs. justeres med pris- og lønudviklingen).

Kompensation udbetales i det omfang rettighedshaverne rent faktisk har lidt tab. Eventuelle hensættelser til tab på kreditorer vil således ikke blive medregnet i kompensationen. I det omfang hensættelserne efterfølgende realiseres som tab vil beløbet blive medregnet i den næstkommende årlige kompensation.

Det beløb, der skal udbetales til rettighedshaverne, vil variere fra år til år. Som følge heraf vil der en gang årligt blive fremsendt et orienterende aktstykke til Finansudvalget, hvorefter bevillingen til kompensationen vil blive optaget på forslag til lov om tillægsbevilling.

Til § 2

I servicedirektivet fastsættes det, at medlemsstaterne senest skal have gennemført direktivet i national ret den 28. december 2009. På denne baggrund foreslås det, at loven træder i kraft den 28. december 2009. Ikrafttrædelsesdatoen for denne lov vil dermed være den samme, som for de øvrige love, der gennemføres med henblik på implementering af servicedirektivet.

Til § 3

Bestemmelsen vedrører lovforslagets territoriale gyldighed.

Da dette lovforslag kan siges at have konsekvenser på områder, der er dækket af hjemmestyreordningerne på Færøerne og i Grønland, finder Kulturministeriet det rigtigst, at en ikrafttræden på Færøerne og i Grønland først bør ske efter forhandlinger med de færøske og grønlandske myndigheder.

Bilag 1

Lovforslaget sammenholdt med gældende lov

Gældende formulering	Lovforslaget
	§ 1
	I lov om ophavsret, jf. lovbekendtgørelse nr. 587 af 20. juni 2008, foretages følgende ændringer:
	1. I <i>fodnote</i> til lovens titel indsættes som sidste punktum:
	»Loven indeholder bestemmelser, der gennemfører dele af Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2006/123/EF af 12. december 2006 om tjenesteydelser i det indre marked (EU-Tidende 27. december 2006, L 376, s. 36).«
	2. I § 38 indsættes efter stk. 5 som nyt stk. 6:
	»Stk. 6. Kulturministeren fastsætter nærmere regler om godkendelsen af den i stk. 5 nævnte organisation. Stk. 6 bliver herefter stk. 7.
	3. I § 39 indsættes efter stk. 4:
	»Stk. 5. Kulturministeren fastsætter nærmere regler om godkendelsen af den i stk. 3 nævnte

	fællesorganisation.«
	4. I § 50 indsættes efter stk. 4:
	»Stk. 5. Kulturministeren fastsætter nærmere regler om godkendelsen af de i stk. 4 nævnte rettighedshaverorganisationer.«
	5. I § 68 indsættes som nyt stk. 3:
	»Stk. 3. Kulturministeren fastsætter nærmere regler om godkendelsen af den i stk. 2 nævnte fællesorganisation.« Stk. 3 og 4 bliver herefter stk. 5 og 6.
	6. I § 75a indsættes som nyt stk. 2:
	»Stk. 2. Kulturministeren fastsætter nærmere regler om den i stk. 1 nævnte godkendelse.« Stk. 2 bliver herefter stk. 3
	7. Efter § 46 indsættes:
	»§ 46a. Kulturministeren kan yde rettighedshaverne kompensation for forskellen mellem provenuet for salg af blanke dvd'er i et givet år og provenuet for salg af blanke dvd'er i 2005, i det omfang førstnævnte provenu er mindre end i 2005.«
	§ 2
	<i>Stk. 1.</i> Loven træder i kraft den 28. december 2009.
	§ 3
	Loven gælder ikke for Færøerne og Grønland, men kan ved kgl. anordning sættes i kraft for disse landsdele med de afvigelser, som de særlige færøske og grønlandske

	forhold tilsiger.
--	-------------------

Bilag 2

EUROPA-PARLAMENTET OG RÅDETS DIREKTIV 2001/29/EF
af 22. maj 2001
om tjenesteydelser i det indre marked

EUROPA-PARLAMENTET OG RÅDET FOR DEN EUROPÆISKE UNION HAR -
under henvisning til traktaten om oprettelse af Det Europæiske Fællesskab, særlig artikel 47,
stk. 2, første og tredje punktum og artikel 55,
under henvisning til forslag fra Kommissionen,
under henvisning til udtalelse fra Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalg [1],
under henvisning til udtalelse fra Regionsudvalget [2],
efter proceduren i traktatens artikel 251 [3], og
ud fra følgende betragtninger:

(1) Det Europæiske Fællesskab har som mål at skabe stadig tættere bånd mellem de europæiske stater og folk og at sikre økonomiske og sociale fremskridt. I henhold til traktatens artikel 14, stk. 2, indebærer det indre marked et område uden indre grænser med fri bevægelighed for tjenesteydelser. I traktatens artikel 43 sikres etableringsfriheden. I henhold til traktatens artikel 49 er der i Fællesskabet ret til fri udveksling af tjenesteydelser. En fjernelse af hindringerne for udviklingen af servicevirksomhed mellem medlemsstaterne er et vigtigt middel til at styrke integrationen af de europæiske folk og fremme afbalancerede og bæredygtige fremskridt på det økonomiske og det sociale område. Ved fjernelsen af sådanne barrierer er det vigtigt at sikre, at udviklingen af servicevirksomhed bidrager til opfyldelsen af de mål, der er fastsat i traktatens artikel 2, nemlig i Fællesskabet som helhed at fremme en harmonisk, afbalanceret og bæredygtig udvikling af den økonomiske virksomhed, et højt beskæftigelsesniveau, et højt socialt beskyttelsesniveau, ligestilling mellem mænd og kvinder, en bæredygtig og ikke-inflationær vækst, høj konkurrenceevne og en høj grad af konvergens med hensyn til de økonomiske resultater, et højt niveau for miljøbeskyttelse og forbedring af miljøkvaliteten, højnelse af levestandarden og livskvaliteten, økonomisk og social samhørighed samt solidaritet mellem medlemsstaterne.

(2) Et konkurrencedygtigt marked for tjenesteydelser er vigtigt til fremme af økonomisk vækst og jobskabelse i Den Europæiske Union. På nuværende tidspunkt hindrer en lang række barrierer på det indre marked tjenesteyderne, specielt små og mellemstore virksomheder (SMV'er), i at udstrække deres aktiviteter ud over de nationale grænser og drage fuld fordel af det indre marked. Dette svækker konkurrenceevnen på verdensplan for Den Europæiske Unions tjenesteydere. Et frit marked, som tvinger medlemsstaterne til at fjerne restriktionerne for grænseoverskridende udveksling af tjenesteydelser, samtidig med at den nødvendige gennemskuelse og information over for forbrugerne øges, ville give forbrugerne et større udvalg og en bedre service til lavere priser.

(3) I Kommissionens rapport "Status over det indre marked for tjenester" opregnes en lang række hindringer, der står i vejen for eller hæmmer udviklingen af tjenesteydelser mellem medlemsstaterne, især tjenesteydelser, som udføres af SMV'er, der spiller en fremtrædende rolle i servicesektoren. Rapporten konkluderer, at ti år efter måldatoen for gennemførelsen af det indre marked er der stadig stor afstand mellem visionen om et økonomisk integreret EU og den virkelighed, de europæiske borgere og tjenesteydere oplever. Hindringerne berører mange forskellige former for servicevirksomhed og alle etaper i tjenesteydernes virksomhed, og der er mange lighedspunkter mellem dem, bl.a. at de ofte skyldes administrative byrder, den retsuisikkerhed, der er forbundet med grænseoverskridende virksomhed, og manglende tillid mellem medlemsstaterne.

(4) Da tjenesteydelser er drivkraften bag den økonomiske vækst og tegner sig for 70 % af BNI og af beskæftigelsen i de fleste medlemsstater, indvirker denne opsplitning af det indre marked negativt på hele EU's økonomi, især på SMV'ernes konkurrenceevne og arbejdstagernes mobilitet, og forhindrer forbrugerne i at få adgang til et større udvalg af tjenesteydelser til konkurrencedygtige priser. Det er vigtigt at påpege, at servicesektoren især er en central beskæftigelses sektor for kvinder, og at de derfor vil kunne drage stor nytte af de nye muligheder, som gennemførelsen af det indre marked for tjenesteydelser frembyder. Europa-Parlamentet og Rådet har fremhævet, at fjernelsen af de retlige hindringer for oprettelsen af et egentligt indre marked er et meget vigtigt led i gennemførelsen af det mål, der blev fastsat af Det Europæiske Råds møde i Lissabon den 23. og 24. marts 2000, nemlig at forbedre beskæftigelsen og den sociale samhørighed og sikre en bæredygtig økonomisk vækst for at gøre EU til den mest konkurrencedygtige og dynamiske videnbaserede økonomi i verden inden år 2010 med flere og bedre job. Fjernelse af disse hindringer, samtidig med at man sikrer en europæisk social model af høj standard, er således en afgørende forudsætning for at overvinde de vanskeligheder, der er opstået i forbindelse med gennemførelsen af Lissabon-strategien, og for at sætte skub i EU's økonomi, især hvad angår beskæftigelse og investeringer. Det er derfor vigtigt at gennemføre et indre marked for tjenesteydelser, hvor der er ligevægt mellem markedsåbning og bevarelse af offentlige tjenesteydelser og arbejdsmarkedsmæssige og sociale rettigheder samt forbrugerrettigheder.

(5) Det er derfor nødvendigt at fjerne hindringerne for tjenesteyderes ret til frit at etablere sig i medlemsstaterne og for den frie bevægelighed for tjenesteydelser mellem medlemsstaterne og garantere tjenestemodtagere og tjenesteydere den retssikkerhed, der er påkrævet, for at de reelt kan udøve disse to grundlæggende traktatfæstede friheder. Da hindringerne for det indre marked for tjenesteydelser berører både erhvervsdrivende, der ønsker at etablere sig i andre medlemsstater, og erhvervsdrivende, der udfører en tjenesteydelse i en anden medlemsstat uden at være etableret dér, er det nødvendigt at give tjenesteydere mulighed for at udvikle deres servicevirksomhed i det indre marked enten ved at etablere sig i en anden medlemsstat eller ved at benytte sig af den frie bevægelighed for tjenesteydelser. Tjenesteydere bør kunne vælge mellem disse to friheder, alt efter hvilken vækststrategi de har i den enkelte medlemsstat.

(6) Det er ikke muligt at overvinde disse hindringer udelukkende ved at forlade sig på direkte anvendelse af traktatens artikel 43 og 49, da det ville være ekstremt vanskeligt for de nationale myndigheder og Fællesskabets institutioner at gennemføre traktatbrudsprocedurer mod de pågældende medlemsstater i hvert enkelt tilfælde, især efter udvidelsen, og da mange hindringer kun kan fjernes gennem en forhåndskoordineret af de nationale lovgivninger, bl.a. ved at etablere et administrativt samarbejde. Som Europa-Parlamentet og Rådet har erkendt, må et ægte indre marked for tjenesteydelser opnås ved hjælp af et lovgivningsinstrument på fællesskabsplan.

(7) Dette direktiv opstiller en generel retlig ramme, der kommer en lang række tjenesteydelser til gode, samtidig med at der tages hensyn til de særlige kendetegn ved hver enkelt form for virksomhed og erhverv og disses reguleringsordninger. Denne ramme er baseret på en dynamisk og selektiv tilgang, der består i først at fjerne de hindringer, der hurtigt kan ryddes af vejen, og derefter for de øvrige hindringer at igangsætte en procedure med evaluering, høring og supplerende harmonisering af specifikke aspekter med henblik på at muliggøre en gradvis og samordnet modernisering af de nationale ordninger for regulering af servicevirksomhed, hvilket er absolut nødvendigt for at gennemføre et ægte indre marked for tjenesteydelser inden 2010. Der bør indføres en afbalanceret kombination af foranstaltninger, der omfatter målrettet harmonisering, administrativt samarbejde, fri udveksling af tjenesteydelser og tilskyndelse til udarbejdelse af adfærdskodekser på bestemte områder. Denne koordinering af de nationale lovgivninger bør sikre et højt niveau af retlig integration i Fællesskabet og i høj grad tilgodese almene hensyn, især beskyttelse af forbrugerne, hvilket er absolut nødvendigt for at skabe tillid mellem medlemsstaterne. Dette direktiv tilgodeser også andre almene hensyn, herunder beskyttelse af miljøet, den offentlige sikkerhed og den offentlige sundhed samt nødvendigheden af at overholde de arbejdsretlige regler.

(8) Bestemmelserne i dette direktiv vedrørende etableringsfriheden og den frie bevægelighed for tjenesteydelser bør kun finde anvendelse i det omfang, den pågældende virksomhed er åben for

konkurrence, og de forpligter derfor ikke medlemsstaterne til enten at liberalisere tjenesteydelser af almen økonomisk interesse eller at privatisere offentlige organer, der udfører sådanne tjenesteydelser, eller at afskaffe eksisterende monopoler vedrørende andre aktiviteter eller en række distributionstjenester.

(9) Dette direktiv finder kun anvendelse på de krav, som indvirker på adgangen til at optage eller udøve servicevirksomhed. Det finder ikke anvendelse på krav såsom færdselsregler, regler om arealudvikling og -anvendelse, by- og landplanlægning, bygningsstandarder samt administrative sanktioner, der pålægges for manglende overholdelse af sådanne regler, der ikke specifikt regulerer eller indvirker på servicevirksomheden, men som skal overholdes af tjenesteyderne under udøvelsen af deres erhvervsvirksomhed på samme måde som af enkeltpersoner, der handler som privatpersoner.

(10) Dette direktiv omhandler ikke krav vedrørende en række tjenesteyderes adgang til offentlige økonomiske midler. Der er bl.a. tale om krav, der omfatter betingelser, som skal opfyldes, for at tjenesteydere kan modtage offentlige økonomiske midler, herunder specifikke kontraktbestemmelser, især kvalitetsnormer, der skal overholdes som betingelse for at modtage offentlige økonomiske midler, f.eks. på det sociale område.

(11) Dette direktiv griber ikke ind i foranstaltninger truffet af medlemsstaterne i overensstemmelse med fællesskabsretten med hensyn til beskyttelse eller fremme af kulturel og sproglig mangfoldighed og mediepluralisme, herunder finansiering af sådanne aktiviteter. Direktivet er ikke til hinder for, at medlemsstaterne anvender deres grundlæggende regler og principper for pressefrihed og ytringsfrihed. Direktivet berører ikke medlemsstaternes lovgivning om forbud mod forskelsbehandling på grund af nationalitet eller andre forhold som dem, der er nævnt i traktatens artikel 13.

(12) Dette direktiv har til formål at skabe en retlig ramme for at sikre etableringsfriheden og den frie bevægelighed for tjenesteydelser mellem medlemsstaterne, og det hverken harmoniserer eller berører strafferetten. Medlemsstaterne bør ikke kunne begrænse den frie udveksling af tjenesteydelser ved at anvende strafferetlige bestemmelser, der specifikt berører adgangen til at optage eller udøve servicevirksomhed, med henblik på derved at omgå reglerne i dette direktiv.

(13) Det er ligeledes vigtigt, at dette direktiv fuldt ud respekterer fællesskabsinitiativer på grundlag af traktatens artikel 137 med henblik på at virkeliggøre de i traktatens artikel 136 fastlagte mål om fremme af beskæftigelsen og forbedring af leve- og arbejdsvilkårene.

(14) Dette direktiv berører ikke arbejds- og ansættelsesvilkår som f.eks. maksimal arbejdstid og minimal hviletid, mindste antal betalte feriedage pr. år, mindsteløn og sikkerhed, sundhed og hygiejne på arbejdspladsen, som medlemsstaterne anvender i overensstemmelse med fællesskabsretten, det berører ikke forholdet mellem arbejdsmarkedets parter, herunder retten til at forhandle og indgå kollektive aftaler, retten til at strejke og til at gennemføre faglige aktioner i overensstemmelse med national ret og praksis under overholdelse af fællesskabsretten, og det gælder heller ikke for tjenesteydelser, der udføres af vikarbureauer. Direktivet berører heller ikke medlemsstaternes lovgivning om social sikring.

(15) Dette direktiv respekter udøvelsen af de grundlæggende rettigheder, der anvendes i medlemsstaterne og anerkendes i EU's charter om grundlæggende rettigheder og de ledsagende forklaringer, idet der skabes overensstemmelse med de grundlæggende frihedsrettigheder i traktatens artikel 43 og 49. Disse grundlæggende rettigheder omfatter rettigheden til at gennemføre faglige aktioner i overensstemmelse med national ret og praksis under overholdelse af fællesskabsretten.

(16) Dette direktiv vedrører udelukkende tjenesteydere, der er etableret i en medlemsstat, og omfatter ikke eksterne aspekter. Det vedrører ikke forhandlinger i internationale organisationers regi om handel med tjenesteydelser, navnlig inden for rammerne af den almindelige overenskomst om handel med tjenesteydelser.

(17) Dette direktiv omfatter kun tjenesteydelser, der udføres med en økonomisk modydelse. Tjenesteydelser af almen interesse er ikke omfattet af definitionen i traktatens artikel 50 og falder derfor ikke ind under dette direktivs anvendelsesområde. Tjenesteydelser af almen økonomisk interesse er tjenesteydelser, der udføres med en økonomisk modydelse, og falder derfor ind under dette direktivs

anvendelsesområde. Visse tjenesteydelser af almen økonomisk interesse, f.eks. de tjenesteydelser, der måtte findes på transportområdet, er dog ikke omfattet af dette direktivs anvendelsesområde, og visse andre tjenesteydelser af almen økonomisk interesse, f.eks. de tjenesteydelser, der måtte findes inden for postsektoren, udgør undtagelser fra bestemmelsen om fri udveksling af tjenesteydelser fastlagt i dette direktiv. Dette direktiv vedrører ikke finansieringen af tjenesteydelser af almen økonomisk interesse og omfatter ikke støtte bevilget af medlemsstaterne, navnlig på det sociale og arbejdsmarkedsmæssige område, i overensstemmelse med Fællesskabets konkurrenceregler. Dette direktiv vedrører ikke opfølgningen af Kommissionens hvidbog om forsyningspligtigheder.

(18) Finansielle tjenesteydelser bør udelukkes fra dette direktivs anvendelsesområde, da denne form for virksomhed er omfattet af specifik fællesskabslovgivning, der ligesom dette direktiv sigter mod at gennemføre et ægte indre marked for tjenesteydelser. Denne udelukkelse bør derfor omfatte alle finansielle tjenesteydelser såsom bank-, kredit-, forsikrings- og genforsikringsvirksomhed, erhvervstilknyttede eller personlige pensionsordninger, tjenesteydelser i forbindelse med værdipapirer, investerings-, fonds- og betalingsvirksomhed og investeringsrådgivning, herunder de tjenesteydelser, der er anført i bilag I til Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2006/48/EF af 14. juni 2006 om adgang til at optage og udøve virksomhed som kreditinstitut [4].

(19) Da der i 2002 blev vedtaget en række lovgivningsinstrumenter vedrørende elektroniske kommunikationstjenester og -netværk og tilhørende faciliteter og tjenesteydelser, som opstillede en reguleringsmæssig ramme med henblik på at lette adgangen til disse former for virksomhed i det indre marked, især gennem afskaffelse af de fleste ordninger for individuel tilladelse, er det nødvendigt at udelukke spørgsmål, der er behandlet i disse instrumenter, fra dette direktivs anvendelsesområde.

(20) De udelukkelser fra dette direktivs anvendelsesområde, der angår spørgsmål om elektroniske kommunikationstjenester, som er omfattet af Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2002/19/EF af 7. marts 2002 om adgang til og samtrafik mellem elektroniske kommunikationsnet og tilhørende faciliteter (adgangsdirektivet) [5], Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2002/20/EF af 7. marts 2002 om tilladelser til elektroniske kommunikationsnet og -tjenester (tilladelsesdirektivet) [6], Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2002/21/EF af 7. marts 2002 om fælles rammebestemmelser for elektroniske kommunikationsnet og -tjenester (rammedirektivet) [7], Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2002/22/EF af 7. marts 2002 om forsyningspligt og brugerrettigheder i forbindelse med elektroniske kommunikationsnet og -tjenester (forsyningspligt-direktivet) [8] og Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2002/58/EF af 12. juli 2002 om behandling af personoplysninger og beskyttelse af privatlivets fred i den elektroniske kommunikationssektor (direktiv om databeskyttelse inden for elektronisk kommunikation) [9] bør ikke kun gælde for spørgsmål, der specifikt behandles i de pågældende direktiver, men også spørgsmål, for hvilke medlemsstaterne i henhold til udtrykkelige bestemmelser i direktiverne kan vedtage visse foranstaltninger på nationalt plan.

(21) Transporttjenester, herunder bytransport, hyrevogns- og ambulancekørsel og havnetjenester, bør udelukkes fra dette direktivs anvendelsesområde.

(22) Udelukkelsen af sundhedsydelser fra dette direktivs anvendelsesområde bør omfatte sundhedsydelser og farmaceutiske tjenesteydelser, der udføres af fagfolk i sundhedssektoren over for patienter med henblik på at vurdere, vedligeholde eller genetablere deres sundhedstilstand, når sådanne aktiviteter er forbeholdt et lovreguleret erhverv i den medlemsstat, hvor tjenesteydelserne udføres.

(23) Dette direktiv berører ikke refusion af udgifter til sundhedsydelser, der er ydet i en anden medlemsstat end den, modtageren af sundhedsydelsen er bosiddende i. Domstolen har behandlet dette spørgsmål ved talrige lejligheder, og den har anerkendt patientens rettigheder. Det er vigtigt at behandle dette spørgsmål i et andet fællesskabsretligt instrument for at opnå større retssikkerhed og klarhed i det omfang, spørgsmålet ikke allerede er behandlet i Rådets forordning (EØF) nr. 1408/71 af 14. juni 1971 om anvendelse af de sociale sikringsordninger på arbejdstagere og familiemedlemmer, der flytter inden for Fællesskabet [10].

(24) Audiovisuelle tjenesteydelser bør også, uanset transmissionsform, herunder i biografteater, udelukkes fra dette direktivs anvendelsesområde. Direktivet bør heller ikke omfatte støtte, der bevilges af medlemsstaterne i den audiovisuelle sektor, og som er omfattet af Fællesskabets konkurrenceregler.

(25) Spil, som indebærer, at der gøres indsats med penge i spil, som indeholder et element af tilfældighed, herunder lotterier og væddemål, bør udelukkes fra dette direktivs anvendelsesområde i betragtning af den særlige beskaffenhed af disse aktiviteter, som medfører, at medlemsstaterne iværksætter strategier vedrørende den offentlige orden og beskyttelsen af forbrugerne.

(26) Dette direktiv berører ikke anvendelsen af traktatens artikel 45.

(27) Dette direktiv bør ikke omfatte de sociale tjenesteydelser på boligområdet eller i forbindelse med børnepasning og støtte til familier og personer, som har behov herfor, udført af staten - på nationalt, regionalt eller lokalt plan - af tjenesteydere med opdrag fra staten eller af statsanerkendte velgørende organisationer for at støtte personer, der har et permanent eller midlertidigt særligt behov på grund af utilstrækkelig indkomst i familien eller en fuldstændig eller delvis mangel på uafhængighed, og for personer som er i fare for at blive marginaliseret. Disse tjenesteydelser er væsentlige for at sikre den grundlæggende ret til menneskelig værdighed og integritet og er udtryk for principperne om social samhørighed og solidaritet og bør ikke berøres af dette direktiv.

(28) Dette direktiv berører ikke finansiering af sociale tjenesteydelser eller støttemuligheder i forbindelse hermed. Det berører heller ikke de kriterier eller betingelser, som medlemsstaterne har fastsat for at sikre, at de sociale tjenesteydelser kommer samfundet som helhed til gode og bidrager til social samhørighed. Desuden bør direktivet ikke berøre princippet om forsyningspligt med hensyn til sociale tjenesteydelser i medlemsstaterne.

(29) Da traktaten indeholder specifikke bestemmelser som retsgrundlag for skatter og afgifter, og da der allerede er vedtaget fællesskabsinstrumenter på dette område, er det nødvendigt at udelukke skatter og afgifter fra dette direktivs anvendelsesområde.

(30) Den gældende fællesskabsret om servicevirksomhed er allerede meget omfattende. Dette direktiv bygger på og kompletterer derved gældende fællesskabsret. Konflikter mellem dette direktiv og andre fællesskabsinstrumenter er identificeret og omhandlet i dette direktiv, bl.a. ved hjælp af undtagelser. Det er dog nødvendigt at fastsætte en regel for eventuelle yderligere tilfælde og undtagelsestilfælde, hvor der er en konflikt mellem en bestemmelse i dette direktiv og en bestemmelse i et andet fællesskabsinstrument. Eksistensen af en sådan konflikt bør konstateres i overensstemmelse med traktatens bestemmelser om etableringsret og fri bevægelighed for tjenesteydelser.

(31) Dette direktiv er i overensstemmelse med og berører ikke Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2005/36/EF af 7. september 2005 om anerkendelse af erhvervsmæssige kvalifikationer [11]. Det behandler spørgsmål uden tilknytning til erhvervsmæssige kvalifikationer, f.eks. erhvervsansvarsforsikring, kommerciel kommunikation, virksomhed på flere områder og administrativ forenkling. Med hensyn til midlertidig udveksling af tjenesteydelser på tværs af grænserne sikrer en undtagelse fra bestemmelsen om fri udveksling af tjenesteydelser i nærværende direktiv, at afsnit II om fri udveksling af tjenesteydelser i direktiv 2005/36/EF ikke berøres. Derfor berøres ingen af de foranstaltninger, der finder anvendelse i henhold til nævnte direktiv i den medlemsstat, hvor tjenesteydelsen udføres af bestemmelsen om fri udveksling af tjenesteydelser.

(32) Dette direktiv er i overensstemmelse med fællesskabslovgivningen om forbrugerbeskyttelse, f.eks. Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2005/29/EF af 11. maj 2005 om virksomheders urimelige handelspraksis over for forbrugerne på det indre marked ("direktivet om urimelig handelspraksis") [12] og Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EF) nr. 2006/2004 af 27. oktober 2004 om samarbejde mellem nationale myndigheder med ansvar for håndhævelse af lovgivning om forbrugerbeskyttelse ("forordningen om forbrugerbeskyttelsessamarbejde") [13].

(33) De tjenesteydelser, der er omfattet af dette direktiv, vedrører mange former for virksomhed i konstant udvikling, herunder forretningsservice som f.eks. ledelsesrådgivning, certificering og prøvning, vedligeholdelse og rengøring af kontorer, reklame, rekrutteringstjenester og sælgeres ydelser. Begrebet "tjenesteydelser" omfatter også ydelser til virksomheder og forbrugere som f.eks. juridisk og skattemæssig rådgivning, tjenester i forbindelse med fast ejendom, f.eks. ejendomsmæglervirksomhed, eller i forbindelse med bygge- og anlægsarbejder, herunder arkitekturrådgivning, handel og distribution, tilrettelæggelse af messer og udstillinger, biludlejning og rejsebureauer. Det omfatter også

forbrugertjenester som f.eks. turisttjenester, herunder turistguider, fritidstjenester, sportscentre og forlystelsesparker og, såfremt det ikke er udelukket fra direktivets anvendelsesområde, hjemmeservice, f.eks. hjælp til ældre. Disse former for virksomhed kan være både tjenesteydelser, der kræver, at tjenesteyderen og tjenestemodtageren befinder sig i nærheden af hinanden, tjenesteydelser, der indebærer, at tjenestemodtageren eller tjenesteyderen begiver sig til et andet sted, og tjenesteydelser, der indgås på afstand, herunder via internettet.

(34) I henhold til Domstolens praksis skal det vurderes i hvert enkelt tilfælde, om bestemte former for virksomhed, navnlig virksomhed, der finansieres af det offentlige eller udføres af offentlige enheder, udgør en "tjenesteydelse", og vurderingen skal bygge på samtlige virksomhedens egenskaber, navnlig den måde, hvorpå den udføres, tilrettelægges og finansieres i den pågældende medlemsstat. Domstolen har fundet, at betalingskriteriet i alt væsentligt består i, at betalingen udgør det økonomiske modstykke til de pågældende tjenesteydelser, og har erkendt, at betalingskriteriet ikke er opfyldt i forbindelse med de former for virksomhed, der udføres af eller på vegne af staten uden økonomisk modydelse i forbindelse med dennes pligter på det sociale, kulturelle, uddannelsesmæssige og retslige område, f.eks. undervisning inden for rammerne af det nationale uddannelsessystem eller forvaltning af sociale sikringsordninger, hvor der ikke udøves erhvervsaktivitet. Tjenestemodtageres betaling af et gebyr, f.eks. studerendes betaling af undervisningsgebyrer eller studieafgifter som delvist bidrag til udgifterne til driften af et system, udgør ikke i sig selv betaling, fordi tjenesteydelsen stadig hovedsagelig er finansieret af offentlige midler. Disse former for virksomhed er derfor ikke omfattet af definitionen af tjenesteydelse i traktatens artikel 50 og falder derfor ikke ind under dette direktivs anvendelsesområde.

(35) Ikke-indtægtsgivende sportsudøvelse på amatørplan er af væsentlig social betydning. Denne form for sportsudøvelse tilgodeser hyppigt udelukkende sociale og rekreative formål. Derfor drejer det sig ikke nødvendigvis om erhvervsvirksomhed i fællesskabsrettens forstand, og sådanne aktiviteter bør falde uden for direktivets anvendelsesområde.

(36) Begrebet "tjenesteyder" bør omfatte enhver fysisk person, der er statsborger i en medlemsstat, eller enhver juridisk person, der udøver servicevirksomhed i en medlemsstat i henhold til enten etableringsfriheden eller den frie bevægelighed for tjenesteydelser. Begrebet bør således ikke være begrænset til de tilfælde, hvor tjenesteydelsen udføres over grænserne som led i den frie bevægelighed for tjenesteydelser, men bør også omfatte de tilfælde, hvor en erhvervsdrivende etablerer sig i en medlemsstat for at udvikle sin servicevirksomhed dér. Begrebet bør derimod ikke omfatte filialer i en medlemsstat af selskaber fra tredjelands, idet etableringsfriheden og den frie bevægelighed for tjenesteydelser i henhold til traktatens artikel 48 kun gælder for selskaber, som er oprettet i overensstemmelse med en medlemsstats lovgivning, og hvis vedtægtsmæssige hjemsted, hovedkontor eller hovedvirksomhed er beliggende inden for Fællesskabet. Begrebet "tjenestemodtager" bør også omfatte tredjelandstatsborgere, som allerede har rettigheder, der er dem tillagt ved fællesskabsretsakter som f.eks. forordning (EØF) nr. 1408/71, Rådets direktiv 2003/109/EF af 25. november 2003 om tredjelandstatsborgeres status som fastboende udlænding [14], Rådets forordning (EF) nr. 859/2003 af 14. maj 2003 om udvidelse af bestemmelserne i forordning (EØF) nr. 1408/71 og forordning (EØF) nr. 574/72 til at omfatte tredjelandstatsborgere, der ikke allerede er dækket af disse bestemmelser udelukkende på grund af deres nationalitet [15] og Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2004/38/EF af 29. april 2004 om unionsborgeres og deres familiemedlemmers ret til at færdes og opholde sig frit på medlemsstaternes område [16]. Desuden kan medlemsstaterne udvide begrebet "tjenestemodtager" til også at omfatte andre tredjelandstatsborgere, der er til stede på deres område.

(37) En tjenesteyders etableringssted bør fastsættes i overensstemmelse med Domstolens praksis, hvorefter begrebet "etablering" indebærer faktisk udøvelse af erhvervsvirksomhed ved hjælp af en fast indretning i et ikke nærmere angivet tidsrum. Dette krav kan også være opfyldt, hvis et selskab oprettes for en bestemt periode, eller hvis det lejer den bygning eller det anlæg, det anvender til udøvelse af sin virksomhed. Kravet kan også være opfyldt, hvis en medlemsstat giver en tidsbegrænset tilladelse til bestemte tjenesteydelser. En etablering behøver ikke have form af et datterselskab, en filial eller et agentur, men kan bestå af et kontor, der ledes af en tjenesteyders eget personale eller af en person, der er selvstændig, men bemyndiget til at handle på en vedvarende måde for virksomheden, som det ville

være tilfældet med et agentur. Ifølge denne definition, der kræver faktisk udøvelse af erhvervsvirksomhed på tjenesteyderens etableringssted, kan en postkasse ikke udgøre et etableringssted. Når en tjenesteyder er etableret flere steder, er det vigtigt at afgøre, fra hvilket etableringssted den pågældende tjenesteydelse faktisk udføres. Såfremt det er vanskeligt at afgøre, fra hvilket af flere etableringssteder en bestemt tjenesteydelse udføres, bør etableringsstedet være det sted, der udgør centret for tjenesteyderens virksomhed i relation til den pågældende tjenesteydelse.

(38) Begrebet "juridiske personer" i henhold til traktatens bestemmelser om etablering giver de erhvervsdrivende mulighed for frit at vælge den retlige form, de måtte finde passende for udøvelsen af deres virksomhed. Begrebet "juridiske personer" i henhold til traktaten omfatter derfor alle enheder, der er oprettet i henhold til eller reguleret af en medlemsstats lovgivning uanset deres retlige form.

(39) Begrebet "tilladelsesordning" bør bl.a. dække de administrative procedurer, hvorved der gives tilladelser, licenser, godkendelser eller koncessioner, men også forpligtelsen til at være optaget i en faglig organisation, et register, en fortegnelse eller en database, være officielt tilsluttet et organ eller være i besiddelse af et næringsbrev for at kunne udøve den pågældende virksomhed. En tilladelse kan indrømmes ikke blot ved en udtrykkelig afgørelse, men også ved en stiltiende afgørelse, som f.eks. består i, at den kompetente myndighed forholder sig tavs, eller at tjenesteyderen skal afvente en kvittering for modtagelsen af en erklæring for at kunne påbegynde den pågældende virksomhed, eller for at denne er lovlig.

(40) Begrebet "tvingende almene hensyn", der er nævnt i visse af dette direktivs bestemmelser, er blevet udviklet af Domstolen i dens praksis vedrørende traktatens artikel 43 og 49 og vil formentlig undergå en yderligere udvikling. Begrebet, således som det er blevet anerkendt ved Domstolens praksis, dækker mindst følgende områder: offentlig orden, offentlig sikkerhed og offentlig sundhed, jf. traktatens artikel 46 og 55, opretholdelse af samfundsordenen, socialpolitiske mål, beskyttelse af tjenestemodtagere, forbrugerbeskyttelse, beskyttelse af arbejdstagere, herunder den sociale beskyttelse af disse; dyrevelfærd, opretholdelse af den økonomiske balance i det sociale sikringsystem, forebyggelse af svig, forebyggelse af illoyal konkurrence, miljøbeskyttelse og beskyttelse af bymiljøet, herunder by- og landplanlægning, beskyttelse af kreditorer, sikring af en forsvarlig forvaltning af retssystemet, trafiksikkerhed, beskyttelse af intellektuel ejendomsret, kulturpolitiske målsætninger, herunder beskyttelse af ytringsfriheden på forskellige områder, navnlig sociale, kulturelle, religiøse og filosofiske samfundsværdier; behovet for at sikre et højt uddannelsesnivea, opretholdelse af et alsidigt presseudbud og fremme af nationalsproget, beskyttelse af den nationale historiske og kunstneriske arv samt veterinærpolitik.

(41) Begrebet "offentlig orden" omfatter i henhold til Domstolens fortolkning beskyttelse mod en virkelig og tilstrækkeligt alvorlig trussel mod et grundlæggende samfundshensyn og kan navnlig omfatte spørgsmål vedrørende menneskelig værdighed, beskyttelse af mindreårige og sårbare voksne samt dyrevelfærd. Tilsvarende omfatter begrebet offentlig sikkerhed spørgsmål vedrørende tryghed for borgerne.

(42) Reglerne vedrørende administrative procedurer bør ikke tage sigte på at harmonisere administrative procedurer, men på at fjerne alt for tyngende tilladelsesordninger, procedurer og formaliteter, som er til hinder for etableringsfriheden og dermed for oprettelsen af nye servicevirksomheder.

(43) En af de største vanskeligheder, som især SMV'er støder på i forbindelse med adgangen til at optage og udøve servicevirksomhed, er de komplicerede og langvarige administrative procedurer og den retsikkerhed, der er forbundet med disse procedurer. Derfor er det, ligesom i forbindelse med visse moderniseringsinitiativer og initiativer vedrørende god administrativ praksis på fællesskabsplan og nationalt plan, nødvendigt at fastsætte principper for administrativ forenkling, bl.a. ved at begrænse kravet om forhåndstilladelse til de tilfælde, hvor det er absolut nødvendigt, og ved at indføre princippet om stiltiende tilladelse fra de kompetente myndigheder efter udløbet af en vis frist. Sådanne moderniseringstiltag har - uden at berøre kravene om gennemsigtighed og ajourføring af oplysningerne om de erhvervsdrivende - til formål at fjerne de forsinkelser, omkostninger og afskrækkende virkninger, der er forbundet med f.eks. unødvendige eller uforholdsmæssigt komplicerede og byrdefulde procedurer, overlappende procedurer, administrative byrder i forbindelse med forelæggelsen af

dokumenter, de kompetente instansers vilkårlige skøn, upræcis eller uforholdsmæssigt lang ekspeditionstid, den udstedte tilladelses begrænsede varighed eller urimelige udgifter og sanktioner. Sådanne former for praksis virker særlig afskrækkende på tjenesteydere, der ønsker at udvikle deres virksomhed i andre medlemsstater, og gør det nødvendigt med en koordineret modernisering i et udvidet indre marked med 25 medlemsstater.

(44) Hvor det er hensigtsmæssigt, bør medlemsstaterne indføre formularer, som er harmoniserede på fællesskabsplan, som fastsat af Kommissionen, der sidestilles med certifikater, attester eller ethvert andet dokument i forbindelse med etablering.

(45) Når medlemsstaterne undersøger behovet for at forenkle procedurer og formaliteter, bør det navnlig kunne ske ud fra kriterierne nødvendighed, antal, eventuel overlappning, omkostninger, klarhed og tilgængelighed samt de forsinkelser og praktiske problemer, de vil kunne indebære for den pågældende tjenesteyder.

(46) For at lette adgangen til at optage og udøve servicevirksomhed i det indre marked er det nødvendigt at opstille et fælles mål for alle medlemsstater om administrativ forenkling og fastsætte bestemmelser om bl.a. ret til information, elektroniske procedurer og regulering af tilladelsesordninger. Andre nationale foranstaltninger til opfyldelse af dette mål kan bestå i at reducere antallet af procedurer og formaliteter i forbindelse med servicevirksomhed og begrænse procedurerne og formaliteterne til dem, der er nødvendige for at tilgodese et alment hensyn, og som ikke overlapper hinanden i indhold og målsætninger.

(47) Af hensyn til den administrative forenkling bør der i almindelighed ikke stilles formelle krav såsom krav om fremlæggelse af originale dokumenter, bekræftede genparter eller bekræftede oversættelser, undtagen hvis det er objektivt begrundet i et tvingende alment hensyn som f.eks. beskyttelsen af arbejdstagerne, den offentlige sundhed, miljøbeskyttelse eller forbrugerbeskyttelse. Det er desuden nødvendigt at sikre, at en tilladelse generelt giver adgang til at optage eller udøve servicevirksomhed på hele det nationale område, medmindre et tvingende alment hensyn objektivt berettiger, at der skal anmodes om tilladelse for hvert enkelt etableringssted, hvilket f.eks. kan være tilfældet for større supermarkeder, eller at tilladelsen skal begrænses til en bestemt del af det nationale område.

(48) For at forenkle de administrative procedurer yderligere bør det sikres, at den enkelte tjenesteyder kun behøver at henvende sig ét enkelt sted for at afvikle samtlige procedurer og formaliteter (i det følgende benævnt "kvikskranger"). Antallet af kvikskranger pr. medlemsstat kan variere efter den regionale eller lokale kompetencefordeling eller efter den form for virksomhed, der er tale om. Oprettelsen af disse kvikskranger bør ikke berøre opgavefordelingen mellem de kompetente myndigheder på nationalt plan. Hvis flere regionale eller lokale myndigheder er kompetente, kan en af dem varetage opgaven som kvikskranke og koordinator. Kvikskrangerne kan oprettes af de administrative myndigheder, men en medlemsstat kan også overdrage denne opgave til handels- og håndværks kamre, erhvervsorganisationer eller private organer. Kvikskrangerne har en vigtig rolle at spille med hensyn til at bistå tjenesteyderen enten som den myndighed, der er direkte kompetent til at udstede de dokumenter, der er nødvendige for at få adgang til at optage servicevirksomhed, eller som formidler mellem tjenesteyderen og de direkte kompetente myndigheder.

(49) Det gebyr, som kvikskranger kan opkræve, bør stå i et rimeligt forhold til omkostningerne ved de procedurer og formaliteter, de vedrører. Dette bør ikke være til hinder for, at medlemsstaterne kan lade kvikskrangerne opkræve andre administrative gebyrer såsom gebyret til tilsynsorganer.

(50) Det er nødvendigt, at tjenesteydere og tjenestemodtagere har nem adgang til visse typer af information. Hvordan oplysningerne meddeles til tjenesteydere og tjenestemodtagere, bør fastsættes af hver enkelt medlemsstat inden for rammerne af dette direktiv. Navnlig kan medlemsstaternes forpligtelse til at sikre, at de relevante oplysninger er let tilgængelige for tjenesteydere og tjenestemodtagere, opfyldes ved at gøre disse oplysninger tilgængelige for offentligheden gennem et websted. Informationerne bør være klart og utvetydigt formuleret.

(51) De oplysninger, der gøres tilgængelige for tjenesteydere og tjenestemodtagere, bør navnlig omfatte informationer vedrørende procedurer og formaliteter, kontaktoplysninger på de kompetente myndigheder, betingelser for adgang til offentlige registre og databaser samt informationer vedrørende klagemuligheder og kontaktoplysninger på sammenslutninger og organisationer, hvor tjenesteydere og tjenestemodtagere kan få praktisk bistand. De kompetente myndigheders forpligtelse til at bistå tjenesteydere og tjenestemodtagere bør ikke indbefatte ydelse af juridisk rådgivning i enkeltsager. Der bør ikke desto mindre ydes generel information om, hvorledes krav normalt fortolkes eller anvendes. Hver enkelt medlemsstat bør selv træffe beslutning om spørgsmål som f.eks. videregivelse af urigtige eller vildledende oplysninger.

(52) Det er altafgørende for administrativ forenkling på tjenesteydelsesområdet, at der til gavn for tjenesteydere, tjenestemodtagere og kompetente myndigheder inden for en overskuelig fremtid etableres et system, som gør det muligt at afvikle procedurer og formaliteter elektronisk. For at opfylde denne resultatforpligtelse kan det være nødvendigt at tilpasse nationale love og bestemmelser om tjenesteydelser. Forpligtelsen bør ikke være til hinder for, at medlemsstaterne også kan stille andre systemer end de elektroniske til rådighed til at afvikle procedurer og formaliteter. At de pågældende procedurer og formaliteter skal kunne afvikles på afstand, betyder især, at medlemsstaterne skal sørge for, at de kan afvikles på tværs af grænserne. Resultatforpligtelsen vedrører ikke procedurer og formaliteter, som i sagens natur ikke kan afvikles på afstand. Dette berører desuden ikke medlemsstaternes lovgivning om anvendelse af sprog.

(53) Det kan være nødvendigt, at den kompetente myndighed i forbindelse med tildeling af licenser for visse former for servicevirksomhed gennemfører en samtale med ansøgeren for at vurdere, om dennes personlige integritet og egnethed til at udføre den pågældende tjenesteydelse. I sådanne tilfælde er en elektronisk opfyldelse af formaliteter ikke nødvendigvis hensigtsmæssig.

(54) Adgangen til at optage servicevirksomhed bør kun gøres betinget af tilladelse fra de kompetente myndigheder, hvis dette krav opfylder kriterierne om, at den ikke indebærer forskelsbehandling, er nødvendig og ikke går længere, end hvad der kræves for at nå det tilsigtede mål. Der bør således navnlig kun kunne stilles krav om tilladelse, hvis en efterfølgende kontrol ville være uden virkning, fordi det ville være umuligt at fastslå de pågældende tjenesteydelsers mangler efterfølgende, idet der tages behørigt hensyn til de risici og farer, der er forbundet med ikke at foretage en forhåndskontrol. Bestemmelserne herom i dette direktiv må ikke bruges som begrundelse for tilladelsesordninger, der er forbudt i henhold til andre fællesskabsretsakter som f.eks. Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 1999/93/EF af 13. december 1999 om en fællesskabsramme for elektroniske signaturer [17] eller Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2000/31/EF af 8. juni 2000 om visse retlige aspekter af informationssamfundstjenester, navnlig elektronisk handel, i det indre marked ("direktivet om elektronisk handel") [18]. Resultaterne af den gensidige evaluering vil gøre det muligt på fællesskabsplan at bestemme, for hvilke former for virksomhed tilladelsesordningerne bør ophæves.

(55) Dette direktiv bør ikke berøre medlemsstaternes mulighed for at inddrage tilladelser, efter at disse er udstedt, hvis betingelserne for at udstede tilladelsen ikke længere er opfyldt.

(56) I henhold til Domstolens praksis udgør den offentlige sundhed, forbrugerbeskyttelse, dyresundhed og beskyttelse af bymiljøet tvingende almene hensyn. Sådanne tvingende almene hensyn kan begrunde anvendelsen af tilladelsesordninger og andre restriktioner. Sådanne tilladelsesordninger eller begrænsninger bør dog ikke medføre en forskelsbehandling på grund af nationalitet. Desuden bør nødvendighedsprincippet og proportionalitetsprincippet altid respekteres.

(57) Bestemmelserne i dette direktiv vedrørende tilladelsesordninger bør finde anvendelse på de tilfælde, hvor erhvervsdrivendes adgang til at optage eller udøve servicevirksomhed er betinget af en afgørelse truffet af en kompetent myndighed. Dette berører hverken kompetente myndigheders beslutninger om at oprette en offentlig eller privat enhed til at udføre en bestemt tjenesteydelse eller kompetente myndigheders indgåelse af kontrakter om udførelse af en bestemt tjenesteydelse, som er omfattet af bestemmelserne om offentlige indkøb, da dette direktiv ikke omhandler regler om offentlige indkøb.

(58) For at lette adgangen til at optage og udøve servicevirksomhed er det vigtigt at evaluere tilladelsesordningerne og deres berettigelse og at rapportere herom. Denne rapporteringspligt går kun på, om der findes en tilladelsesordning, og ikke på kriterier og betingelser for udstedelse af en tilladelse.

(59) Tilladelsen bør som hovedregel give tjenesteyderen adgang til at optage eller udøve den pågældende servicevirksomhed på hele det nationale område, medmindre en områdemæssig begrænsning er begrundet i et tvingende alment hensyn. Miljøbeskyttelse kan f.eks. berettige kravet om, at der skal indhentes en individuel tilladelse for hvert enkelt anlæg på det nationale område. Denne bestemmelse bør ikke berøre de regionale eller lokale kompetencer for udstedelse af en tilladelse i medlemsstaterne.

(60) Dette direktiv og navnlig bestemmelserne vedrørende tilladelsesordninger og tilladelsers territoriale anvendelsesområde bør ikke gribe ind i den regionale eller lokale kompetencefordeling i de enkelte medlemsstater, herunder regionalt og lokalt selvstyre og anvendelsen af officielle sprog.

(61) Bestemmelsen om, at betingelserne for en tilladelse ikke må være overlappende, bør ikke være til hinder for, at medlemsstaterne kan anvende deres egne betingelser, der er fastsat i tilladelsesordningen. Den bør blot betyde, at de kompetente myndigheder, når de undersøger, om ansøgeren opfylder betingelserne, skal tage hensyn til tilsvarende betingelser, som ansøgeren allerede har opfyldt i en anden medlemsstat. Bestemmelsen bør ikke indebære anvendelse af de betingelser for udstedelse af en tilladelse, der er fastsat i en anden medlemsstats tilladelsesordning.

(62) Hvis antallet af mulige tilladelser for en given form for virksomhed er begrænset på grund af knappe naturlige ressourcer eller begrænset teknisk kapacitet, bør der anvendes en procedure for udvælgelse af ansøgere med henblik på gennem åben konkurrence at optimere kvaliteten af og vilkårene for de tjenesteydelser, der tilbydes brugerne. En sådan procedure bør sikre gennemskelighed og uvildighed, og den tilladelse, der således udstedes, må ikke være af uforholdsmæssig lang varighed og bør ikke kunne fornyes automatisk eller indebære fordele for den tjenesteyder, hvis tilladelse netop er udløbet. Nærmere bestemt bør varigheden af tilladelsen fastsættes således, at den ikke hæmmer eller begrænser den frie konkurrence mere end nødvendigt for at sikre afskrivningen på investeringerne og et rimeligt afkast af den investerede kapital. Denne bestemmelse bør ikke være til hinder for, at medlemsstaterne kan begrænse antallet af tilladelser af andre grunde end knappe naturlige ressourcer eller begrænset teknisk kapacitet. Sådanne tilladelser bør under alle omstændigheder være underlagt de øvrige bestemmelser om tilladelsesordninger i dette direktiv.

(63) Hvis der ikke foreligger andre ordninger, bør en tilladelse betragtes som udstedt, hvis der ikke foreligger et svar inden for en bestemt frist. Der kan dog fastsættes en anden ordning for bestemte former for virksomhed, hvis dette er objektivt begrundet i et tvingende alment hensyn, herunder tredjeparts legitime interesse. Sådanne andre ordninger bør omfatte nationale regler, hvorefter ansøgningen anses for at være afslået, hvis der ikke foreligger svar fra den kompetente myndighed, hvis afslaget kan indbringes for domstolene.

(64) Med henblik på at skabe et ægte indre marked for tjenesteydelser er det nødvendigt at fjerne de restriktioner for etableringsfriheden og den frie bevægelighed for tjenesteydelser, der fortsat findes i visse medlemsstaters lovgivninger, og som er uforenelige med henholdsvis traktatens artikel 43 og 49. De restriktioner, der skal forbydes, påvirker specielt det indre marked for tjenesteydelser og bør systematisk afvikles så hurtigt som muligt.

(65) Etableringsfriheden indbefatter bl.a. ligebehandlingsprincippet, der ikke blot forbyder enhver forskelsbehandling begrundet i nationalitet, men også enhver indirekte forskelsbehandling, som er begrundet i andre forhold, men reelt kan føre til samme resultat. Således bør der for adgangen til at optage eller udøve servicevirksomhed i en medlemsstat, både som hoved- og som bivirksomhed, ikke opstilles kriterier om etablering, ophold, bopæl eller om, at der skal være tale om tjenesteyderens hovedvirksomhed. Disse kriterier bør dog ikke omfatte krav om, at en tjenesteyder eller en af dennes ansatte eller en repræsentant skal være til stede under udøvelsen af denne virksomhed, hvis det er begrundet i tvingende alment hensyn. Endvidere bør en medlemsstat ikke anfægte selskabers retsevne og partsevne, hvis de er oprettet i overensstemmelse med lovgivningen i en anden medlemsstat, hvor de er etableret for så vidt angår deres hovedvirksomhed. Herudover bør en medlemsstat ikke kunne give

tjenesteydere, der har særlig tilknytning til et nationalt eller lokalt socioøkonomisk miljø, nogen form for fordel. Desuden bør medlemsstaten heller ikke på grund af tjenesteyderens etableringssted kunne begrænse den pågældendes muligheder for at erhverve, udnytte eller afhænde rettigheder og goder eller opnå forskellige former for lån og bolig, hvis dette beforder den pågældendes adgang til at optage og udøve den pågældende virksomhed.

(66) Adgang til eller udøvelse af servicevirksomhed på en medlemsstats område bør ikke være underlagt en økonomisk test. Forbuddet mod økonomiske test som forudsætning for udstedelsen af tilladelser bør udelukkende gælde økonomiske test som sådan, men ikke krav, der er objektivt begrundet i tvingende almene hensyn såsom beskyttelsen af bymiljøet, socialpolitiske mål eller den offentlige sundhed. Forbuddet bør ikke være til hinder for, at de myndigheder, der skal håndhæve konkurrenceretten, kan udøve deres beføjelser.

(67) Med hensyn til finansiel sikkerhed eller forsikring bør forbuddet kun vedrøre krav om, at den påbudte finansielle sikkerhed eller forsikring skal tilvejebringes via et finansieringsinstitut etableret i den pågældende medlemsstat.

(68) Med hensyn til forudgående optagelse i registre bør forbuddet kun vedrøre krav om, at tjenesteyderen forud for etableringen skal have været registreret i en given periode i et register i den pågældende medlemsstat.

(69) For at samordne moderniseringen af de nationale love og bestemmelser, så de stemmer overens med kravene i det indre marked, er det nødvendigt at evaluere visse ikke-diskriminerende nationale krav, som på grund af deres karakter mærkbart kan indskrænke eller ligefrem hindre adgangen til at optage eller udøve servicevirksomhed i henhold til etableringsfriheden. Denne evaluering bør kun være møntet på at undersøge, om disse krav er forenelige med de kriterier, Domstolen allerede har fastsat for etableringsfriheden. Den bør ikke vedrøre anvendelsen af Fællesskabets konkurrenceregler. Hvis sådanne krav er diskriminerende eller ikke er objektivt begrundet i tvingende almene hensyn, eller hvis de er for vidtgående, skal de ophæves eller ændres. Resultatet af evalueringen vil være forskelligt alt efter virksomhedens art og det relevante almene hensyn. Sådanne krav vil navnlig kunne være fuldt begrundet, hvis de stilles for at opfylde socialpolitiske mål.

(70) Ved anvendelsen af dette direktiv og med forbehold af traktatens artikel 16, må tjenesteydelser kun betragtes som tjenesteydelser af almen økonomisk interesse hvis de udføres for at varetage en særlig opgave af almen interesse, som tjenesteyderen har fået overdraget af den pågældende medlemsstat. Overdragelsen af en sådan opgave bør ske ved en eller flere retsakter, hvis udformning bør fastsættes af den pågældende medlemsstat, og hvori den særlige opgaves nøjagtige karakter er angivet.

(71) Den gensidige evaluering i henhold til dette direktiv bør ikke berøre medlemsstaternes frihed til i deres lovgivning at fastsætte et højt niveau for beskyttelse af almene hensyn, navnlig hvad angår mål på det sociale og arbejdsmarkedsmæssige område. Det er desuden nødvendigt, at den gensidige evaluering i fuldt omfang tager hensyn til det særegne ved tjenesteydelser af almen økonomisk interesse og de særlige opgaver, der pålægges dem. Dette kan begrunde visse restriktioner med hensyn til etableringsfriheden, navnlig hvis restriktionerne forfølger mål, hvad angår beskyttelsen af den offentlige sundhed, samt mål på det sociale og arbejdsmarkedsmæssige område, og hvis de opfylder betingelserne i artikel 15, stk. 3, litra a), b) og c). Hvad angår forpligtelsen til at have en bestemt retlig form for at udøve visse tjenesteydelser på det sociale område, har Domstolen f.eks. allerede anerkendt, at det kan være berettiget at kræve af tjenesteyderen, at denne er en non-profitorganisation.

(72) Tjenesteydelser af almen økonomisk interesse omfatter vigtige opgaver i forbindelse med social og territorial samhørighed. Varetagelsen af disse opgaver bør ikke hindres som følge af den evaluering, der er omhandlet i direktivet. Krav, der er nødvendige for varetagelsen af disse opgaver, bør ikke berøres af evalueringen, men samtidig bør ubegrundede begrænsninger af etableringsretten også omhandles.

(73) Blandt de krav, der skal undersøges, er nationale ordninger, der af andre årsager end dem, der vedrører erhvervsmæssige kvalifikationer, forbeholder bestemte tjenesteydere adgangen til visse former for virksomhed. Disse krav omfatter også forpligtelser til, at tjenesteyderen skal have en bestemt retlig form, navnlig at tjenesteyderen skal være en juridisk person, et personligt selskab, en

nonprofitorganisation eller et selskab, som udelukkende ejes af fysiske personer, og krav vedrørende besiddelsen af et selskabs kapital, herunder navnlig pligt til at råde over en mindstekapital til visse former for servicevirksomhed eller til at have særlige erhvervmæssige kvalifikationer for at kunne besidde kapitalandele i eller lede visse selskaber. Evalueringen af, om faste minimums- og/eller maksimumspriser er forenelige med etableringsfriheden, berører kun de priser, som de kompetente myndigheder specifikt har fastsat for udførelsen af bestemte tjenesteydelser, og berører f.eks. ikke almindelige regler om prisfastsættelse af bl.a. husleje.

(74) Den gensidige evaluering betyder, at medlemsstaterne i gennemførelsesperioden først vil skulle gennemføre en "screening" af deres lovgivning for at konstatere, om nogle af de ovennævnte krav findes i deres retssystem. Senest ved udgangen af gennemførelsesperioden bør medlemsstaterne udarbejde en rapport om resultaterne af denne screening. Hver rapport forelægges alle de andre medlemsstater og andre, der berøres heraf. Medlemsstaterne har derefter seks måneder til at fremsætte bemærkninger til rapporterne. Senest et år efter datoen for gennemførelsen af dette direktiv bør Kommissionen udarbejde en oversigtsrapport, eventuelt ledsaget af forslag til yderligere initiativer. Kommissionen vil om nødvendigt og i samarbejde med medlemsstaterne kunne bistå dem med udarbejdelsen af en fælles fremgangsmåde.

(75) Den omstændighed, at der i dette direktiv anføres en række krav, som medlemsstaterne skal ophæve eller evaluere i gennemførelsesperioden, er ikke til hinder for, at der kan indledes traktatbrudsprocedure mod en medlemsstat for manglende opfyldelse af dens forpligtelser i henhold til traktatens artikel 43 eller 49.

(76) Dette direktiv vedrører ikke anvendelsen af traktatens artikel 28-30 om frie varebevægelser. De restriktioner, der forbydes i medfør af bestemmelsen om fri udveksling af tjenesteydelser, omfatter de krav, der gælder for adgangen til at optage og udøve servicevirksomhed, med ikke de krav, der gælder for varerne som sådanne.

(77) Når en erhvervsdrivende begiver sig til en anden medlemsstat for dér at udøve servicevirksomhed, bør der sondres mellem situationer, der falder ind under etableringsfriheden, og situationer, som på grund af den pågældende virksomheds midlertidige karakter er omfattet af den frie bevægelighed for tjenesteydelser. Med hensyn til sondringen mellem etableringsfriheden og den frie bevægelighed for tjenesteydelser er det ifølge Domstolens praksis afgørende, om den erhvervsdrivende er etableret i den medlemsstat, hvor han udfører den pågældende tjenesteydelse. Hvis den erhvervsdrivende er etableret i den medlemsstat, hvor han udfører tjenesteydelser, bør han være omfattet af etableringsfriheden. Hvis den erhvervsdrivende derimod ikke er etableret i den medlemsstat, hvor tjenesteydelsen udføres, bør dennes virksomhed være omfattet af den frie bevægelighed for tjenesteydelser. I henhold til Domstolens faste praksis bør den midlertidige karakter af den pågældende virksomhed ikke kun vurderes på grundlag af ydelsens varighed, men også på grundlag af dens hyppighed, periodiske karakter eller kontinuitet. Ydelsens midlertidige karakter bør imidlertid ikke udelukke, at tjenesteyderen i den medlemsstat, hvor ydelsen udføres, kan indrette visse faciliteter (herunder et kontor, en praksis eller en konsultation), hvis disse faciliteter er nødvendige for udførelsen af den pågældende tjenesteydelse.

(78) For at sikre, at den frie bevægelighed for tjenesteydelser fungerer effektivt, og give tjenesteydere og tjenestemodtagere sikkerhed for, at de kan udføre og modtage tjenesteydelser i hele Fællesskabet, uafhængigt af grænserne, er det nødvendigt at afklare, i hvilket omfang de krav, der er gældende i den medlemsstat, hvor tjenesteydelsen udføres, kan pålægges. Det er afgørende at sikre, at bestemmelsen om fri udveksling af tjenesteydelser ikke forhindrer den medlemsstat, hvor tjenesteydelsen udføres, i at pålægge særlige krav i overensstemmelse med principperne i artikel 16, stk. 1, litra a)-c), af hensyn til den offentlige orden eller den offentlige sikkerhed eller beskyttelsen af den offentlige sundhed eller miljøet.

(79) I henhold til Domstolens faste praksis har medlemsstaterne stadig ret til at træffe foranstaltninger for at forhindre, at tjenesteydere uberettiget udnytter principperne for det indre marked. Om der er tale om uberettiget udnyttelse fra en tjenesteyders side, bør afgøres fra sag til sag.

(80) Det er nødvendigt at sikre, at tjenesteydere er i stand til at tage udstyr, der er nødvendigt for udførelsen af deres tjenesteydelse, med sig, når de rejser for at udføre tjenesteydelser i en anden

medlemsstat Det er navnlig vigtigt at undgå tilfælde, hvor tjenesteydelsen ikke kan udføres uden udstyret, eller situationer, hvor tjenesteyderne påføres ekstraudgifter, f.eks. ved leje eller køb af andet udstyr end det, som de normalt anvender, eller ved, at de i væsentligt omfang er nødt til at fravige den måde, de normalt udøver deres virksomhed på.

(81) Begrebet "udstyr" omfatter ikke fysiske genstande, der af tjenesteyderen enten leveres til kunden eller bliver en del af en fysisk genstand som følge af servicevirksomheden, f.eks. byggematerialer eller reservedele, eller forbruges eller efterlades på stedet under udførelsen af tjenesteydelsen, f.eks. brændstof, sprængstoffer, fyrværkeri, pesticider, gift eller medicin.

(82) Bestemmelserne i dette direktiv bør ikke være til hinder for, at en medlemsstat kan anvende regler om arbejds- og ansættelsesvilkår. De ved lov eller administrativt fastsatte regler bør i overensstemmelse med traktaten være begrundet i beskyttelse af arbejdstagere, og de bør som fortolket af Domstolen være ikke-diskriminerende, nødvendige og proportionelle og være i overensstemmelse med anden relevant fællesskabsret.

(83) Det er nødvendigt at sikre, at bestemmelsen om fri udveksling af tjenesteydelser kun kan fraviges på områder, der er omfattet af undtagelser. Sådanne undtagelser er nødvendige for at tage hensyn til det indre markeds integrationsstadium eller til visse fællesskabsinstrumenter vedrørende tjenesteydelser, ifølge hvilke en tjenesteyder er omfattet af en anden lov end etableringsmedlemsstatens. Herudover bør der også undtagelsesvist - i visse konkrete tilfælde og såfremt visse strenge processuelle og materielle betingelser er opfyldt - kunne træffes foranstaltninger over for en bestemt tjenesteyder. Endvidere bør enhver undtagelsesvis tilladt begrænsning i den frie bevægelighed for tjenesteydelser være i overensstemmelse med de grundlæggende rettigheder, der udgør en integreret del af fællesskabsrettens almindelige retsgrundsætninger.

(84) Undtagelsen fra bestemmelsen om fri udveksling af tjenesteydelser for så vidt angår posttjenester bør omfatte både ydelser, der er forbeholdt den befordringspligtige virksomhed, og andre posttjenester.

(85) Undtagelsen fra bestemmelsen om fri udveksling af tjenesteydelser for så vidt angår retslig inkasso og henvisningen til et eventuelt kommende harmoniseringsinstrument bør kun berøre adgang til og udøvelse af virksomhed, der navnlig består i anlæggelse af søgsmål ved en domstol vedrørende inkasso.

(86) Dette direktiv bør ikke berøre de arbejds- og ansættelsesvilkår, der i henhold til Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 96/71/EF af 16. december 1996 om udstationering af arbejdstagere som led i udveksling af tjenesteydelser [19] finder anvendelse på arbejdstagere, der udstationeres på en anden medlemsstats område for at udføre en tjenesteydelse dér. I sådanne tilfælde skal tjenesteyderne i henhold til direktiv 96/71/EF overholde arbejds- og ansættelsesvilkårene på en række nærmere angivne områder, som er gældende i den medlemsstat, hvor tjenesteydelsen udføres. Der er tale om følgende områder: maksimal arbejdstid og minimal hviletid, mindste antal betalte feriedage pr. år, mindsteløn, herunder overtidsbetaling, betingelserne for tilrådighedsstilling af arbejdstagere, især beskyttelse af arbejdstagere, der stilles til rådighed via vikarbureauer, sundhed, sikkerhed og hygiejne på arbejdspladsen, beskyttelsesforanstaltninger med hensyn til arbejds- og ansættelsesvilkår for gravide kvinder og kvinder, der lige har født, samt for børn og unge, ligebehandling af mænd og kvinder samt andre bestemmelser vedrørende ikke-forskelsbehandling. Dette gælder ikke kun arbejds- og ansættelsesvilkår, der er fastsat ved lov, men også vilkår fastsat i kollektive aftaler eller voldgiftskendelser, der er offentliggjort eller de facto finder generel anvendelse som defineret i direktiv 96/71/EF. Herudover bør dette direktiv ikke forhindre medlemsstaterne i at anvende arbejds- og ansættelsesvilkårene på andre områder end dem, der er anført i artikel 3, stk. 1, i direktiv 96/71/EF, når det er begrundet i hensynet til den offentlige orden.

(87) Dette direktiv bør heller ikke berøre arbejds- og ansættelsesvilkårene i tilfælde, hvor en arbejdstager, der er ansat til at udføre en grænseoverskridende tjenesteydelse, ansættes i den medlemsstat, hvor tjenesteydelsen udføres. Endelig bør dette direktiv ikke berøre den ret, som den medlemsstat, hvor tjenesteydelsen udføres, har til at afgøre, om der foreligger et ansættelsesforhold, og bestemme sondringen mellem selvstændige erhvervsdrivende og arbejdstagere, herunder "falske selvstændige erhvervsdrivende". I denne forbindelse bør det væsentligste kendetegn ved et ansættelsesforhold i henhold til traktatens artikel 39 være den omstændighed, at en person i en vis

periode udfører tjenesteydelser mod vederlag for en anden og efter dennes anvisning. Enhver beskæftigelse, som udøves af en person, der ikke er i et underordningsforhold, skal betragtes som selvstændig erhvervsvirksomhed i henhold til traktatens artikel 43 og 49.

(88) Bestemmelsen om fri udveksling af tjenesteydelser bør ikke finde anvendelse i tilfælde, hvor en aktivitet i henhold til fællesskabsretten i en medlemsstat er forbeholdt et bestemt erhverv, f.eks. krav om, at juridisk rådgivning er forbeholdt advokater.

(89) Undtagelsen fra bestemmelsen om fri udveksling af tjenesteydelser for så vidt angår registrering af køretøjer, der er leaset i en anden medlemsstat end den, hvori de benyttes, følger af Domstolens praksis, i henhold til hvilken en medlemsstat kan lade køretøjer, der anvendes på dens område, være omfattet af en sådan forpligtelse på vilkår, der er afpasset efter det tilsigtede mål. Denne undtagelse gælder ikke lejlighedsvis eller midlertidig leje.

(90) Kontraktlige forbindelser mellem tjenesteyder og kunde samt mellem arbejdsgiver og arbejdstager bør ikke være omfattet af dette direktiv. Lovvalget for tjenesteyderens kontraktlige og ikke-kontraktlige forpligtelser bør afgøres efter de internationale privatretlige regler.

(91) Det er nødvendigt, at medlemsstaterne undtagelsesvis, i individuelle tilfælde og af hensyn til sikkerheden i forbindelse med tjenesteydelser får mulighed for at træffe foranstaltninger, der fraviger bestemmelsen om fri udveksling af tjenesteydelser, over for en tjenesteyder, der er etableret i en anden medlemsstat. Dette bør dog kun ske på områder, der ikke er harmoniseret på fællesskabsplan.

(92) De restriktioner i den frie bevægelighed for tjenesteydelser, som er i strid med dette direktiv, kan ikke blot opstå som følge af foranstaltninger, der træffes over for tjenesteydere, men også som følge af en lang række hindringer for tjenestemodtageres, især forbrugerens, anvendelse af tjenesteydelser. I dette direktiv opregnes eksempler på visse former for restriktioner over for en tjenestemodtager, som ønsker at anvende en tjenesteydelse, der udføres af en tjenesteyder etableret i en anden medlemsstat. De omfatter også tilfælde, hvor tjenestemodtagere er forpligtet til at indhente en tilladelse fra deres kompetente myndigheder eller afgive en erklæring til disse myndigheder for at modtage en tjenesteydelse fra en tjenesteyder etableret i en anden medlemsstat. Dette berører ikke generelle tilladelsesordninger, der også finder anvendelse på brug af en tjenesteydelse, som udføres af en tjenesteyder, der er etableret i samme medlemsstat.

(93) Begrebet "finansiel bistand, som ydes i forbindelse med brug af en særlig tjenesteydelse", bør ikke omfatte støtte bevilget af medlemsstaterne, navnlig på det sociale område eller inden for den kulturelle sektor, som er omfattet af Fællesskabets konkurrenceregler, eller generel finansiel bistand, der ikke er knyttet til brug af en særlig tjenesteydelse, f.eks. uddannelsesstøtte eller studielån.

(94) I henhold til traktatens bestemmelser om fri bevægelighed for tjenesteydelser er forskelsbehandling begrundet i tjenestemodtagerens nationalitet eller i hans opholdsland eller -sted forbudt. Forskelsbehandlingen kan navnlig bestå i, at kun statsborgere fra en anden medlemsstat afkræves originaldokumenter, bekræftede kopier, bevis for statsborgerskab eller officielle oversættelser af dokumenter for at kunne modtage en tjenesteydelse eller opnå visse fordelagtige vilkår eller priser. Forbuddet mod diskriminerende krav bør imidlertid ikke være til hinder for, at især prisfordele kan forbeholdes visse tjenestemodtagere, hvis dette er baseret på saglige og objektive kriterier.

(95) Princippet om forbud mod forskelsbehandling i det indre marked indebærer, at en tjenestemodtagers - især en forbrugers - adgang til en tjenesteydelse, der tilbydes offentligheden, ikke må nægtes eller begrænses på grund af et kriterium om tjenestemodtagerens nationalitet eller opholdssted i de generelle betingelser, som stilles til rådighed for offentligheden. Dette betyder ikke, at der er tale om ulovlig forskelsbehandling, hvis der i de generelle betingelser anvendes forskellige priser og vilkår for en tjenesteydelse, hvis sådanne priser og vilkår er begrundet i objektive faktorer, der kan variere fra land til land, såsom de faktiske meromkostninger, der påløber på grund af afstanden, tjenesteydelsens tekniske karakteristika, forskellige markedsvilkår, såsom sæsonbestemt større eller mindre efterspørgsel, forskellige ferieperioder i medlemsstaterne, forskellige konkurrenters prissætning eller yderligere risici, der er forbundet med regler, som afviger fra etableringsmedlemsstatens. Det

betyder heller ikke, at der er tale om ulovlig forskelsbehandling, hvis en forbruger ikke modtager en tjenesteydelse, fordi de nødvendige intellektuelle ejendomsrettigheder mangler i et givet område.

(96) Det bør fastsættes, at en af de måder, hvorpå tjenesteyderen kan gøre de oplysninger, denne er forpligtet til at meddele, let tilgængelige for tjenestemodtageren, er at oplyse sin e-mail-adresse, herunder adressen på sit websted. I øvrigt bør en tjenesteyders forpligtelse til at gøre visse oplysninger tilgængelige i sit informationsmateriale ikke dække almindelig kommerciel kommunikation såsom reklame, men snarere materiale, hvori tjenesteyderen beskriver sine tjenesteydelser i detaljer, herunder dokumenter, der ligger på et websted.

(97) Det er nødvendigt at fastsætte visse regler i dette direktiv om et højt kvalitetsniveau for tjenesteydelser, idet navnlig kravene til information og gennemsigtighed sikres. Reglerne bør gælde både for grænseoverskridende udveksling af tjenesteydelser mellem medlemsstater og for tjenesteydelser, der udføres i en medlemsstat af en tjenesteyder, som er etableret der, uden at SMV'er må pålægges unødige byrder. De bør på ingen måde hindre medlemsstaterne i at anvende supplerende eller anderledes kvalitetskrav i henhold til dette direktiv og anden fællesskabsret.

(98) Enhver erhvervsdrivende, der udfører tjenesteydelser, som frembyder en direkte og særlig fare for tjenestemodtagerens eller tredjemands sundhed eller sikkerhed eller en særlig finansiel risiko, bør principielt være dækket af en passende erhvervsansvarsforsikring eller en ækvivalent eller sammenlignelig garanti, hvilket navnlig indebærer, at en sådan erhvervsdrivende i reglen skal være behørigt forsikret i forbindelse med tjenesteydelser, der udføres i en eller flere andre medlemsstater end etableringsmedlemsstaten.

(99) Forsikringen eller garantien bør være passende i forhold til risikoens art og omfang. Det vil derfor kunne være nødvendigt for tjenesteydere kun at have grænseoverskridende dækning, hvis de faktisk udfører tjenesteydelser i andre medlemsstater. Medlemsstaterne bør ikke fastsætte mere detaljerede regler vedrørende forsikringsdækningen og f.eks. opstille mindstetærskler for forsikringssummen eller grænser for udelukkelser fra forsikringsdækningen. Tjenesteydere og forsikringsselskaber bør fortsat have den nødvendige fleksibilitet til at forhandle forsikringspolicer, der er præcist afpasset efter risikoens art og omfang. Desuden er det ikke nødvendigt at lovgive om forpligtelse til passende forsikring. Det bør være tilstrækkeligt, hvis de faglige organers etiske regler opererer med forsikringspligt. Endelig bør forsikringsselskaber ikke være forpligtede til at yde forsikringsdækning.

(100) Det er nødvendigt at bringe totalforbuddet mod lovregulerede erhvervs kommercielle kommunikation til ophør, ikke ved at ophæve forbuddet mod indholdet af den kommercielle kommunikation, men derimod ved at ophæve forbud, der generelt udelukker bestemte erhverv fra en eller flere former for kommerciel kommunikation, f.eks. forbud mod enhver form for reklame i et eller flere bestemte medier. For så vidt angår indhold og metoder vedrørende kommerciel kommunikation er det nødvendigt at opfordre erhvervene til i overensstemmelse med fællesskabsretten at udarbejde adfærdskodekser på fællesskabsplan.

(101) Det er nødvendigt i tjenestemodtagerens interesse, navnlig forbrugernes, at sikre, at det er muligt for tjenesteyderne at tilbyde tjenesteydelser på flere områder, og at restriktioner i denne henseende begrænses til, hvad der er nødvendigt for at sikre de lovregulerede erhvervs uvildighed, uafhængighed og integritet. Dette berører ikke de restriktioner og forbud mod at udøve særlige former for virksomhed, der skal sikre uafhængigheden i tilfælde, hvor en medlemsstat overdrager en bestemt opgave til en tjenesteyder, navnlig inden for byudvikling, og det bør heller ikke berøre anvendelsen af konkurrencereglerne.

(102) For at forbedre gennemsigtigheden og fremme kvalitetsvurderinger af udbudte og udførte tjenesteydelser baseret på sammenlignelige kriterier er det vigtigt, at oplysninger om betydningen af kvalitetsmærker og andre særlige kendetegn ved sådanne tjenesteydelser er let tilgængelige. Et sådant krav om gennemsigtighed er særlig vigtigt inden for områder som f.eks. turisme, herunder især hotelvirksomhed, hvor anvendelsen af klassificeringssystemer er meget udbredt. Herudover bør det undersøges, hvorvidt europæisk standardisering kan anvendes til at fremme tjenesteydelsers forenelighed og kvalitet. Europæiske standarder udarbejdes af de europæiske standardiseringsorganer Den Europæiske Standardiseringsorganisation (CEN), Den Europæiske Komité for Elektronisk

Standardisering (CENELEC) og Det Europæiske Standardiseringsinstitut for Telekommunikation (ETSI). Hvis det er hensigtsmæssigt, kan Kommissionen i overensstemmelse med procedurerne i Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 98/34/EF af 22. juni 1998 om en informationsprocedure med hensyn til tekniske standarder og forskrifter samt forskrifter for informationssamfundets tjenester [20] give mandat til udarbejdelsen af specifikke europæiske standarder.

(103) For at løse potentielle problemer i forbindelse med opfyldelsen af retsafgørelser er det hensigtsmæssigt at fastsætte, at medlemsstaterne skal anerkende ækvivalente garantier, der stilles af institutter eller organer såsom banker, forsikringselskaber eller andre udbydere af finansielle tjenesteydelser etableret i en anden medlemsstat.

(104) Oprettelsen af et netværk af medlemsstaternes forbrugerbeskyttelsesmyndigheder, som er omhandlet forordning (EF) nr. 2006/2004, supplerer samarbejdet i henhold til dette direktiv. Anvendelsen af lovgivningen om forbrugerbeskyttelse i forbindelse med transaktioner på tværs af grænserne, især med hensyn til nye former for markedsføring og salg, og nødvendigheden af at fjerne visse specifikke hindringer for samarbejdet på dette område kræver, at der etableres et mere udstrakt samarbejde mellem medlemsstaterne. Det er på dette område navnlig nødvendigt at sikre, at medlemsstaterne kræver, at erhvervsdrivende på deres område ophører med ulovlig adfærd, der er rettet mod brugerne i en anden medlemsstat.

(105) Administrativt samarbejde er væsentligt, hvis det indre marked for tjenesteydelser skal fungere efter hensigten. Manglende samarbejde mellem medlemsstaterne fører til en mangedobling af de regler, der gælder for tjenesteydere, og til overlappning af kontrollen i forbindelse med virksomhed på tværs af grænserne og kan også udnyttes af erhvervsdrivende, der bevæger sig på kanten af loven, til at undgå tilsyn eller omgå gældende nationale regler for tjenesteydelser. Det er derfor vigtigt, at der fastsættes klare, retligt bindende forpligtelser for medlemsstaterne til at indgå i et effektivt samarbejde.

(106) I forbindelse med kapitlet om administrativt samarbejde bør "tilsyn" omfatte f.eks. overvågning og undersøgelse af de faktiske omstændigheder, problemløsning, håndhævelse og pålæggelse af sanktioner samt senere opfølgning.

(107) Under normale omstændigheder bør gensidig bistand ydes direkte mellem kompetente myndigheder. De forbindelsespunkter, som medlemsstaterne udpeger, bør kun fremme processen, hvis der opstår vanskeligheder, f.eks. hvis der er behov for bistand til at udpege den relevante kompetente myndighed.

(108) En række forpligtelser til gensidig bistand bør finde anvendelse på alle de spørgsmål, der er omfattet af dette direktiv, herunder spørgsmål i forbindelse med situationer, hvor en tjenesteyder etablerer sig i en anden medlemsstat. Andre forpligtelser til gensidig bistand bør kun finde anvendelse i tilfælde af tjenesteydelser på tværs af grænserne, der er omfattet af bestemmelsen om fri udveksling af tjenesteydelser. Endnu andre forpligtelser bør finde anvendelse i alle tilfælde af tjenesteydelser på tværs af grænserne, herunder områder, der ikke er omfattet af bestemmelsen om fri udveksling af tjenesteydelser. Tjenesteydelser på tværs af grænserne bør omfatte situationer, hvor tjenesteydelser udføres på afstand, og hvor tjenestemodtageren begiver sig til tjenesteyderens etableringsmedlemsstat for at modtage tjenesteydelserne.

(109) I de tilfælde, hvor en tjenesteyder begiver sig midlertidigt til en anden medlemsstat end etableringsmedlemsstaten, er det nødvendigt at foreskrive gensidig bistand mellem de to medlemsstater, så førstnævnte stat kan foretage kontroller, inspektioner og undersøgelser efter anmodning fra etableringsmedlemsstaten eller foretage sådanne kontroller på eget initiativ, hvis det kun drejer sig om at fastslå faktiske forhold.

(110) Det bør ikke være muligt for medlemsstaterne at omgå reglerne i dette direktiv, herunder bestemmelsen om fri udveksling af tjenesteydelser, ved at udføre kontroller, inspektioner og undersøgelser, der er diskriminerende, eller som ikke er proportionelle i forhold til det tilsigtede mål.

(111) Dette direktivs bestemmelser om udveksling af oplysninger vedrørende tjenesteyderes hæderlighed bør ikke foregribe initiativer inden for politisamarbejde og retligt samarbejde i

kriminalsager, navnlig for så vidt angår udveksling af oplysninger mellem medlemsstaternes retshåndhævende myndigheder og strafferegistre.

(112) Samarbejde mellem medlemsstaterne kræver et velfungerende elektronisk informationssystem, så de kompetente myndigheder let kan finde frem til relevante samtalepartnere i andre medlemsstater og kommunikere effektivt med disse.

(113) Det er nødvendigt at foreskrive, at medlemsstaterne i samarbejde med Kommissionen skal tilskynde de berørte parter til at udarbejde adfærdskodekser på fællesskabsplan med henblik på bl.a. at fremme tjenesteydernes kvalitet under hensyntagen til de enkelte erhvervs særlige karakteristika. Adfærdskodekserne skal overholde fællesskabsretten, herunder især konkurrenceretten. De bør være forenelige med retligt bindende fagetiske adfærdsregler i medlemsstaterne.

(114) Medlemsstaterne bør tilskynde til, at navnlig faglige organer og organisationer eller sammenslutninger udarbejder adfærdskodekser på fællesskabsplan. Disse adfærdskodekser bør alt efter det enkelte erhvervs særlige karakteristika indeholde regler for lovregulerede erhvervs kommercielle kommunikation og de lovregulerede erhvervs fagetiske adfærdsregler, der navnlig skal sikre uafhængighed, uvildighed og tavshedspligt. Betingelserne for ejendomsmægleres virksomhed bør ligeledes indgå i disse adfærdskodekser. Medlemsstaterne bør træffe ledsageforanstaltninger med henblik på at tilskynde de faglige organer og organisationer eller sammenslutninger til på nationalt plan at gennemføre de adfærdskodekser, der vedtages på fællesskabsplan.

(115) Adfærdskodekserne på fællesskabsplan fastsætter minimumsstandarder for adfærd og supplerer medlemsstaternes lovbestemte krav. De er ikke til hinder for, at medlemsstaterne i overensstemmelse med fællesskabsretten træffer strengere lovmæssige foranstaltninger, eller at de nationale faglige organisationer yder bedre beskyttelse i deres nationale adfærdskodekser.

(116) Målene for dette direktiv, nemlig at fjerne hindringerne for tjenesteyderes etableringsfrihed i medlemsstaterne og for den frie udveksling af tjenesteydelser mellem medlemsstaterne, kan ikke i tilstrækkelig grad opfyldes af medlemsstaterne og kan derfor på grund af handlingens omfang bedre gennemføres på fællesskabsplan; Fællesskabet kan derfor træffe foranstaltninger i overensstemmelse med subsidiaritetsprincippet, jf. traktatens artikel 5. I overensstemmelse med proportionalitetsprincippet, jf. nævnte artikel, går dette direktiv ikke ud over, hvad der er nødvendigt for at nå disse mål.

(117) De nødvendige foranstaltninger til gennemførelse af dette direktiv bør vedtages i overensstemmelse med Rådets afgørelse 1999/468/EF af 28. juni 1999 om fastsættelse af de nærmere vilkår for udøvelsen af de gennemførelsesbeføjelser, der tillægges Kommissionen [21].

(118) I overensstemmelse med punkt 34 i den interinstitutionelle aftale om bedre lovgivning [22] tilskyndes medlemsstaterne til, både i egen og Fællesskabets interesse, at udarbejde og offentliggøre deres egne oversigter, der så vidt muligt viser overensstemmelsen mellem dette direktiv og gennemførelsesforanstaltningerne –

UDSTEDT FØLGENDE DIREKTIV:

KAPITEL I

ALMINDELIGE BESTEMMELSER

Artikel 1

Genstand

1. Dette direktiv fastsætter de almindelige bestemmelser med henblik på at lette udøvelsen af etableringsfriheden for tjenesteydere samt den frie bevægelighed for tjenesteydelser og sikrer samtidig et højt kvalitetsniveau for tjenesteydelser.
2. Dette direktiv vedrører hverken liberalisering af tjenesteydelser af almen økonomisk interesse, der er forbeholdt offentlige eller private enheder, eller privatisering af offentlige enheder, der udfører tjenesteydelser.

3. Dette direktiv vedrører hverken afskaffelse af monopoler, der udfører tjenesteydelser, eller støtte bevilget af medlemsstaterne, som er omfattet af de fælles konkurrenceregler.

Dette direktiv berører ikke medlemsstaternes frihed til i overensstemmelse med fællesskabsretten at fastsætte, hvad de betragter som tjenesteydelser af almen økonomisk interesse, og bestemme, hvordan disse tjenesteydelser skal organiseres og finansieres, i overensstemmelse med statsstøttere reglerne, og hvilke specifikke forpligtelser der bør gælde for dem.

4. Dette direktiv berører ikke foranstaltninger truffet på fællesskabsplan eller på nationalt plan i overensstemmelse med fællesskabsretten for at fremme kulturel eller sproglig mangfoldighed eller mediepluralismen.

5. Dette direktiv berører ikke medlemsstaternes strafferet. Medlemsstaterne må dog ikke begrænse den frie udveksling af tjenesteydelser ved at anvende strafferetlige bestemmelser, der specifikt regulerer eller berører adgangen til at optage eller udøve servicevirksomhed, med henblik på derved at omgå reglerne i dette direktiv.

6. Dette direktiv berører ikke de arbejdsretlige regler, dvs. enhver form for retlige eller kontraktretlige bestemmelser vedrørende ansættelsesvilkår, arbejdsforhold, herunder sundhed og sikkerhed på arbejdspladsen, og forholdet mellem arbejdstagere og arbejdsgivere, som medlemsstaterne anvender i overensstemmelse med national ret, der respekterer fællesskabsretten. Dette direktiv berører heller ikke medlemsstaternes lovgivning om social sikring.

7. Dette direktiv berører ikke udøvelsen af grundlæggende rettigheder, som er anerkendt i medlemsstaterne og fællesskabsretten. Det berører heller ikke retten til at forhandle, indgå og håndhæve kollektive aftaler og retten til at gennemføre faglige aktioner i overensstemmelse med national ret og praksis, der respekterer fællesskabsretten.

Artikel 2

Anvendelsesområde

1. Dette direktiv finder anvendelse på tjenesteydelser, der udføres af tjenesteydere, som er etableret i en medlemsstat.

2. Dette direktiv finder ikke anvendelse på følgende former for virksomhed:

- a) ikke-økonomiske tjenesteydelser af almen interesse
- b) finansielle tjenesteydelser såsom bank-, kredit- forsikrings- og genforsikringsvirksomhed, erhvervstilknyttede eller personlige pensionsordninger, tjenesteydelser i forbindelse med værdipapirer, investeringsfonde, betalings- og investeringsrådgivning, herunder de tjenesteydelser, der er opført i bilag I til direktiv 2006/48/EF
- c) elektroniske kommunikationstjenester og -netværk og tilhørende faciliteter og tjenesteydelser for så vidt angår områder, der er omfattet af direktiv 2002/19/EF, 2002/20/EF, 2002/21/EF, 2002/22/EF og 2002/58/EF
- d) tjenesteydelser på transportområdet, herunder havnetjenester, der falder ind under traktatens afsnit V
- e) tjenesteydelser i forbindelse med vikarbureauer
- f) sundhedsydelser, uanset om de udføres inden for rammerne af sundhedsvæsenets infrastruktur eller ej, og hvordan de tilrettelægges og finansieres på nationalt plan, og uanset om de er offentlige eller private
- g) audiovisuelle tjenesteydelser, herunder tjenesteydelser i forbindelse med film, uanset hvordan de produceres, distribueres og transmitteres, samt radiospredning
- h) spil, som indebærer, at der gøres indsats med penge i spil, som indeholder et element af tilfældighed, herunder lotteri, kasinospil og væddemål
- i) virksomhed, som er forbundet med udøvelse af offentlig myndighed, jf. traktatens artikel 45

j) sociale tjenesteydelser i forbindelse med socialt boligbyggeri, børnepasning og støtte til familier og enkeltpersoner, som har permanent eller midlertidig behov herfor, udført af staten, af tjenesteydere med opdrag fra staten eller af statsanerkendte velgørende organisationer

k) private vagttjenester

l) tjenesteydelser, der udføres af officielt udnævnte notarer og fogeder.

3. Dette direktiv finder ikke anvendelse på skatte- og afgiftsområdet.

Artikel 3

Forbindelse med fællesskabsrettens øvrige bestemmelser

1. Hvis bestemmelserne i dette direktiv strider mod en bestemmelse i en anden fællesskabsretsakt om særlige aspekter af adgangen til eller udøvelsen af servicevirksomhed inden for særlige områder eller særlige erhverv, har bestemmelsen i den anden fællesskabsretsakt forrang og finder anvendelse på disse særlige områder eller erhverv. Det drejer sig bl.a. om følgende retsakter:

a) direktiv 96/71/EF

b) forordning (EØF) nr. 1408/71

c) Rådets direktiv 89/552/EØF af 3. oktober 1989 om samordning af visse love og administrative bestemmelser i medlemsstaterne vedrørende udøvelse af tv-radiospredningsvirksomhed [23]

d) direktiv 2005/36/EF.

2. Dette direktiv berører ikke den internationale privatret, særlig reglerne om lovvalg i forbindelse med kontraktlige og ikke-kontraktlige forpligtelser, herunder de regler, der sikrer, at forbrugerne er beskyttet efter forbrugerbeskyttelsesreglerne i den forbrugerlovgivning, der gælder i deres medlemsstat.

3. Medlemsstaterne anvender bestemmelserne i dette direktiv under overholdelse af traktatens regler om etableringsretten og den frie bevægelighed for tjenesteydelser.

Artikel 4

Definitioner

I dette direktiv forstås ved:

1) "tjenesteydelse": enhver selvstændig erhvervsvirksomhed, der normalt udføres mod betaling, jf. traktatens artikel 50

2) "tjenesteyder": enhver fysisk person, der er statsborger i en medlemsstat, og som udbyder eller udfører en tjenesteydelse, eller enhver juridisk person, jf. traktatens artikel 48, og som er etableret i en medlemsstat, og som udbyder eller udfører en tjenesteydelse

3) "tjenestemodtager": enhver fysisk person, der er statsborger i en medlemsstat, eller som nyder rettigheder, der er tillagt vedkommende ved fællesskabsretsakter, eller enhver juridisk person, jf. traktatens artikel 48, og som er etableret i en medlemsstat, og som i erhvervsøjemed eller andet øjemed anvender eller ønsker at anvende en tjenesteydelse

4) "etableringsmedlemsstat": den medlemsstat, på hvis område den pågældende tjenesteyder er etableret

5) "etablering": tjenesteyderens faktiske udøvelse af erhvervsvirksomhed som omhandlet i traktatens artikel 43 i et ikke nærmere angivet tidsrum og ved hjælp af en fast infrastruktur, hvorfra aktiviteten med levering af tjenesteydelser rent faktisk udføres

6) "tilladelsesordning": enhver procedure, der indebærer, at en tjenesteyder eller en tjenestemodtager skal henvende sig til en kompetent myndighed med henblik på at opnå en udtrykkelig eller en stiltiende afgørelse om adgangen til at optage eller udøve servicevirksomhed

7) "krav": enhver forpligtelse, ethvert forbud, enhver betingelse eller enhver begrænsning, der er fastsat i medlemsstaternes love eller administrative bestemmelser, eller som følger af retspraksis, administrativ praksis, faglige foreningers regler eller af kollektive regler, som faglige sammenslutninger og erhvervsorganisationer har vedtaget som led i deres retlige autonomi; regler, der er fastsat i kollektive

aftaler, som er forhandlet med arbejdsmarkedets parter, anses ikke som sådan for at være krav i henhold til dette direktiv

8) "tvingende almene hensyn": hensyn, der er anerkendt som sådan i Domstolens praksis, herunder følgende: den offentlige orden, den offentlige sikkerhed, tryghed for borgerne, den offentlige sundhed, bevarelsen af den finansielle balance i de sociale sikringsordninger, beskyttelsen af forbrugerne, tjenestemodtagerne og arbejdstagerne, retfærdige handelstransaktioner, bekæmpelse af bedrageri, beskyttelsen af miljøet, herunder bymiljøet, dyresundheden, intellektuelle ejendomsrettigheder, bevarelsen af den nationale historiske og kunstneriske arv samt social- og kulturpolitiske målsætninger

9) "kompetent myndighed": ethvert organ eller enhver instans, der i en medlemsstat har til opgave at føre tilsyn med eller regulere servicevirksomhed, herunder navnlig administrative myndigheder, herunder domstole der handler i denne egenskab, faglige organisationer samt faglige sammenslutninger og erhvervsorganisationer, der som led i deres retlige autonomi kollektivt regulerer adgangen til at optage og udøve servicevirksomhed

10) "medlemsstat, hvor tjenesteydelsen udføres": den medlemsstat, hvor en tjenesteyder, der er etableret i en anden medlemsstat, udfører tjenesteydelsen

11) "lovreguleret erhverv": en eller flere former for erhvervsmæssig virksomhed, jf. artikel 3, stk. 1, litra a), i direktiv 2005/36/EF

12) "kommerciel kommunikation": enhver form for kommunikation, der har til formål direkte eller indirekte at fremme afsætningen af varer eller tjenesteydelser eller at etablere et image for en virksomhed, organisation eller person, der udøver handels-, industri- eller håndværksvirksomhed eller et lovreguleret erhverv. Følgende udgør ikke i sig selv kommerciel kommunikation:

a) oplysninger, der muliggør direkte adgang til virksomhedens, organisationens eller personens virksomhed, herunder navnlig et domænenavn eller en e-mail-adresse

b) kommunikation vedrørende en virksomheds, organisations eller persons varer, tjenesteydelser eller image udarbejdet uafhængigt af denne, især uden finansiel modydelse.

KAPITEL II

ADMINISTRATIV FORENKLING

Artikel 5

Forenkling af procedurer

1. Medlemsstaterne undersøger procedurer og formaliteter i forbindelse med adgangen til at optage og udøve servicevirksomhed. Hvis de procedurer og formaliteter, der undersøges i henhold til dette stykke, ikke er enkle nok, forenkler medlemsstaterne dem.

2. Kommissionen kan efter proceduren i artikel 40, stk. 2, indføre harmoniserede formularer på fællesskabsplan. Disse formularer sidestilles med certifikater, attester og alle andre dokumenter, der kræves af en tjenesteyder.

3. Når medlemsstaterne kræver, at en tjenesteyder eller en tjenestemodtager skal fremlægge et certifikat, en attest eller ethvert andet dokument som bevis for opfyldelsen af et krav, accepterer de ethvert dokument fra en anden medlemsstat, der tjener samme formål, eller hvoraf det fremgår, at det pågældende krav er opfyldt. De kan ikke kræve dokumenter fra en anden medlemsstat i form af originaler, bekræftede kopier eller bekræftede oversættelser, undtagen i tilfælde, der er omhandlet i andre fællesskabsinstrumenter, eller i tilfælde, som er begrundet i et tvingende alment hensyn, herunder den offentlige orden og sikkerhed.

Første afsnit berører ikke medlemsstaternes ret til at kræve uautoriserede oversættelser af dokumenter til et af deres officielle sprog.

4. Stk. 3 finder ikke anvendelse på dokumenter omfattet af artikel 7, stk. 2, og artikel 50 i direktiv 2005/36/EF, artikel 45, stk. 3, og artikel 46, 49 og 50 i Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2004/18/EF af 31. marts 2004 om samordning af fremgangsmåderne ved indgåelse af offentlige vareindkøbskontrakter, offentlige tjenesteydelseskontrakter og offentlige bygge- og anlægskontrakter

[24], artikel 3, stk. 2, i Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 98/5/EF af 16. februar 1998 om lettelse af adgangen til varig udøvelse af advokaterhvervet i en anden medlemsstat end den, hvor beskikkelsen er opnået [25], Rådets første direktiv 68/151/EØF af 9. marts 1968 om samordning af de garantier, som kræves i medlemsstaterne af de i traktatens artikel 58, stk. 2, nævnte selskaber til beskyttelse af såvel selskabsdeltagernes som tredjemands interesser, med det formål at gøre disse garantier lige byrdefulde [26], eller Rådets elite direktiv 89/666/EØF af 21. december 1989 om offentlighed vedrørende filialer oprettet i en medlemsstat af visse former for selskaber henhørende under en anden stats retsregler [27].

Artikel 6

Kvikskranker

1. Medlemsstaterne påser, at tjenesteydere kan afvikle følgende procedurer og formaliteter ved at henvende sig til kontaktpunkter (i det følgende benævnt "kvikskranker"):

a) alle de procedurer og formaliteter, der er nødvendige for adgangen til at optage deres servicevirksomhed, især alle nødvendige erklæringer, anmeldelser eller anmodninger om tilladelse hos de kompetente myndigheder, herunder anmodninger om optagelse i registre, fortegnelser, databaser eller for optagelse i faglige organisationer eller faglige sammenslutninger

b) eventuelle anmodninger om tilladelse til at udøve servicevirksomhed.

2. Indførelsen af kvikskranker berører ikke fordelingen af opgaver og beføjelser mellem de forskellige myndigheder på nationalt plan.

Artikel 7

Ret til information

1. Medlemsstaterne påser, at følgende oplysninger er nemt tilgængelige for tjenesteydere og tjenestemodtagere via kvikskrangerne:

a) krav, der gælder for tjenesteydere, som er etableret på deres område, især krav vedrørende procedurer og formaliteter, der skal opfyldes for at få adgang til at optage og udøve servicevirksomhed

b) kontaktoplysninger på de kompetente myndigheder, så disse kan kontaktes direkte, herunder kontaktoplysninger på de myndigheder, der er ansvarlige for spørgsmål vedrørende udøvelse af servicevirksomhed

c) hvordan og på hvilke vilkår man får adgang til offentlige registre og databaser over tjenesteydere og tjenesteydelser

d) klagemuligheder, der er alment tilgængelige i tilfælde af tvister mellem de kompetente myndigheder og tjenesteyderen eller tjenestemodtageren eller mellem en tjenesteyder og en tjenestemodtager eller mellem tjenesteydere

e) kontaktoplysninger på sammenslutninger og organisationer, ud over de kompetente myndigheder, hvor tjenesteydere og tjenestemodtagere kan få praktisk bistand.

2. Medlemsstaterne påser, at tjenesteydere og tjenestemodtagere efter anmodning kan få bistand fra de kompetente myndigheder i form af oplysninger om, hvordan de i stk. 1, litra a), omhandlede krav almindeligvis fortolkes og anvendes. Denne rådgivning omfatter om nødvendigt en enkel trin-for-trin-vejledning. Oplysningerne gives i et tydeligt og forståeligt sprog.

3. Medlemsstaterne påser, at oplysninger og bistand jf. stk. 1 og 2 gives i klar og entydig form, er nemt tilgængelige på afstand og ad elektronisk vej, og at de ajourføres.

4. Medlemsstaterne påser, at kvikskrangerne og de kompetente myndigheder besvarer enhver anmodning om oplysninger eller bistand som omhandlet i stk. 1 og 2 hurtigst muligt, og at de i tilfælde af fejlagtige eller ubegrundede anmodninger omgående giver tjenesteyderen meddelelse herom.

5. Medlemsstaterne og Kommissionen træffer ledsageforanstaltninger med henblik på at tilskynde kvikskrangerne til at offentliggøre de i denne artikel omhandlede oplysninger på andre fællesskabssprog. Dette berører ikke medlemsstaternes lovgivning om brugen af sprog.

6. De kompetente myndigheders forpligtelse til at bistå tjenesteydere og tjenestemodtagere indebærer ikke, at disse myndigheder skal yde juridisk rådgivning i enkeltsager, men blot, at de skal give generelle oplysninger om, hvordan kravene almindeligvis fortolkes og anvendes.

Artikel 8

Elektroniske procedurer

1. Medlemsstaterne påser, at samtlige procedurer og formaliteter i forbindelse med adgangen til at optage og udøve servicevirksomhed kan afvikles uden besvær, på afstand og ad elektronisk vej via den berørte kvikskranke og de kompetente myndigheder.
2. Stk. 1 finder ikke anvendelse på kontrol af det sted, hvor tjenesteydelsen udføres, eller af det udstyr, der anvendes af tjenesteyderen, eller på fysisk undersøgelse af tjenesteyderens duellighed eller af dennes egen eller af dennes ansvarlige personales personlige integritet.
3. Kommissionen vedtager efter proceduren i artikel 40, stk. 2, gennemførelsesbestemmelser til nærværende artikels stk. 1 med henblik på at fremme informationssystemernes interoperabilitet og anvendelsen af elektroniske procedurer medlemsstaterne imellem under hensyntagen til de fælles standarder, der er udviklet på fællesskabsplan.

KAPITEL III

ETABLERINGSFRIHED FOR TJENESTEYDERE

AFDELING 1

Tilladelser

Artikel 9

Tilladelsesordninger

1. Medlemsstaterne kan gøre adgangen til at optage og udøve servicevirksomhed afhængig af en tilladelsesordning, hvis følgende betingelser er opfyldt:
  - a) tilladelsesordningen indebærer ikke en forskelsbehandling af den pågældende tjenesteyder
  - b) behovet for en tilladelsesordning er begrundet i et tvingende alment hensyn
  - c) det tilsigtede mål kan ikke nås gennem en mindre restriktiv foranstaltning, navnlig fordi en efterfølgende kontrol ville blive udført for sent til at have nogen reel virkning.
2. I den i artikel 39, stk. 1, omhandlede rapport beskriver medlemsstaterne deres tilladelsesordninger og begrundet disses forenelighed med nærværende artikels stk. 1.
3. Denne afdeling finder ikke anvendelse på de aspekter af tilladelsesordningerne, der direkte eller indirekte reguleres af andre fællesskabsinstrumenter.

Artikel 10

Betingelser for udstedelse af tilladelse

1. Tilladelsesordninger skal bygge på kriterier, der regulerer udøvelsen af de kompetente myndigheders skønsbeføjelse, så denne ikke udøves vilkårligt
2. De i stk. 1 omhandlede kriterier skal være:
  - a) ikke-diskriminerende
  - b) begrundet i et tvingende alment hensyn
  - c) afpasset efter dette tvingende almene hensyn
  - d) klare og entydige
  - e) objektive
  - f) offentliggjort på forhånd
  - g) gennemskuelige og tilgængelige.

3. Betingelserne for udstedelse af tilladelse til en yderligere etablering må ikke overlappe krav og kontroller som er tilsvarende eller i det væsentlige sammenlignelige med hensyn til deres formål, og som tjenesteyderen allerede er underlagt i en anden eller samme medlemsstat. De i artikel 28, stk. 2, omhandlede forbindelsespunkter og tjenesteyderen bistår den kompetente myndighed med at tilvejebringe de nødvendige oplysninger om disse krav.
4. Tilladelsen skal give tjenesteyderen adgang til at optage eller udøve den pågældende servicevirksomhed på hele det nationale område, herunder gennem oprettelse af agenturer, filialer, datterselskaber eller kontorer, undtagen når et tvingende alment hensyn berettiger, at der skal anmodes om tilladelse for hvert enkelt etableringssted, eller at tilladelsen begrænses til en bestemt del af området.
5. Tilladelsen udstedes, så snart det ved en passende undersøgelse er fastslået, at betingelserne for tilladelsen er opfyldt.
6. Med undtagelse af udstedelse af en tilladelse begrundes enhver afgørelse truffet af de kompetente myndigheder, herunder afslag eller inddragelse af tilladelsen, fuldt ud, og den skal kunne prøves ved domstolene eller andre klageinstanser.
7. Denne artikel berører ikke kompetencefordelingen på lokalt og regionalt plan mellem de myndigheder i medlemsstaterne, der udsteder tilladelser.

Artikel 11

Tilladelsens varighed

1. En tilladelse, der udstedes til en tjenesteyder, må ikke være af begrænset varighed, undtagen hvis:
  - a) tilladelsen fornyes automatisk eller kun er betinget af fortsat opfyldelse af kravene
  - b) antallet af mulige tilladelser er begrænset af et tvingende alment hensyn, eller
  - c) den begrænsede varighed er begrundet i et tvingende alment hensyn.
2. Stk. 1 vedrører ikke den tid, der maksimalt må forløbe, før tjenesteyderen faktisk påbegynder sin virksomhed efter at have fået tilladelse.
3. Medlemsstaterne forpligter tjenesteyderen til at give den pågældende kvikskranke, jf. artikel 6, meddelelse om følgende ændringer:
  - a) oprettelse af datterselskaber, hvis virksomhed falder ind under tilladelsens anvendelsesområde
  - b) ændringer i tjenesteyderens situation, som medfører, at betingelserne for tilladelsen ikke længere er opfyldt.
4. Denne artikel berører ikke medlemsstaternes ret til at inddrage tilladelser, hvis betingelserne herfor ikke længere er opfyldt.

Artikel 12

Udvælgelse af ansøgere

1. Når antallet af mulige tilladelser for en given form for virksomhed er begrænset på grund af knappe naturlige ressourcer eller begrænset teknisk kapacitet, anvender medlemsstaterne en procedure for udvælgelse af ansøgere, der giver fuldt betryggende garantier for uvildighed og gennemskuelighed, bl.a. behørig offentliggørelse af indledningen, gennemførelsen og afslutningen af proceduren.
2. I de i stk. 1 nævnte tilfælde skal tilladelsen udstedes med en passende begrænset varighed, og den må ikke kunne fornyes automatisk eller indebære andre fordele for den tjenesteyder, hvis tilladelse lige er udløbet, eller for personer, som har særlige forbindelser med denne.
3. Uden at dette berører stk. 1 og artikel 9 og 10, kan medlemsstaterne ved fastlæggelsen af reglerne for udvælgelsesproceduren tage hensyn til den offentlige sundhed, socialpolitiske mål, arbejdstageres og selvstændige erhvervsdrivendes sundhed og sikkerhed, beskyttelsen af miljøet, bevarelsen af kulturarven og andre tvingende almene hensyn i overensstemmelse med fællesskabsretten.

Artikel 13

Tilladelsesprocedurer

1. Tilladelsesprocedurer og -formaliteter skal være klare, offentliggjort på forhånd og skal give ansøgerne sikkerhed for, at deres anmodning vil blive behandlet objektivt og uvildigt.
2. Tilladelsesprocedurer og -formaliteter må ikke virke afskrækkende og ikke komplicere eller forsinke udførelsen af tjenesteydelsen unødigt. De skal være nemt tilgængelige, og de udgifter, de kan medføre for ansøgerne, skal være rimelige og stå i et rimeligt forhold til omkostningerne i forbindelse med de pågældende tilladelsesprocedurer og må ikke overstige omkostningerne ved procedurerne.
3. Tilladelsesprocedurer og -formaliteter skal give ansøgerne sikkerhed for, at deres anmodning behandles hurtigst muligt og under alle omstændigheder inden for en rimelig svarfrist, som er fastsat og offentliggjort på forhånd. Fristen løber først fra det tidspunkt, hvor al dokumentation er fremsendt. Den kompetente myndighed kan én gang forlænge fristen med et begrænset tidsrum, hvis spørgsmålets kompleksitet berettiger hertil. Forlængelsen og dens varighed begrundes behørigt og meddeles ansøgeren inden den oprindelige frists udløb.
4. Er der ikke afgivet svar inden for den i stk. 3 omhandlede frist eller forlængelsen heraf, betragtes tilladelsen som udstedt. Der kan dog fastsættes en anden ordning, hvis dette er begrundet i tvingende almene hensyn, herunder tredjeparts legitime interesse.
5. For enhver anmodning om tilladelse fremsendes der hurtigst muligt en kvittering for modtagelsen. Kvitteringen skal angive:
  - a) den i stk. 3 omhandlede frist
  - b) klagemuligheder
  - c) at tilladelsen, hvis det er relevant, skal betragtes som udstedt, hvis der ikke er afgivet svar inden for den fastsatte frist.
6. Hvis anmodningen er ufuldstændig, oplyses ansøgeren hurtigst muligt om, at der skal indgives yderligere dokumentation, samt om en eventuel indvirkning på den i stk. 3 omhandlede frist.
7. Hvis en ansøgning afslås, fordi den ikke overholder de krævede procedurer og formaliteter, informeres ansøgeren hurtigst muligt om afslaget.

AFDELING 2

Forbudte krav og krav, der skal evalueres

Artikel 14

Forbudte krav

Medlemsstaterne må ikke gøre adgangen til at optage eller udøve servicevirksomhed på deres område betinget af:

- 1) diskriminerende krav, som direkte eller indirekte er begrundet i nationalitet eller - for selskabers vedkommende - i det vedtægtsmæssige hjemsteds beliggenhed, herunder især:
  - a) krav om, at tjenesteyderen, hans personale, de personer, der besidder kapitalandele, eller medlemmerne af ledelses- eller tilsynsorganerne skal have en bestemt nationalitet
  - b) krav om, at tjenesteyderen, hans personale, de personer, der besidder kapitalandele, eller medlemmerne af ledelses- eller tilsynsorganerne skal have ophold på deres område
- 2) forbud mod at være etableret i flere medlemsstater eller at være optaget i registre eller faglige organisationer og sammenslutninger i flere medlemsstater
- 3) begrænsninger af tjenesteyderens frihed til at vælge mellem et hovedforretningssted og et sekundært forretningssted, herunder navnlig krav om, at tjenesteyderen skal have sit hovedforretningssted på deres område, eller begrænsninger af friheden til at vælge mellem forskellige former for etablering såsom agentur, filial eller datterselskab
- 4) krav om gensidighed med den medlemsstat, hvor tjenesteyderen allerede har et forretningssted, bortset fra de krav om gensidighed, der er fastsat i fællesskabsinstrumenterne vedrørende energi

- 5) anvendelse i hvert enkelt tilfælde af en økonomisk test, der består i at gøre tilladelsen betinget af, at der kan påvises et økonomisk behov eller en markedsefterspørgsel, at evaluere den pågældende form for virksomheds potentielle eller aktuelle økonomiske virkninger eller at vurdere dens formålstjenlighed i forhold til den kompetente myndigheds planlagte økonomiske mål; dette forbud vedrører ikke planlægningskrav, der ikke forfølger økonomiske mål, men er fastsat ud fra tvingende almene hensyn
- 6) direkte eller indirekte inddragelse af konkurrerende erhvervsdrivende, herunder gennem rådgivende organer, i udstedelsen af tilladelser eller andre afgørelser, der træffes af de kompetente myndigheder, bortset fra faglige organisationer og sammenslutninger eller andre organisationer, der handler som kompetent myndighed; dette forbud vedrører ikke høring af organisationer såsom handelskamre eller arbejdsmarkedets parter om andre spørgsmål end individuelle ansøgninger om tilladelse og heller ikke høring af den brede offentlighed
- 7) forpligtelse til at stille eller deltage i en finansiel sikkerhed eller til at tegne en forsikring hos en tjenesteyder eller et organ, der er etableret på deres område. Dette berører ikke medlemsstaternes mulighed for at kræve forsikring eller finansiel sikkerhed som sådan og heller ikke kravene om deltagelse i en kollektiv erstatningsfond, f.eks. for medlemmer af faglige organer eller organisationer
- 8) forpligtelse til allerede at have været optaget i registre, der føres på deres område, i en given periode eller til tidligere at have udøvet den pågældende virksomhed på deres område i en given periode.

Artikel 15

Krav, der skal evalueres

1. Medlemsstaterne undersøger, om deres retssystem omfatter de i stk. 2 omhandlede krav, og påser, at disse krav er forenelige med betingelserne i stk. 3. De tilpasser deres love og administrative bestemmelser for at gøre dem forenelige med disse betingelser.
2. Medlemsstaterne undersøger, om deres retssystem gør adgangen til at optage eller udøve servicevirksomhed betinget af, at et eller flere af følgende ikke-diskriminerende krav er opfyldt:
  - a) kvantitative eller territoriale begrænsninger, navnlig i form af begrænsninger fastsat på grundlag af befolkningstallet eller af hensyn til en geografisk minimumsafstand mellem tjenesteyderne
  - b) krav om, at tjenesteyderen skal have en bestemt retlig form
  - c) krav vedrørende besiddelsen af et selskabs kapital
  - d) krav - bortset fra kravene vedrørende spørgsmål omfattet af direktiv 2005/36/EF eller kravene i andre fællesskabsinstrumenter - der forbeholder bestemte tjenesteydere adgangen til den pågældende servicevirksomhed på grund af virksomhedens særlige karakter
  - e) forbud mod at have flere forretningssteder på samme stats område
  - f) krav om et minimumsantal af ansatte
  - g) minimums- og/eller maksimumspriser, som tjenesteyderen skal overholde
  - h) krav om, at tjenesteyderen sammen med sin egen tjenesteydelse skal udføre bestemte andre tjenesteydelser.
3. Medlemsstaterne sikrer sig, at de i stk. 2 omhandlede krav opfylder følgende betingelser:
  - a) forbud mod forskelsbehandling: kravene er hverken direkte eller indirekte diskriminerende på grundlag af nationalitet eller - for selskabers vedkommende - det vedtægtsmæssige hjemsteds beliggenhed
  - b) nødvendighed: kravene er begrundet i et tvingende alment hensyn
  - c) proportionalitet: kravene sikrer opfyldelsen af det tilsigtede mål, de går ikke ud over, hvad der er nødvendigt for at nå dette mål, og dette mål kan ikke nås gennem andre, mindre indgribende foranstaltninger.
4. Stk. 1, 2 og 3 finder kun anvendelse på lovgivningen om tjenesteydelser af almen økonomisk interesse, hvis anvendelsen af disse stykker ikke retligt eller faktisk hindrer de berørte tjenesteydere i at udføre den særlige opgave, der er tillagt dem.

5. I den i artikel 39, stk. 1, omhandlede rapport om den gensidige evaluering anfører medlemsstaterne:
 a) de krav, de agter at opretholde, og hvorfor de anser dem for at opfylde betingelserne i stk. 3
 b) de krav, der er blevet ophævet eller lempet.

6. Fra den 28. december 2006 må medlemsstaterne kun indføre nye krav af den i stk. 2 omhandlede type, hvis de opfylder betingelserne i stk. 3.

7. Medlemsstaterne giver Kommissionen meddelelse om nye love og administrative bestemmelser, der indeholder krav som omhandlet i stk. 6, og begrundelserne herfor. Kommissionen underretter de øvrige medlemsstater om disse bestemmelser. Meddelelsen er ikke til hinder for, at medlemsstaterne kan vedtage de pågældende bestemmelser.

Kommissionen undersøger de nye bestemmelsers forenelighed med fællesskabsretten inden for en frist på tre måneder efter at have fået meddelelse herom og vedtager, hvor det er hensigtsmæssigt, en beslutning med henblik på at anmode den berørte medlemsstat om ikke at vedtage bestemmelserne eller om at ophæve dem.

Ved meddelelse af et udkast til nationale forskrifter i medfør af direktiv 98/34/EF anses samtidig meddelelsespligten i dette direktiv for opfyldt.

KAPITEL IV

FRI BEVÆGELIGHED FOR TJENESTEYDELSER

AFDELING 1

Fri udveksling af tjenesteydelser og undtagelser herfra

Artikel 16

Fri udveksling af tjenesteydelser

1. Medlemsstaterne respekterer tjenesteyderes ret til at udføre tjenesteydelser i en anden medlemsstat end den, de er etableret i.

Den medlemsstat, hvor tjenesteydelsen udføres, sikrer fri adgang til at optage eller udøve servicevirksomhed på dens område.

Medlemsstaterne gør ikke adgangen til eller udøvelsen af servicevirksomhed på deres område til genstand for opfyldelse af krav, der ikke overholder følgende principper:

- a) ikke-forskelsbehandling: kravene må ikke være direkte eller indirekte diskriminerende på grundlag af nationalitet eller, for juridiske personers vedkommende, på grundlag af den medlemsstat, hvor de er etableret
- b) nødvendighed: kravene skal være begrundet i hensynet til den offentlige orden, den offentlige sikkerhed, den offentlige sundhed eller beskyttelsen af miljøet
- c) proportionalitet: kravene skal sikre opfyldelsen af det tilsigtede mål og må ikke gå ud over, hvad der er nødvendigt for at nå dette mål.

2. Medlemsstaterne må ikke indskrænke den frie udveksling af tjenesteydelser, der udføres af en tjenesteyder, som er etableret i en anden medlemsstat, ved at stille følgende krav:

- a) at tjenesteyderen skal have et forretningssted på deres område
- b) at tjenesteyderen skal indhente en tilladelse hos deres kompetente myndigheder eller optages i et register eller en faglig organisation eller sammenslutning på deres område, undtagen i de tilfælde, der er omhandlet i dette direktiv eller i andre fællesskabsretlige instrumenter
- c) at tjenesteyderen ikke må indrette visse former for eller typer af faciliteter på deres område, herunder et kontor eller en praksis, som er nødvendige for udførelsen af de pågældende tjenesteydelser
- d) at der skal bestå et særligt kontraktforhold mellem tjenesteyder og tjenestemodtager, som forhindrer eller begrænser selvstændiges muligheder for at udføre tjenesteydelser

- e) at tjenesteyderen for at kunne udøve servicevirksomhed skal være i besiddelse af et særligt identitetsbevis, som udstedes af deres kompetente myndigheder
  - f) krav vedrørende anvendelsen af udstyr og redskaber, som er en integreret del af tjenesteydelsen, undtagen krav, der er nødvendige for at sikre sundhed og sikkerhed på arbejdspladsen
  - g) restriktioner for den frie udveksling af tjenesteydelser som omhandlet i artikel 19.
3. Der er intet til hinder for, at den medlemsstat, som tjenesteyderen begiver sig til, fastsætter krav vedrørende udførelsen af servicevirksomhed, hvis disse krav er begrundet i hensynet til den offentlige orden, den offentlige sikkerhed, den offentlige sundhed eller beskyttelsen af miljøet og er i overensstemmelse med stk. 1. Der er heller intet til hinder for, at denne medlemsstat i overensstemmelse med fællesskabsretten anvender sine bestemmelser vedrørende ansættelsesvilkår, herunder bestemmelser, som er fastsat i kollektive aftaler.
4. Senest den 28. december 2011 forelægger Kommissionen, efter at have hørt medlemsstaterne og arbejdsmarkedets parter på fællesskabsplan, en rapport om anvendelsen af denne artikel, hvori den overvejer behovet for at foreslå harmoniseringsforanstaltninger for de former for servicevirksomhed, der er omfattet af dette direktiv.

Artikel 17

Yderligere undtagelser fra den frie udveksling af tjenesteydelser

Artikel 16 finder ikke anvendelse på:

- 1) tjenesteydelser af almen økonomisk interesse, der udføres i en anden medlemsstat, herunder:
  - a) tjenesteydelser i postsektoren omfattet af Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 97/67/EF af 15. december 1997 om fælles regler for udvikling af Fællesskabets indre marked for posttjenester og forbedring af disse tjenesters kvalitet [28]
  - b) tjenesteydelser i elektricitetssektoren omfattet af Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2003/54/EF af 26. juni 2003 om fælles regler for det indre marked for elektricitet [29]
  - c) tjenesteydelser i gassektoren omfattet af Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2003/55/EF af 26. juni 2003 om fælles regler for det indre marked for naturgas [30]
  - d) tjenesteydelser i forbindelse med vanddistribution og vandforsyning samt tjenesteydelser i forbindelse med spildevand
  - e) affaldshåndtering
- 2) områder, der er omfattet af direktiv 96/71/EF
- 3) områder, der er omfattet af Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 95/46/EF af 24. oktober 1995 om beskyttelse af fysiske personer i forbindelse med behandling af personoplysninger og om fri udveksling af sådanne oplysninger [31]
- 4) områder, der er omfattet af Rådets direktiv 77/249/EØF af 22. marts 1977 om lettelse med henblik på den faktiske gennemførelse af advokaters frie udveksling af tjenesteydelser [32]
- 5) retslig inkasso
- 6) områder, der er omfattet af afsnit II i direktiv 2005/36/EF, samt krav i den medlemsstat, hvor tjenesteydelsen udføres, om, at udøvelsen af en aktivitet forbeholdes et bestemt erhverv
- 7) områder, der er omfattet af forordning (EØF) nr. 1408/71
- 8) hvad angår administrative formaliteter vedrørende fri bevægelighed for personer og deres ophold, forhold, der er omfattet af bestemmelserne i direktiv 2004/38/EF, som fastsætter administrative formaliteter i forhold til de kompetente myndigheder i den medlemsstat, hvor tjenesteydelsen udføres, som de pågældende skal iagttage
- 9) hvad angår tredjelandsstatsborgere, der begiver sig til en anden medlemsstat i forbindelse med udførelse af en tjenesteydelse, medlemsstaternes mulighed for at kræve, at statsborgere fra tredjelande, der ikke er omfattet af gensidighedsordningen i artikel 21 i konventionen om gennemførelse af

Schengen-aftalen af 14. juni 1985 om gradvis ophævelse af kontrollen ved de fælles grænser [33], skal være i besiddelse af et visum eller en opholdstilladelse, og deres mulighed for at forpligte statsborgere fra tredjelande til at melde sig til de kompetente myndigheder i den medlemsstat, hvor tjenesteydelsen udføres, ved eller efter indrejsen

10) for så vidt angår overførsel af affald, områder, der er omfattet af Rådets forordning (EØF) nr. 259/93 af 1. februar 1993 om overvågning af og kontrol med overførsel af affald inden for, til og fra Det Europæiske Fællesskab [34]

11) ophavsret og beslægtede rettigheder, de rettigheder, der er omhandlet i Rådets direktiv 87/54/EØF af 16. december 1986 om retlig beskyttelse af halvlederprodukters topografi [35] og Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 96/9/EF af 11. marts 1996 om retlig beskyttelse af databaser [36], samt intellektuelle ejendomsrettigheder

12) handlinger, der ifølge loven kræver medvirken af en notar

13) områder, der er omfattet af Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2006/43/EF af 17. maj 2006 om lovpligtig revision af årsregnskaber og konsoliderede regnskaber [37]

14) registrering af køretøjer, der er leaset i en anden medlemsstat

15) bestemmelser vedrørende kontraktlige og ikke-kontraktlige forpligtelser, herunder kontraktformer, der er fastsat i den internationale privatret.

Artikel 18

Individuelle undtagelser

1. Uanset artikel 16 kan en medlemsstat over for en tjenesteyder, som er etableret i en anden medlemsstat, undtagelsesvist træffe foranstaltninger vedrørende sikkerheden i forbindelse med tjenesteydelser.

2. De i stk. 1 omhandlede foranstaltninger må kun træffes, hvis den i artikel 35 fastsatte procedure for gensidig bistand er fulgt, og følgende betingelser er opfyldt:

- a) de nationale bestemmelser, i henhold til hvilke foranstaltningen træffes, er ikke omfattet af en harmonisering på fællesskabsplan vedrørende sikkerheden i forbindelse med tjenesteydelser
- b) foranstaltningen giver tjenestemodtageren en højere beskyttelse end en foranstaltning truffet af etableringsmedlemsstaten i medfør af dennes nationale bestemmelser
- c) etableringsmedlemsstaten har ikke truffet nogen foranstaltninger eller har truffet foranstaltninger, som er utilstrækkelige i forhold til dem, der er omhandlet i artikel 35, stk. 2
- d) foranstaltningerne er proportionelle.

3. Stk. 1 og 2 berører ikke bestemmelser fastsat i fællesskabsinstrumenter, som garanterer den frie udveksling af tjenesteydelser, eller som tillader undtagelser herfra.

AFDELING 2

Tjenestemodtageres rettigheder

Artikel 19

Forbudte restriktioner

Medlemsstaterne må ikke stille krav til en tjenestemodtager, der begrænser anvendelsen af en tjenesteydelse, som udføres af en tjenesteyder, der er etableret i en anden medlemsstat, herunder navnlig:

- a) at tjenesteyderen skal indhente en tilladelse fra deres kompetente myndigheder eller afgive en erklæring til disse
- b) diskriminerende at begrænsninger af dennes muligheder for at opnå finansiel bistand med den begrundelse, at tjenesteyderen er etableret i en anden medlemsstat, eller på grund af lokaliseringen af det sted, hvor tjenesteydelsen udføres.

Artikel 20

Forbud mod forskelsbehandling

1. Medlemsstaterne påser, at der ikke stilles diskriminerende krav til en tjenestemodtager begrundet i dennes nationalitet eller opholdssted.
2. Medlemsstaterne påser, at de generelle betingelser for adgangen til en tjenesteydelse, som tjenesteyderen stiller til rådighed for offentligheden, ikke indeholder diskriminerende betingelser begrundet i tjenestemodtagerens nationalitet eller opholdssted, uden at dette dog berører muligheden for at anvende forskellige adgangsbetingelser, som er direkte begrundet i objektive kriterier.

Artikel 21

Bistand til tjenestemodtagere

1. Medlemsstaterne påser, at tjenestemodtagere i den medlemsstat, hvor de opholder sig, har adgang til følgende oplysninger:

- a) generelle oplysninger om de krav, der gælder i andre medlemsstater for adgangen til at optage og udøve servicevirksomhed, herunder især forbrugerbeskyttelseskrav
- b) generelle oplysninger om klagemuligheder i tilfælde af tvister mellem en tjenesteyder og en tjenestemodtager
- c) kontaktoplysninger på sammenslutninger og organisationer, herunder centrene i Det Europæiske Netværk af Forbrugercentre, hvor tjenesteydere og tjenestemodtagere kan få praktisk bistand.

Rådgivningen fra de kompetente myndigheder skal om nødvendigt omfatte en enkel trin-for-trin-vejledning. Oplysningerne, herunder om muligheder for bistand, skal meddeles klart og entydigt, være nemt tilgængelige på afstand, herunder ad elektronisk vej og skal ajourføres jævnlige.

2. Medlemsstaterne kan overdrage den i stk. 1 omhandlede opgave til kvikskrannerne eller til ethvert andet organ såsom centrene i Det Europæiske Netværk af Forbrugercentre, forbrugersammenslutninger eller Euro Info Centre.

Medlemsstaterne meddeler Kommissionen kontaktoplysningerne på de udpegede organer. Kommissionen fremsender disse oplysninger til de øvrige medlemsstater.

3. Med henblik på at opfylde kravene i stk. 1 og 2 henvender det organ, som tjenestemodtageren har forelagt sagen, sig om nødvendigt til det tilsvarende organ i den berørte medlemsstat. Sidstnævnte organ fremsender oplysningerne så hurtigt som muligt til det anmodende organ, der videresender oplysningerne til modtageren. Medlemsstaterne påser, at disse organer yder hinanden bistand, og træffer enhver mulig foranstaltning med henblik på et effektivt samarbejde. Medlemsstaterne fastsætter sammen med Kommissionen de praktiske ordninger, der er nødvendige for gennemførelsen af stk. 1.

4. Kommissionen vedtager efter den i artikel 40, stk. 2, omhandlede procedure gennemførelsesbestemmelser til nærværende artikels stk. 1, 2 og 3, hvori fastsættes de nærmere tekniske bestemmelser om informationsudveksling mellem organer i forskellige medlemsstater og navnlig bestemmelserne om informationssystemernes interoperabilitet, idet der tages hensyn til fælles standarder.

KAPITEL V

TJENESTEYDELSERNES KVALITET

Artikel 22

Oplysninger om tjenesteydere og deres tjenesteydelser

1. Medlemsstaterne påser, at tjenesteyderen stiller følgende oplysninger til rådighed for tjenestemodtageren:

- a) tjenesteyderens navn, retlige status og retlige form, den fysiske adresse, hvor denne er etableret, og nærmere oplysninger, som muliggør hurtig kontakt og direkte kommunikation med tjenesteyderen, eventuelt ad elektronisk vej

b) hvis tjenesteyderen er optaget i et handelsregister eller et andet lignende offentligt register, oplysning om dette register og tjenesteyderens registreringsnummer eller tilsvarende identifikationsoplysninger i det pågældende register

c) hvis den pågældende form for virksomhed er omfattet af en tilladelsesordning, kontaktoplysninger på den relevante kompetente myndighed eller kvikskranke

d) hvis tjenesteyderen udøver momspligtig virksomhed, angivelse af det identifikationsnummer, der er omhandlet i artikel 22, stk. 1, i Rådets sjette direktiv 77/388/EØF af 17. maj 1977 om harmonisering af medlemsstaternes lovgivning om omsætningsafgifter - Det fælles merværdiafgiftssystem: ensartet beregningsgrundlag [38]

e) for lovregulerede erhverv, enhver faglig organisation eller ethvert lignende organ, hvor tjenesteyderen er registreret, og den faglige titel samt den medlemsstat, hvor titlen er givet

f) almindelige forretningsbetingelser og generalklausuler, hvis tjenesteyderen anvender sådanne

g) om tjenesteyderen anvender aftaleklausuler om lovvalg og/eller værneting

h) om der findes en ikke-lovpligtig eftersalgsgaranti

i) prisen for tjenesteydelsen, hvis tjenesteyderen på forhånd har fastsat en pris for en given type ydelse

j) tjenesteydelsens vigtigste karakteristika, hvis de ikke allerede fremgår af sammenhængen

k) den i artikel 23, stk. 1, omhandlede forsikring og garanti, herunder især forsikrings- eller garantigiverens kontaktoplysninger og forsikringens eller garantiens geografiske dækning.

2. Medlemsstaterne påser, at de i stk. 1 omhandlede oplysninger alt efter tjenesteyderens ønske:

a) meddeles af tjenesteyderen på dennes eget initiativ

b) er nemt tilgængelige for tjenestemodtageren dér, hvor tjenesteydelsen udføres eller kontrakten er indgået

c) er nemt tilgængelige for tjenestemodtageren ad elektronisk vej via en adresse opgivet af tjenesteyderen

d) fremgår af ethvert informationsmateriale, tjenesteyderen har givet tjenestemodtageren, og hvori tjenesteydelserne er beskrevet i detaljer.

3. Medlemsstaterne påser, at tjenesteyderen efter anmodning fra tjenestemodtageren meddeler følgende yderligere oplysninger:

a) hvis tjenesteyderen ikke på forhånd har fastsat prisen for en given type ydelse, prisen for tjenesteydelsen eller, hvis denne ikke kan opgives nøjagtigt, prisberegningemetoden, således at prisen kan efterprøves af tjenestemodtageren, eller et tilstrækkelig udførligt tilbud

b) for lovregulerede erhverv, en henvisning til de faglige regler, der gælder i etableringsmedlemsstaten, og oplysning om, hvordan man får adgang til disse

c) oplysninger om tjenesteyderens virksomhed på flere områder og samarbejde med andre tjenesteydere, som er direkte knyttet til den pågældende tjenesteydelse, og om de foranstaltninger, der er truffet for at undgå interessekonflikter. Disse oplysninger skal fremgå af ethvert informationsmateriale, hvori tjenesteyderen giver en detaljeret beskrivelse af sine tjenesteydelser

d) hvilke adfærdskodekser tjenesteyderen eventuelt er underlagt, og oplysning om, hvor disse kodekser er tilgængelige elektronisk, og hvilke sprog de foreligger på

e) hvis tjenesteyderen er underlagt en adfærdskodeks eller er medlem af en faglig sammenslutning eller erhvervsorganisation, som har en ordning for udenretslig bilæggelse af tvister, oplysninger herom. Tjenesteyderen skal angive, hvordan man får nærmere oplysninger om udenretslig bilæggelse af tvister og betingelserne for ordningens anvendelse.

4. Medlemsstaterne påser, at de i dette kapitel omhandlede oplysninger, som tjenesteyderen skal afgive, gøres tilgængelige eller meddeles klart og entydigt og i god tid inden kontraktens indgåelse eller inden udførelsen af tjenesteydelsen, hvis der ikke foreligger en skriftlig aftale.

5. De i dette kapitel omhandlede oplysningsforpligtelser supplerer de krav, der allerede er fastsat i fællesskabsretten, og er ikke til hinder for, at medlemsstaterne kan indføre yderligere oplysningskrav for tjenesteydere, der er etableret på deres område.

6. Kommissionen kan efter proceduren i artikel 40, stk. 2, præcisere indholdet af de i stk. 1 og 3 omhandlede oplysninger, afhængigt af den særlige art af visse former for virksomhed, og præcisere, hvordan nærværende artikels stk. 2 skal gennemføres i praksis.

Artikel 23

Erhvervsansvarsforsikringer og faglige garantier

1. Medlemsstaterne kan sikre, at tjenesteydere, hvis tjenesteydelser frembyder en direkte og særlig fare for tjenestemodtagerens eller en tredjeparts sundhed eller sikkerhed eller en risiko for tjenestemodtagerens finansielle sikkerhed, tegner en erhvervsansvarsforsikring, der er passende i forhold til risikoens art og omfang, eller stiller en garanti eller tilbyder en tilsvarende ordning, som er ækvivalent eller i det væsentlige sammenlignelig med hensyn til formålet.

2. Når en tjenesteyder etablerer sig på medlemsstaternes område, må de ikke kræve en erhvervsansvarsforsikring eller faglig garanti, hvis tjenesteyderen i en anden medlemsstat, hvor denne allerede er etableret, allerede er dækket af en garanti, som er ækvivalent eller i det væsentlige sammenlignelig med hensyn til formålet og den dækning, der ydes for så vidt angår den forsikrede risiko, forsikringssummen eller et loft over garantien og mulige udelukkelser fra dækningen. Hvis der kun er tale om delvis ækvivalens, kan medlemsstaterne kræve en supplerende garanti med henblik på dækning af forhold, som ikke allerede er dækket.

Kræver en medlemsstat, at tjenesteydere, der er etableret på deres område, skal tegne en erhvervsansvarsforsikring eller stille en anden form for garanti, godkender denne medlemsstat attester for en sådan forsikringsdækning udstedt af kreditinstitutter eller forsikringsgivere, der er etableret i andre medlemsstater, som tilstrækkelig dokumentation.

3. Stk. 1 og 2 berører ikke de ordninger for erhvervsforsikringer eller faglige garantier, som er fastsat i andre fællesskabsinstrumenter.

4. Ved gennemførelsen af stk. 1 kan Kommissionen efter forskriftsproceduren i artikel 40, stk. 2, udarbejde en fortegnelse over tjenesteydelser med de i nærværende artikels stk. 1 omhandlede kendetegn. Kommissionen kan også efter proceduren i artikel 40, stk. 3, vedtage foranstaltninger, der har til formål at ændre ikke-væsentlige bestemmelser i dette direktiv, ved at supplere det gennem fastsættelse af fælles kriterier for, hvad der i forbindelse med den i nærværende artikels stk. 1 omhandlede forsikring eller garanti er passende i forhold til risikoens art og omfang.

5. I denne artikel forstås ved:

- "direkte og særlig fare": en fare, som direkte følger af udførelsen af tjenesteydelsen
- "sundhed og sikkerhed": i relation til en tjenestemodtager eller tredjemand, forebyggelse af dødsfald eller alvorlig personskade
- "finansiell sikkerhed": i relation til en tjenestemodtager, forebyggelse af væsentlige tab af pengebeløb eller væsentlige værdiforringelser af ejendom
- "erhvervsansvarsforsikring": en forsikring, der tegnes af en tjenesteyder til dækning af et muligt ansvar over for modtagerne og eventuelt tredjemand som følge af leveringen af tjenesteydelsen.

Artikel 24

Lovregulerede erhvervs kommercielle kommunikation

1. Medlemsstaterne ophæver alle generelle forbud mod lovregulerede erhvervs kommercielle kommunikation.

2. Medlemsstaterne påser, at lovregulerede erhvervs kommercielle kommunikation overholder faglige regler i henhold til fællesskabsretten vedrørende bl.a. erhvervenes uafhængighed, værdighed og integritet samt forretningshemmeligheden alt efter det enkelte erhvervs særlige karakteristika. Faglige

regler om kommerciel kommunikation skal være ikke-diskriminerende, begrundet i et tvingende alment hensyn og proportionelt afpasset.

Artikel 25

Virksomhed på flere områder

1. Medlemsstaterne påser, at tjenesteydere ikke underkastes krav, der forpligter dem til udelukkende at udøve én form for virksomhed, eller som indskrænker deres muligheder for at udøve flere former for virksomhed samtidigt eller sammen med andre tjenesteydere.

Imidlertid kan følgende tjenesteydere omfattes af sådanne krav:

- a) tjenesteydere inden for lovregulerede erhverv, i det omfang det er berettiget for at sikre overholdelse af fagetiske adfærdsregler, der varierer efter det enkelte erhvervs særlige karakteristika, og nødvendigt for at sikre deres uafhængighed og uvildighed
- b) tjenesteydere, der udfører tjenesteydelser inden for certificering, godkendelse, teknisk kontrol, test og prøvninger, i det omfang det er berettiget for at sikre deres uafhængighed og uvildighed.

2. Hvis virksomhed på flere områder mellem de i stk. 1, litra a) og b), omhandlede tjenesteydere er tilladt, sørger medlemsstaterne for:

- a) at interessekonflikter og uforenelighed mellem visse former for virksomhed forebygges
- b) at den uafhængighed og uvildighed, der er nødvendig i forbindelse med visse former for virksomhed, sikres
- c) at de fagetiske adfærdsregler for de forskellige former for virksomhed er forenelige med hinanden, især med hensyn til forretningshemmeligheden.

3. I den i artikel 39, stk. 1, omhandlede rapport angiver medlemsstaterne, hvilke tjenesteydere der er underlagt de i nærværende artikels stk. 1 omhandlede krav, hvori kravene består, og hvorfor de anser dem for berettigede.

Artikel 26

Kvalitetspolitik i relation til tjenesteydelser

1. Medlemsstaterne træffer i samarbejde med Kommissionen ledsageforanstaltninger med henblik på at tilskynde tjenesteyderne til at træffe frivillige foranstaltninger til sikring af tjenesteydernes kvalitet, navnlig ved:

- a) certificering eller evaluering af uafhængige eller akkrediterede organer af deres virksomhed, eller

- b) udarbejdelse af deres eget kvalitetscharter eller deltage i kvalitetschartre eller kvalitetsmærkningsordninger fastlagt af erhvervsorganisationer på fællesskabsplan.

2. Medlemsstaterne påser, at oplysningerne om betydningen af og tildelingskriterierne for kvalitetsmærker for tjenesteydelser er nemt tilgængelige for tjenesteydere og tjenestemodtagere.

3. Medlemsstaterne træffer i samarbejde med Kommissionen ledsageforanstaltninger med henblik på at tilskynde faglige organisationer samt handels- og håndværkskamre og forbrugerorganisationer på deres eget område til at samarbejde på fællesskabsplan for at fremme kvaliteten af tjenesteydelser, navnlig ved at gøre det lettere at vurdere tjenesteydernes duellighed.

4. Medlemsstaterne træffer i samarbejde med Kommissionen ledsageforanstaltninger med henblik på at tilskynde navnlig forbrugerorganisationer til at udarbejde uafhængige vurderinger af tjenesteydelsers kvaliteter og mangler, herunder især udvikling på fællesskabsplan af sammenlignende test og prøvninger og formidling af resultaterne heraf.

5. Medlemsstaterne tilskynder i samarbejde med Kommissionen til udvikling af frivillige europæiske standarder med henblik på at fremme foreneligheden mellem tjenesteydelser, der udføres af tjenesteydere fra forskellige medlemsstater, oplysning af tjenestemodtagere og tjenesteydelsens kvalitet.

Artikel 27

Bilæggelse af tvister

1. Medlemsstaterne træffer de nødvendige almindelige foranstaltninger til at sikre, at tjenesteyderne udleverer kontaktoplysninger, navnlig en post-, telefax- eller e-mail-adresse samt et telefonnummer, hvortil alle tjenestemodtagere, også de, der opholder sig i en anden medlemsstat, kan rette henvendelse med en klage eller spørgsmål vedrørende den udførte tjenesteydelse. Tjenesteydere skal oplyse deres juridiske adresse, hvis denne ikke er deres normale postadresse.

Medlemsstaterne træffer de nødvendige almindelige foranstaltninger til at sikre, at tjenesteyderne besvarer klager som omhandlet i første afsnit hurtigst muligt og bestræber sig på at finde en tilfredsstillende løsning.

2. Medlemsstaterne træffer de nødvendige almindelige foranstaltninger med henblik på at forpligte tjenesteyderne til at bevise, at de i dette direktiv fastsatte oplysningsforpligtelser er opfyldt, og at oplysningerne er korrekte.

3. Når der kræves en finansiel garanti for opfyldelsen af en retsafgørelse, anerkender medlemsstaterne ækvivalente garantier, der er stillet af et kreditinstitut eller en forsikringsgiver etableret i en anden medlemsstat. Et sådant kreditinstitut skal være godkendt i en medlemsstat i overensstemmelse med direktiv 2006/48/EF, og en sådan forsikringsgiver skal være godkendt i overensstemmelse med henholdsvis Rådets første direktiv 73/239/EØF af 24. juli 1973 om samordning af de administrativt eller ved lov fastsatte bestemmelser om adgang til udøvelse af direkte forsikringsvirksomhed bortset fra livsforsikring [39] eller Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2002/83/EF af 5. november 2002 om livsforsikring [40].

4. Medlemsstaterne træffer de nødvendige almindelige foranstaltninger til at sikre, at tjenesteydere, der er omfattet af en adfærdskodeks eller er medlemmer af en faglig sammenslutning eller erhvervsorganisation, som har en ordning for udenretslig bilæggelse af tvister, underretter tjenestemodtageren herom, nævner dette i ethvert dokument, hvori deres tjenesteydelser er beskrevet i detaljer, og oplyser, hvordan man får nærmere oplysninger om ordningen og betingelserne for dens anvendelse.

KAPITEL VI

ADMINISTRATIVT SAMARBEJDE

Artikel 28

Gensidig bistand - almindelige forpligtelser

1. Medlemsstaterne yder hinanden bistand og træffer foranstaltninger med henblik på et effektivt samarbejde for at sikre tilsynet med tjenesteyderne og de tjenesteydelser, de udfører.

2. Med henblik på anvendelsen af dette kapitel udpeger medlemsstaterne et eller flere forbindelsespunkter, hvis kontaktoplysninger de meddeler de øvrige medlemsstater og Kommissionen. Kommissionen offentliggør listen over forbindelsespunkter og ajourfører den jævnligt.

3. Anmodninger om oplysninger og anmodninger om at udføre kontroller, inspektioner og undersøgelser i henhold til dette kapitel skal være behørigt begrundet, navnlig med angivelse af årsagen til anmodningen. De udvekslede oplysninger må kun anvendes i forbindelse med den sag, der ligger til grund for anmodningen.

4. En medlemsstat, der modtager en anmodning om bistand fra de kompetente myndigheder i en anden medlemsstat, sørger for, at tjenesteydere etableret på dens område meddeler dens kompetente myndigheder alle de oplysninger, der er nødvendige for tilsynet med deres virksomhed i overensstemmelse med national lovgivning.

5. Hvis en medlemsstat har problemer med at imødekomme en anmodning om oplysninger eller med at udføre kontroller, inspektioner eller undersøgelser, underretter den hurtigt den medlemsstat, der har fremsat anmodningen, så der kan findes en løsning.

6. Medlemsstaterne afgiver hurtigst muligt og ad elektronisk vej de oplysninger, som andre medlemsstater eller Kommissionen anmoder om.

7. Medlemsstaterne påser, at de registre over tjenesteydere, som de kompetente myndigheder har adgang til på deres område, er tilgængelige på samme vilkår for de tilsvarende kompetente myndigheder i de øvrige medlemsstater.

8. Medlemsstaterne underretter Kommissionen om tilfælde, hvor andre medlemsstater ikke opfylder deres forpligtelse til gensidig bistand. Kommissionen træffer om nødvendigt passende foranstaltninger, herunder iværksættelse af procedurer i henhold til traktatens artikel 226, til at sikre, at de pågældende medlemsstater opfylder deres forpligtelse til gensidig bistand. Kommissionen underretter jævnligt medlemsstaterne om, hvordan bestemmelserne om gensidig bistand fungerer.

Artikel 29

Etableringsmedlemsstatens almindelige forpligtelser til gensidig bistand

1. Hvad angår tjenesteydere, der udfører tjenesteydelser i en anden medlemsstat, giver etableringsmedlemsstaten efter anmodning fra en anden medlemsstat oplysninger om de tjenesteydere, der er etableret på dens område, herunder især en bekræftelse af, at de er etableret dér, og at de ikke, så vidt det er medlemsstaten bekendt, udøver deres virksomhed ulovligt.
2. Etableringsmedlemsstaten foretager kontroller, inspektioner og undersøgelser efter anmodning fra en anden medlemsstat og meddeler denne resultaterne og de foranstaltninger, der eventuelt er truffet. De kompetente myndigheder handler i den forbindelse inden for rammerne af de beføjelser, der er tillagt dem i deres egen medlemsstat. De kompetente myndigheder kan afgøre, hvilke foranstaltninger der i det enkelte tilfælde er bedst egnede til at imødekomme en anden medlemsstats anmodning.
3. Hvis etableringsmedlemsstaten får faktisk kendskab til, at en tjenesteyder etableret på dens område, som udfører tjenesteydelser i andre medlemsstater, har en adfærd eller udfører specifikke handlinger, der, så vidt det er den bekendt, kan forårsage alvorlige skader på menneskers sundhed og sikkerhed eller på miljøet, underretter den hurtigst muligt alle de øvrige medlemsstater og Kommissionen.

Artikel 30

Etableringsmedlemsstatens tilsyn i tilfælde, hvor tjenesteyderen midlertidigt flytter til en anden medlemsstat

1. Hvad angår tilfælde, der ikke er omfattet af artikel 31, stk. 1, påser etableringsmedlemsstaten, at der føres tilsyn med overholdelsen af dens krav i overensstemmelse med de tilsynsbeføjelser, der er fastsat i dens nationale lovgivning, navnlig ved hjælp af tilsynsforanstaltninger på tjenesteyderens etableringssted.
2. Etableringsmedlemsstaten afstår ikke fra at træffe tilsyns- eller håndhævelsesforanstaltninger på sit område med den begrundelse, at tjenesteydelsen er udført eller har forvoldt skade i en anden medlemsstat.
3. Kravet i stk. 1 indebærer ikke, at etableringsmedlemsstaten er forpligtet til at kontrollere faktiske forhold på den medlemsstats område, hvor tjenesteydelsen udføres. En sådan kontrol gennemføres af de kompetente myndigheder i den medlemsstat, hvor tjenesteyderen midlertidigt opererer, på anmodning af myndighederne i etableringsmedlemsstaten, jf. artikel 31.

Artikel 31

Tilsyn udført af den medlemsstat, hvor tjenesteydelsen udføres, i tilfælde hvor tjenesteyderen midlertidigt flytter til en anden stat

1. Med hensyn til nationale krav, der kan gøres gældende i henhold til artikel 16 eller 17, er den medlemsstat, hvor tjenesteydelsen udføres, ansvarlig for at føre tilsyn med tjenesteyderens aktiviteter på sit område. Den medlemsstat, hvor tjenesteydelsen udføres, træffer i overensstemmelse med fællesskabsretten følgende foranstaltninger:

a) alle nødvendige tiltag til at sikre, at tjenesteyderen overholder de pågældende krav med hensyn til adgangen til at optage og udøve servicevirksomheden

b) de kontroller, inspektioner og undersøgelser, som er nødvendige for at føre tilsyn med den udførte tjenesteydelse.

2. I tilfælde, hvor en tjenesteyder midlertidigt flytter til en anden medlemsstat for at udføre en tjenesteydelse uden at være etableret dér, deltager denne medlemsstats kompetente myndigheder i tilsynet med tjenesteyderen i overensstemmelse med stk. 3 og 4, for så vidt angår andre krav end de i stk. 1 omhandlede.

3. De kompetente myndigheder i den medlemsstat, hvor tjenesteydelsen udføres, foretager efter anmodning fra etableringsmedlemsstaten de kontroller, inspektioner og undersøgelser, der er nødvendige for at sikre etableringsmedlemsstatens faktiske tilsyn. De handler i den forbindelse inden for rammerne af de beføjelser, der er tillagt dem i deres egen medlemsstat. De kompetente myndigheder kan afgøre, hvilke foranstaltninger der i det enkelte tilfælde er bedst egnede til at imødekomme etableringsmedlemsstats anmodning.

4. De kompetente myndigheder i den medlemsstat, hvor tjenesteydelsen udføres, kan på eget initiativ foretage kontroller, inspektioner og undersøgelser på stedet, forudsat at disse foranstaltninger ikke er diskriminerende, ikke er begrundet i, at tjenesteyderen er etableret i en anden medlemsstat, og er proportionelle i forhold til det tilsigtede mål.

Artikel 32

Advarselsordning

1. Hvis en medlemsstat får kendskab til alvorlige specifikke handlinger eller forhold vedrørende servicevirksomhed, som kan forårsage alvorlige skader på menneskers sundhed og sikkerhed eller på miljøet på dens eget område eller i andre medlemsstater, underretter denne medlemsstat hurtigst muligt etableringsmedlemsstaten, de andre berørte medlemsstater og Kommissionen.

2. Kommissionen fremmer og deltager i et europæisk netværk af medlemsstaternes myndigheder med henblik på at gennemføre stk. 1.

3. Kommissionen vedtager og ajourfører jævnligt efter proceduren i artikel 40, stk. 2, detaljerede regler for forvaltningen af det i nærværende artikels stk. 2 omhandlede netværk.

Artikel 33

Oplysninger om tjenesteyderes hæderlighed

1. Medlemsstaterne fremsender i overensstemmelse med national lovgivning efter anmodning fra en kompetent myndighed i en anden medlemsstat oplysninger om eventuelle disciplinære, administrative eller strafferetlige sanktioner samt afgørelser vedrørende svigagtige konkurser, som deres kompetente myndigheder har truffet over for en tjenesteyder, og som direkte vedrører tjenesteyderens duelighed eller faglige troværdighed. Den medlemsstat, der fremsender oplysningerne, underretter tjenesteyderen herom.

En anmodning i henhold til første afsnit skal være behørigt begrundet, og det skal navnlig præciseres, hvorfor anmodningen om oplysninger er fremsat.

2. De i stk. 1 omhandlede sanktioner meddeles kun, hvis der foreligger en endelig afgørelse. Med hensyn til de andre eksigible afgørelser, der er omhandlet i stk. 1, skal den medlemsstat, der meddeler oplysningerne, anføre, om der er tale om en endelig afgørelse, eller om afgørelsen er påklaget eller indbragt for domstolene, idet medlemsstaten i så fald angiver, hvornår spørgsmålet kan forventes afgjort.

Medlemsstaten skal desuden anføre, i henhold til hvilke nationale lovbestemmelser tjenesteyderen er blevet dømt eller på anden måde pålagt en sanktion.

3. Gennemførelsen af stk. 1 og 2 skal ske under overholdelse af reglerne for beskyttelse af personoplysninger og de rettigheder, der er sikret dømte eller personer, der på anden måde er blevet

pålagt en sanktion i de berørte medlemsstater, herunder af faglige organisationer. Forbrugere skal have adgang til alle offentlige oplysninger, der er relevante i denne forbindelse.

Artikel 34

Ledsageforanstaltninger

1. Kommissionen opretter i samarbejde med medlemsstaterne et elektronisk system til udveksling af oplysninger mellem medlemsstaterne under hensyn til eksisterende edb-systemer.
2. Medlemsstaterne træffer med bistand fra Kommissionen ledsageforanstaltninger, der skal lette udvekslingen af embedsmænd med ansvar for gennemførelsen af gensidig bistand og uddannelsen af sådanne embedsmænd, herunder sprog- og it-undervisning.
3. Kommissionen vurderer behovet for et flerårigt program med henblik på at tilrettelægge passende udveksling af embedsmænd og relevant uddannelse.

Artikel 35

Gensidig bistand i forbindelse med individuelle undtagelser

1. Agter en medlemsstat at træffe en foranstaltning som omhandlet i artikel 18, finder proceduren i stk. 2-6 anvendelse, uden at dette i øvrigt udelukker eventuelle retslige skridt, herunder også indledende procedurer og handlinger, der udføres i forbindelse med strafferetlig efterforskning.

2. Den i stk. 1 omhandlede medlemsstat anmoder etableringsmedlemsstaten om at træffe foranstaltninger over for den pågældende tjenesteyder, idet den fremsender alle relevante oplysninger om den omstridte tjenesteydelse og omstændighederne i den konkrete sag.

Etableringsmedlemsstaten undersøger hurtigst muligt, om tjenesteyderen udøver sin virksomhed lovligt, og efterprøver de konkrete forhold, der ligger til grund for anmodningen. Den meddeler hurtigst muligt den medlemsstat, der har fremsat anmodningen, hvilke foranstaltninger der er truffet eller påtænkt, eller hvorfor der eventuelt ingen foranstaltninger er truffet.

3. Når etableringsmedlemsstaten har fremsendt de i stk. 2, andet afsnit, omhandlede oplysninger, meddeler den medlemsstat, der har fremsat anmodningen, Kommissionen og etableringsmedlemsstaten, at den agter at træffe foranstaltninger, idet den angiver:

a) hvorfor den finder de af etableringsmedlemsstaten truffede eller påtænkte foranstaltninger utilstrækkelige

b) hvorfor den anser de foranstaltninger, den agter at træffe, for at opfylde betingelserne i artikel 18.

4. Foranstaltningerne kan først træffes 15 arbejdsdage efter den i stk. 3 omhandlede meddelelse.

5. Kommissionen undersøger hurtigst muligt de anmeldte foranstaltningers forenelighed med fællesskabsretten, uden at dette i øvrigt berører medlemsstatens mulighed for at træffe de pågældende foranstaltninger efter udløbet af den i stk. 4 fastsatte frist.

Konkluderer Kommissionen, at foranstaltningerne ikke er forenelige med fællesskabsretten, vedtager den en beslutning, hvormed den anmoder den berørte medlemsstat om ikke at træffe de påtænkte foranstaltninger eller om at øjeblikkeligt at ophæve disse.

6. I hastetilfælde kan en medlemsstat, der agter at træffe en foranstaltning, fravige stk. 2, 3 og 4. I så fald meddeler medlemsstaten hurtigst muligt Kommissionen og etableringsmedlemsstaten den pågældende foranstaltning og angiver, hvorfor der efter dens opfattelse er tale om et hastetilfælde.

Artikel 36

Gennemførelsesbestemmelser

Kommissionen vedtager efter proceduren i artikel 40, stk. 3, de gennemførelsesforanstaltninger, der har til formål at ændre ikke-væsentlige bestemmelser i dette kapitel, ved at supplere det ved at fastsætte de i artikel 28 og 35 omhandlede frister. Kommissionen vedtager også efter proceduren i artikel 40, stk. 2, de praktiske foranstaltninger med hensyn til elektronisk informationsudveksling mellem medlemsstaterne, herunder navnlig bestemmelser om informationssystemernes interoperabilitet.

KAPITEL VII KONVERGENSPROGRAM

Artikel 37

Adfærdskodekser på fællesskabsplan

1. Medlemsstaterne træffer i samarbejde med Kommissionen ledsageforanstaltninger med henblik på at tilskynde til, at der i overensstemmelse med fællesskabsretten og navnlig af faglige organer, organisationer og sammenslutninger udarbejdes adfærdskodekser på fællesskabsplan, som har til formål at fremme udførelsen af tjenesteydelser eller en tjenesteyders etablering i en anden medlemsstat.
2. Medlemsstaterne påser, at de i stk. 1 omhandlede adfærdskodekser er tilgængelige på afstand og ad elektronisk vej.

Artikel 38

Yderligere harmonisering

Kommissionen undersøger senest den 28. december 2010 muligheden for at fremsætte forslag til harmoniseringsinstrumenter på følgende områder:

- a) adgangen til at udøve virksomhed med retslig inkasso
- b) private vagttjenester og transport af penge og værdigenstande.

Artikel 39

Gensidig evaluering

1. Medlemsstaterne forelægger senest den 28. december 2009 Kommissionen en rapport med de oplysninger, der er nævnt i følgende artikler:
    - a) artikel 9, stk. 2, vedrørende tilladelsesordninger
    - b) artikel 15, stk. 5, vedrørende krav, der skal evalueres
    - c) artikel 25, stk. 3, vedrørende virksomhed på flere områder.
  2. Kommissionen fremsender de i stk. 1 nævnte rapporter til medlemsstaterne, der inden for en frist på seks måneder efter modtagelsen meddeler deres bemærkninger til hver enkelt rapport. Inden for samme frist hører Kommissionen de berørte parter om rapporterne.
  3. Kommissionen forelægger rapporterne og medlemsstaternes bemærkninger for det i artikel 40, stk. 1, nævnte udvalg, der kan fremsætte bemærkninger.
  4. På grundlag af de i stk. 2 og 3 omhandlede bemærkninger forelægger Kommissionen senest den 28. december 2010 en sammenfattende rapport for Europa-Parlamentet og Rådet, om nødvendigt ledsaget af forslag til yderligere initiativer.
  5. Medlemsstaterne forelægger senest den 28. december 2009 en rapport for Kommissionen om de nationale krav, hvis anvendelse kunne være omfattet af artikel 16, stk. 1, tredje afsnit, og artikel 16, stk. 3, første punktum, hvori de begrundet, hvorfor anvendelsen af disse krav efter deres opfattelse opfylder de kriterier, der er omhandlet i artikel 16, stk. 1, tredje afsnit, og artikel 16, stk. 3, første punktum. Derefter fremsender medlemsstaterne til Kommissionen enhver ændring af deres krav, herunder nye krav, som omhandlet ovenfor, sammen med en begrundelse herfor.
- Kommissionen meddeler de øvrige medlemsstater de fremsendte krav. En sådan fremsendelse er ikke til hinder for, at medlemsstaterne kan vedtage de pågældende bestemmelser. Kommissionen udarbejder en gang om året analyser af og retningslinjer for anvendelsen af sådanne bestemmelser i forbindelse med dette direktiv.

Artikel 40

Udvalgsprocedure

1. Kommissionen bistås af et udvalg.

2. Når der henvises til dette stykke, anvendes artikel 5 og 7 i afgørelse 1999/468/EF, jf. dennes artikel 8. Perioden i artikel 5, stk. 6, i afgørelse 1999/468/EF fastsættes til tre måneder.
3. Når der henvises til dette stykke, anvendes artikel 5a, stk. 1-4, og artikel 7 i afgørelse 1999/468/EF, jf. dennes artikel 8.

Artikel 41

Revisionsklausul

Kommissionen forelægger senest den 28. december 2011 og derefter hvert tredje år en omfattende rapport om anvendelsen af dette direktiv for Europa-Parlamentet og Rådet. Rapporten omhandler i overensstemmelse med artikel 16, stk. 4, navnlig anvendelsen af artikel 16. Den behandler også behovet for supplerende foranstaltninger vedrørende områder, der er udelukket fra dette direktivs anvendelsesområde. Den ledsages om nødvendigt af forslag om ændringer af dette direktiv med henblik på virkeliggørelse af det indre marked for tjenesteydelser.

Artikel 42

Ændring af direktiv 98/27/EF

I bilaget til Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 98/27/EF af 19. maj 1998 om søgsmål med påstand om forbud på området beskyttelse af forbrugernes interesser [41] tilføjes følgende punkt:

"13. Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2006/123/EF af 12. december 2006 om tjenesteydelser i det indre marked (EUT L 376 af 27.12.2006, s. 36)"

Artikel 43

Beskyttelse af personoplysninger

Gennemførelsen og anvendelsen af dette direktiv, navnlig bestemmelserne om tilsyn, finder sted under overholdelse af reglerne for beskyttelse af personoplysninger i direktiv 95/46/EF og direktiv 2002/58/EF.

KAPITEL VIII

AFSLUTTENDE BESTEMMELSER

Artikel 44

Gennemførelse

1. Medlemsstaterne sætter de nødvendige love og administrative bestemmelser i kraft for at efterkomme dette direktiv senest den 28. december 2009.

De meddeler straks Kommissionen teksten til disse bestemmelser.

Bestemmelserne skal ved vedtagelsen indeholde en henvisning til dette direktiv eller skal ved offentliggørelsen ledsages af en sådan henvisning. De nærmere regler for henvisningen fastsættes af medlemsstaterne.

2. Medlemsstaterne tilsender Kommissionen de vigtigste nationale bestemmelser, som de udsteder på det område, der er omfattet af dette direktiv.

Artikel 45

Ikrafttræden

Dette direktiv træder i kraft dagen efter offentliggørelsen i Den Europæiske Unions Tidende.

Artikel 46

Adressater

Dette direktiv er rettet til medlemsstaterne.

Udfærdiget i Strasbourg, den 12. december 2006.

På Europa-Parlamentets vegne

J. Borrell Fontelles

Formand

På Rådets vegne

M. Pekkarinen

Formand

[1] EUT C 221 af 8.9.2005, s. 113.

[2] EUT C 43 af 18.2.2005, s. 18.

[3] Europa-Parlamentets udtalelse af 16. februar 2006 (endnu ikke offentliggjort i EUT), Rådets fælles holdning af 24. juli 2006 (EUT C 270 E af 7.11.2006, s. 1) og Europa-Parlamentets holdning af 15. november 2006. Rådets afgørelse af 11. december 2006.

[4] EUT L 177 af 30.6.2006, s. 1.

[5] EFT L 108 af 24.4.2002, s. 7.

[6] EFT L 108 af 24.4.2002, s. 21.

[7] EFT L 108 af 24.4.2002, s. 33.

[8] EFT L 108 af 24.4.2002, s. 51.

[9] EFT L 201 af 31.7.2002, s. 37. Ændret ved direktiv 2006/24/EF (EUT L 105 af 13.4.2006, s. 54).

[10] EFT L 149 af 5.7.1971, s. 2. Senest ændret ved Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EF) nr. 629/2006 (EUT L 114 af 27.4.2006, s. 1).

[11] EUT L 255 af 30.9.2005, s. 22.

[12] EUT L 149 af 11.6.2005, s. 22.

[13] EUT L 364 af 9.12.2004, s. 1. Ændret ved direktiv 2005/29/EF.

[14] EUT L 16 af 23.1.2004, s. 44.

[15] EUT L 124 af 20.5.2003, s. 1.

[16] EUT L 158 af 30.4.2004, s. 77.

[17] EFT L 13 af 19.1.2000, s. 12.

[18] EFT L 178 af 17.7.2000, s. 1.

[19] EFT L 18 af 21.1.1997, s. 1.

[20] EFT L 204 af 21.7.1998, s. 37. Senest ændret ved tiltrædelsesakten af 2003.

[21] EFT L 184 af 17.7.1999, s. 23. Ændret ved afgørelse 2006/512/EF (EUT L 200 af 22.7.2006, s. 11).

[22] EUT C 321 af 31.12.2003, s. 1.

[23] EFT L 298 af 17.10.1989, s. 23. Ændret ved Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 97/36/EF (EFT L 202 af 30.7.1997, s. 60).

[24] EUT L 134 af 30.4.2004, s. 114. Senest ændret ved Kommissionens forordning (EF) nr. 2083/2005 (EUT L 333 af 20.12.2005, s. 28).

[25] EFT L 77 af 14.3.1998, s. 36. Ændret ved tiltrædelsesakten af 2003.

[26] EFT L 65 af 14.3.1968, s. 8. Senest ændret ved Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2003/58/EF (EUT L 221 af 4.9.2003, s. 13).

[27] EFT L 395 af 30.12.1989, s. 36.

[28] EFT L 15 af 21.1.1998, s. 14. Senest ændret ved forordning (EF) nr. 1882/2003 (EUT L 284 af 31.10.2003, s. 1).

[29] EUT L 176 af 15.7.2003, s. 37. Senest ændret ved Kommissionens beslutning 2006/653/EF (EUT L 270 af 29.9.2006, s. 72).

[30] EUT L 176 af 15.7.2003, s. 57.

[31] EFT L 281 af 23.11.1995, s. 31. Senest ændret ved forordning (EF) nr. 1882/2003.

[32] EFT L 78 af 26.3.1977, s. 17. Senest ændret ved tiltrædelsesakten af 2003.

[33] EFT L 239 af 22.9.2000, s. 19. Senest ændret ved Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EF) nr. 1160/2005 (EUT L 191 af 22.7.2005, s. 18).

[34] EFT L 30 af 6.2.1993, s. 1. Senest ændret ved Kommissionens forordning (EF) nr. 2557/2001 (EFT L 349 af 31.12.2001, s. 1).

[35] EFT L 24 af 27.1.1987, s. 36.

[36] EFT L 77 af 27.3.1996, s. 20.

[37] EUT L 157 af 9.6.2006, s. 87.

[38] EFT L 145 af 13.6.1977, s. 1. Senest ændret ved direktiv 2006/18/EF (EUT L 51 af 22.2.2006, s. 12).

[39] EFT L 228 af 16.8.1973, s. 3. Senest ændret ved Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2005/68/EF (EUT L 323 af 9.12.2005, s. 1).

[40] EFT L 345 af 19.12.2002, s. 1. Senest ændret ved direktiv 2005/68/EF.

[41] EFT L 166 af 11.6.1998, s. 51. Senest ændret ved direktiv 2005/29/EF.
